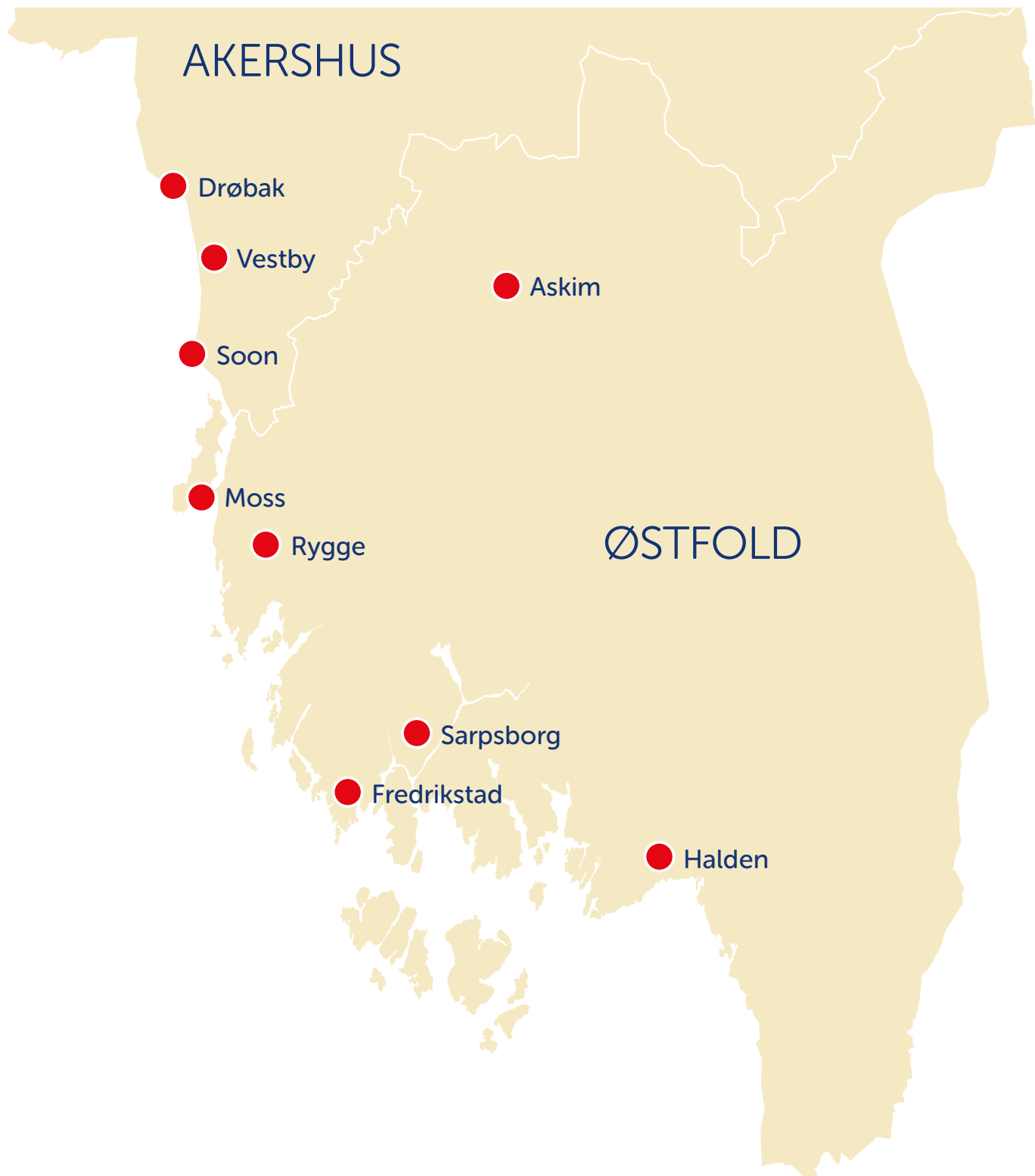

2014

ÅRSRAPPORT

Her finner du oss

SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS

- 04 Administrerende direktørs kommentar
- 05 Hovedtall og nøkkeltall siste 5 år

FINANSIELLE RESULTATER

- 08 Styrets beretning for 2014
- 20 Resultatregnskap
- 22 Balanse
- 24 Endring i egenkapital
- 26 Kontantstrømoppstilling
- 27 Noter
- 113 Revisjonsberetning
- 115 Erklæring fra styret og administrerende direktør
- 116 Kontrollkomiteens beretning

LEDELSE OG MILJØ

- 117 Eierstyring og selskapsledelse

ENGASJEMENT 2013

- 123 Lokalt engasjement

TILLITSVALGTE I SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS

- 124 Tillitsvalgte i SpareBank 1 Østfold Akershus

Økt tilgjengelighet der kundene vil vi skal være

De siste årene har vi sett at kunder har endret sin bruk av banken vesentlig. Stadig færre kunder er innom bankkontoret. De aller fleste kundene har for lenge siden overtatt kontrollen selv når det gjelder daglige bankgjøremål. Noen velger å bruke PC mens vi i 2014 har sett at stadig flere kunder finner det praktisk å bruke mobiltelefon. I dag er det hele 17 % av våre kunder som har valgt bort PC'en til fordel for mobiltelefonen og en stadig økende del av kundene bruker mobil i tillegg til nettbank. De fleste kundene som i dag er innom bankkontoret har en avtale med en rådgiver, eller skal kjøpe og selge bolig! Vi ser en tendens til at stadig flere

Vårt lokale engasjement vil fortsatt være levende i hele vårt markedsområde – uavhengig av om vi er tilstede med et bankkontor eller ikke.

kunder ønsker rådgivning på telefon. For mange kunder passer det best å ordne dette på kveldstid, og derfor har vi nå rådgivere på "vakt" hver kveld – mandag til torsdag frem til klokken 20.00. Kundesenteret er tilgjengelig fra klokken 0700 til klokken 2400 hver dag hele året. Dette kan vi tilby våre kunder takket være fleksible og motiverte ansatte. Vi har i 2014 gjort flere tiltak for å bli mer tilgjengelig og for at det skal bli lettere å være kunde i banken.

Færre lokaler, men like stort lokalt engasjement

2014 har vært et litt spesielt år i bankens historie. Bankkontor og "kasser" er noe de fleste mennesker har meninger om. Ikke nødvendigvis fordi de selv benytter seg av noen av delene, men rett og slett fordi dette er historisk knyttet til det å være en bank. Vi har forståelse for at kunder – både unge og eldre – gjerne vil beholde et tjenestetilbud i sitt nærmiljø. For noen kunder vil en nedleggelse av et bankkontor medføre praktiske utfordringer – i hvert fall i en overgangsperiode. Det engasjementet som mange har vist i løpet av 2014 i forbindelse med endringer i bankens kontornett, velger vi å tolke positivt i den forstand at kundene "bryr seg" om banken sin.

Vårt lokale engasjement vil fortsatt være levende i hele vårt markedsområde – uavhengig av om vi er tilstede med et bankkontor eller ikke.

Stor konkurranse gir energi

SpareBank 1 Østfold Akershus leverer et godt resultat for 2014 og det er vi stolte av. Vi opplever hver dag en kamp om kundene. Nye konkurrenter melder seg på og vi vet at vi må yte litt ekstra – hver dag – for å beholde kunder og være interessante for nye kunder. Vi ser en klar tendens til at kunder er mer opptatt av sin egen økonomi og er i tettere dialog med banken. Dette inspirerer oss til å videreutvikle banken, gjøre nødvendige tilpasninger slik at vi kan tilby konkurransedyktige betingelser og finne nye gode løsninger som gjør hverdagen enklere for kundene.

Arild Bjørn Hansen
administrerende direktør

HOVEDTALL OG NØKKELTALL SISTE 5 ÅR

(Hele tusen kroner)

KONSERN	2014	2013	2012	2011	2010
Resultat					
Netto renteinntekter	291 087	282 671	252 425	204 409	219 758
Netto provisjons- og andre inntekter	253 450	249 636	197 806	196 595	126 101
Netto avkastning på finansielle instrumenter til virkelig verdi	110 486	59 875	88 199	10 137	53 699
Sum netto inntekter	655 022	592 182	538 430	411 142	399 557
Sum driftskostnader før tap på utlån	351 867	321 133	319 322	252 313	228 419
Driftsresultat før tap	303 156	271 049	219 108	158 829	171 137
Tap på utlån og garantier	40 426	49 043	31 475	29 724	34 934
Resultat før skatt	262 730	222 006	187 632	129 104	136 204
Skattekostnad	44 731	50 520	45 226	12 021	31 524
Årsresultat fra videreført virksomhet	218 000	171 486	142 407	117 083	104 679
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	1 850	98	- 5 431	- 8 263	0
Årsresultat	219 850	171 584	136 976	108 820	104 679
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital					
Netto renteinntekter	1,59 %	1,57 %	1,46 %	1,44 %	1,59 %
Netto provisjons- og andre inntekter	1,39 %	1,39 %	1,14 %	1,39 %	0,91 %
Netto avkastning på finansielle instrumenter til virkelig verdi	0,60 %	0,33 %	0,51 %	0,07 %	0,39 %
Sum netto inntekter	3,59 %	3,29 %	3,11 %	2,90 %	2,89 %
Sum driftskostnader før tap på utlån	1,93 %	1,78 %	1,84 %	1,78 %	1,65 %
Driftsresultat før tap	1,66 %	1,51 %	1,27 %	1,12 %	1,24 %
Tap på utlån og garantier	0,22 %	0,27 %	0,18 %	0,21 %	0,25 %
Resultat før skatt	1,44 %	1,23 %	1,08 %	0,91 %	0,99 %
Skattekostnad	0,24 %	0,28 %	0,26 %	0,08 %	0,23 %
Årsresultat fra videreført virksomhet	1,19 %	0,95 %	0,82 %	0,83 %	0,76 %
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	0,01 %	0,00 %	-0,03 %	-0,06 %	0,00 %
Årsresultat	1,20 %	0,95 %	0,79 %	0,77 %	0,76 %
Balansetall					
Brutto utlån til kunder	14 390 815	14 228 441	14 067 685	14 543 513	11 396 696
Brutto utlån til kunder inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	21 088 686	20 899 793	19 510 719	18 616 353	14 298 288
Innskudd fra kunder	11 687 669	10 970 069	10 675 298	10 225 580	7 250 272
Innskuddsdekning	81,2 %	77,1 %	75,9 %	70,3 %	63,6 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	1,1 %	1,1 %	-3,3 %	27,6 %	0,8 %
Utlånsvekst inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	0,9 %	7,1 %	4,8 %	30,2 %	4,4 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	6,5 %	2,8 %	4,4 %	41,0 %	8,8 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	18 268 975	18 000 362	17 317 111	14 170 077	13 808 697
Forvaltningskapital	17 987 353	18 155 946	17 167 867	17 683 749	13 830 087
Forvaltningskapital inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	24 685 224	24 827 298	22 610 901	21 756 589	16 731 679

HOVEDTALL OG NØKKELTALL SISTE 5 ÅR (forts.)

(Hele tusen kroner)

KONSERN	2014	2013	2012	2011	2010
Nøkkeltall					
Resultat av ordinær drift %	1,05 %	1,17 %	0,76 %	1,05 %	0,85 %
Kostnadsprosent ²⁾	53,72 %	54,23 %	59,31 %	61,37 %	57,17 %
Tapsprosent utlån ³⁾	0,28 %	0,34 %	0,22 %	0,20 %	0,31 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	1,09 %	1,43 %	1,60 %	1,56 %	0,61 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,25 %	0,66 %	0,92 %	0,61 %	2,16 %
Tapsprosent utlån inkl. SpareBank 1 Boligkreditt ³⁾	0,19 %	0,23 %	0,16 %	0,16 %	0,24 %
Misl. eng. i % av brutto utlån inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	0,75 %	0,97 %	1,15 %	1,21 %	0,48 %
A. tapsut. eng. i % av br. utlån inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	0,17 %	0,45 %	0,67 %	0,48 %	1,72 %
Egenkapitalavkastning ¹⁾	12,55 %	10,91 %	9,42 %	9,85 %	10,73 %
Kapitaldekningsprosent	16,46 %	18,08 %	14,54 %	14,75 %	14,63 %
Kjernekapitalsprosent	16,46 %	16,66 %	14,54 %	14,25 %	13,05 %
Ren kjernekapitalsprosent	15,62 %	13,12 %	0,00 %	12,49 %	12,19 %
Antall kontor	10	13	13	13	11
Antall årsverk	229,0	235,1	229,5	220,5	161,6

1) Resultat etter skatt i prosent av gjennomsnittlig egenkapital

2) Sum kostnader i prosent av sum driftsinntekter

3) Netto tap i prosent av gjennomsnittlig brutto utlån

Finansielle resultater

MAMMA : JOBB
PAPPA : HJEMME MED MARIA
• STIREMØTE I SAMEIET KL. 20⁰⁰

onsdag
JONATHAN : SKOLE
MARIA : SYK
MAMMA : HJEMME MED MARIA
PAPPA : JOBB
KL. 20 : FORELDREMØTE

torsd
JONATHAN
MARIA
MAMMA
PAPPA
• FORELDREN

fredag
JONATHAN : S
MARIA : GE
MAMMA
THOMAS

lördag
JONATHAN
MARIA
MAMMA
PAPPA

søndag
FRØ

FRØ

Styrets beretning

DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN VIRKSOMHETENS ART

SpareBank 1 Østfold Akershus konsernet består av morbanken SpareBank 1 Østfold Akershus samt datterselskapene Nekor Gårdselskap AS (100 %), og EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS (100 %). Banken har også betydelige eierandeler i Samarbeidende Sparebanker AS og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS.

SpareBank 1 Østfold Akershus har sitt hovedkontor i Moss og har til sammen 10 kontorer i Østfold og Akershus syd regionen. Konsernets hovedvirksomhet er salg og formidling av finansielle produkter og tjenester, investerings-tjenester samt eiendomsmegling.

KONSERNETS UTVIKLING

Konsernet oppnådde et godt årsresultat for 2014. Resultatet ble påvirket av høye finansinntekter og kostnader knyttet til omstrukturering.

Resultat før skatt ble på 262,7 mill. kr (222,0 mill. kr). Resultatet fra den ordinære virksomheten utgjorde 192,7 mill. kr (211,2 mill. kr). Korrigert for omstrukturingskostnader ble resultat før skatt 289,8 mill. kr og resultat fra ordinær virksomhet 219,8 mill. kr. Underliggende drift viser en stabil utvikling. Resultat påvirkes positivt av gode resultater i felleskontrollerte virksomheter og noe lavere tap. Egenkapitalavkastningen for resultat etter skatt ble på 12,55 % (10,91 %). Med utgangspunkt i de store endringer i kunders bruk av bank og tilknyttede tjenester har konsernet startet prosessen med å tilpasse virksomheten til endrede kundebehov. Kompetansen samles i færre, større miljøer og konsernet investerer nye ressurser i kundesenteret og digitale kanaler. Ny kontor- og bemanningsstruktur samt andre interne tiltak skal gi en reduksjon i årlige driftskostnader på 40 mill. kr innen utgangen av

2016. Tiltakene skal sikre at vi oppfattes som mer tilgjengelig for kundene. I tiden fremover vil antall kontorer og antall årsverk reduseres. Effektene fra kostnads- og effektiviseringsprogrammet, samt varige resultater fra kontinuerlig forbedringsarbeid, skal sikre at SpareBank 1 Østfold Akershus blir godt tilpasset til fremtidens kundebehov og konkurranse.

Resultatutvikling

NETTO RENTEINNETEKTER OG NETTO PROVISJONS- OG ANDRE INNETEKTER

Rentenettoen i 2014 ble på 291,1 mill. kr (282,7 mill. kr). Rentenettoen utgjorde 1,59 % (1,57 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

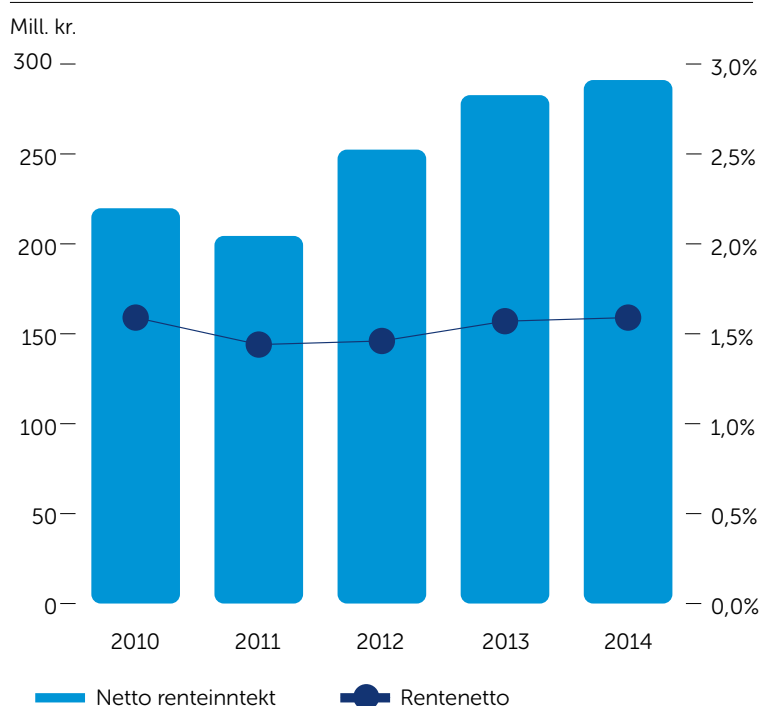
Rentenettoen påvirkes av overførsler til SpareBank 1 Boligkreditt AS. En be-

tydelig del av inntektene på utlån er som følge av dette flyttet fra netto renteinntekter til provisjonsinntekter. Endring i rentenetto og endring i provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt AS må derfor ses i sammenheng.

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter ble på 253,4 mill. kr (249,6 mill. kr). Av dette utgjorde SpareBank 1 Boligkreditt AS 96,6 mill. kr (89,5 mill. kr). Samlet sett har netto inntekter knyttet til de utlån og innskudd som banken forvalter økt med 15,5 mill. kr sammenlignet med fjoråret.

Verdiregulering av konsernets investeringseiendom inngår med -4,4 mill. kr mot tilsvarende 10,5 mill. kr i fjor, en reduksjon på 14,9 mill. kr. Resterende økning skyldes en kombinasjon av økt omsetning i EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS og vekst innen forsikring og betalingsformidling.

Netto renteinntekt og rentenetto

NETTO AVKASTNING PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER

Netto avkastning på finansielle instrumenter, inklusive resultatandel i felleskontrollert virksomhet, viste i 2014 en gevinst på 110,5 mill. kr (59,9 mill. kr). Utbytte har økt med 24,8 mill. kr hvorav ekstraordinært utbytte fra Samspar Bankinvest II AS utgjør 19,2 mill. kr. Utdelingen fra Samspar Bankinvest II AS medfører en tilsvarende reduksjon i virkelig verdi på aksjene og transaksjonen påvirker dermed ikke konsernets egenkapital. Nettogevinst på finansielle poster økte med 8,1 mill. kr sammenlignet med samme periode i 2013 til 19,9 mill. kr. Av dette utgjør gevinst ved realisasjon av Nets Holding AS 14,1 mill. kr mens resterende endring er knyttet til variasjon i avkastning på øvrig portefølje.

Inntekter av eierinteresser har økt med 17,7 mill. kr sammenlignet med 2013. Økningen skyldes bedret resultat i SpareBank 1 Alliansen. Samspar Bankinvest II AS endret klassifisering høsten 2013 til tilgjengelig for salg og er ikke inkludert i inntekter fra eierinteresser. Verdiendring knyttet til denne eierposten fremkommer nå i utvidet resultat. Resultatet fremkommer som utbytte året etter inntektsåret dersom utbytte deles ut.

SpareBank 1 Østfold Akershus har en konservativ investeringsprofil. Aksjeporteføljen er liten og obligasjonsporteføljen består utelukkende av høykvalitetsobligasjoner fra solide utstedere.

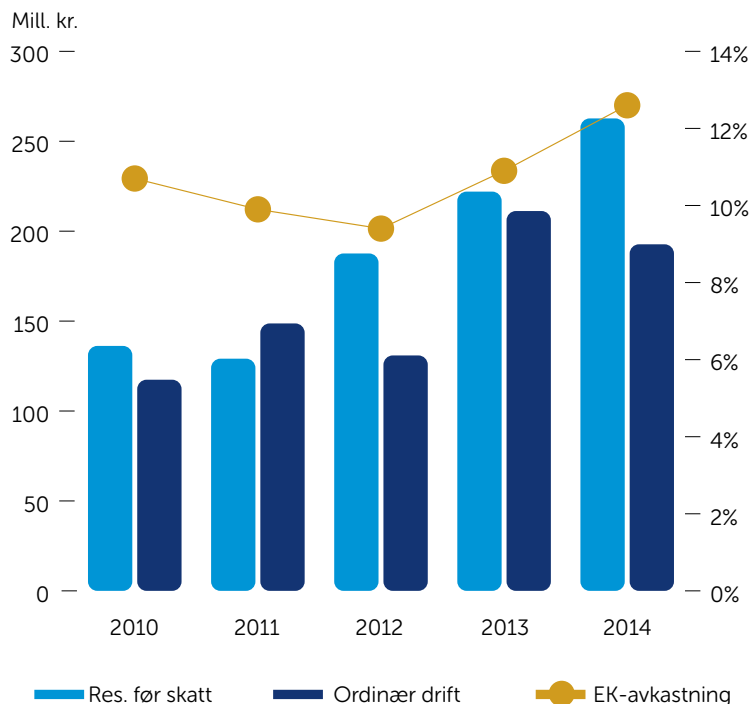
Sum netto inntekter i 2014 ble på 655,0 mill. kr (592,2 mill. kr).

DRIFTSKOSTNADER

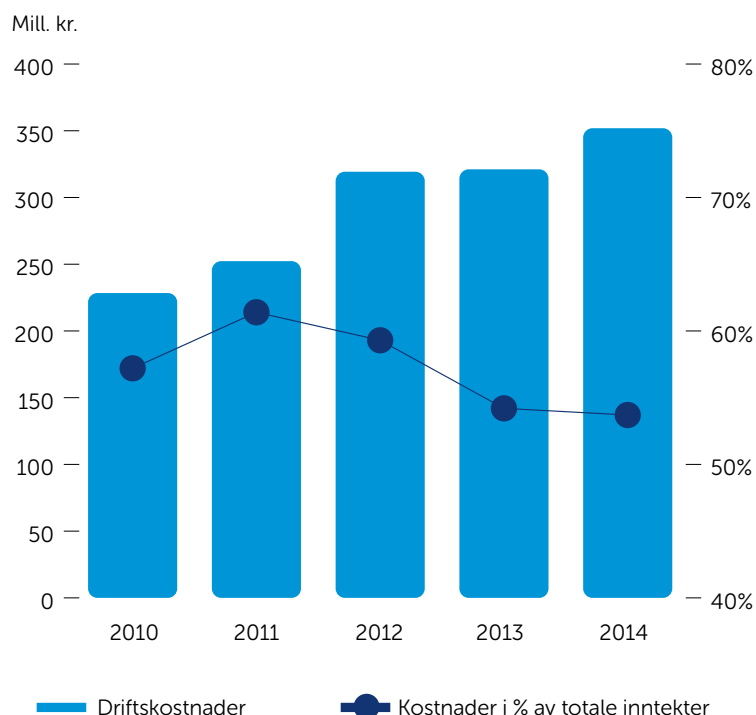
Driftskostnadene i 2014 ble på 351,9 mill. kr (321,1 mill. kr). Det tilsvarer 1,93 % (1,78 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Konsernet la ned kontoret i Dikeveien og samlokaliserte sin virksomhet i Fredrikstad 1. september 2014. I den

Resultat og avkastning

Driftskostnader og kostnadsprosent

forbindelse ble det innregnet avviklingskostnader på 4,6 mill. Videre ble kontorene i Råde og i Våler stengt 1. januar 2015 og virksomheten videreført i henholdsvis Rygge og Moss. Det er innregnet kostnader på 15,4 mill. kr knyttet til avviklingen av lokalene i Råde og i Våler. Videre er det gjort avsetning for øvrige omstrukturingskostnader på 7,1 mill. kr. I sum er det kostnadsført avviklings- og omstrukturingskostnader på 22,4 mill. kr. Videre er konsernets investeringseiendom nedskrevet med 4,7 mill. kr. Korrigert for disse og andre engangseffekter viser underliggende drift en reduksjon i driftskostnader sammenlignet med i fjor.

Styret er fornøyd med den underliggende forbedringen og vil i tråd med vedtatt kostnadsprogram fortsette å ha et sterkt fokus på effektiv bankdrift. Antall årsverk er i 2014 redusert med 2,6 %. Antall årsverk i konsernet vil bli ytterligere redusert de kom-

mende to årene. Samlet sett skal kostnadstiltakene sikre en årlig reduksjon i driftskostnader på 40 millioner innen utgangen av 2016.

TAP OG MISLIGHOLD

I 2014 hadde konsernet netto tap på 40,4 mill. kr (49,0 mill. kr). Store deler av tapet er knyttet til et enkeltengasjement innen bedriftsmarkedet og ble tatt i første kvartal. Netto tap utgjorde 0,19 % (0,23 %) av brutto utlån inklusiv SpareBank 1 Boligkreditt AS. Andel misligholdte og tapsutsatte engasjement er redusert til 0,92 % (1,42 %). Individuelle nedskrivninger var på 39,1 mill. kr (61,3 mill. kr) ved utgangen av kvartalet. Gruppene nedskrivningene var 32 mill. kr (27,9 mill. kr). Til sammen utgjorde nedskrivningene 0,34 % (0,43 %) av brutto utlån inklusiv SpareBank 1 Boligkreditt AS. Det er lagt ned mye ressurser siden starten på 2013 for å bedre bankens bedriftsportefølje, herunder forbedring

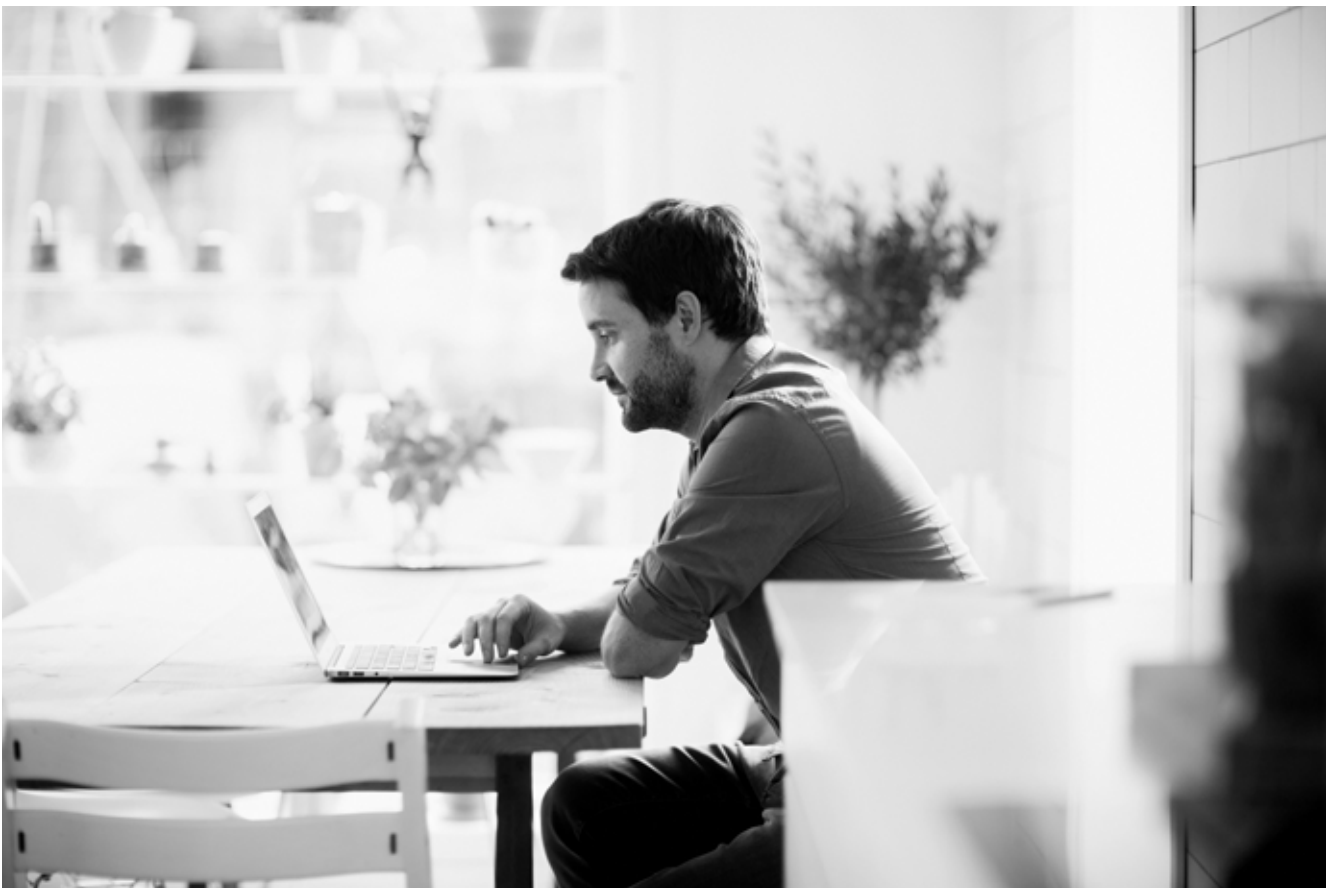
av bankens rutiner og policy samt avvikling av svake engasjement. Dette har nå gitt resultater i form av lavere mislighold og positiv utvikling i sannsynlighet for mislighold. I sum tilsier dette at tapsnivåene vil være på et lavere nivå fremover.

RESULTAT VIRKSOMHET OG ANLEGGSMIDLER HOLDT FOR SALG

Resultat av virksomhet holdt for salg utgjorde en inntekt på 1,9 mill. kr (0,1 mill. kr) etter skatt og eliminering av renter.

RESULTAT OG DISPONERING

Hensyntatt bankens egenkapitalutvikling og soliditet, tar banken sikte på at opp til 50 % av årets overskudd kan benyttes til utbyttmidler (kontantutbytte og gaver til allmenntilretteleggelse). Det er en målsetting for banken å likebehandle bankens to eiergrupperinger i tråd med intensjonene

i gjeldende lovgivning. Dette medfører at banken vil søke å unngå uønskede inn- og utvanningseffekter som følge av ulik behandling av de to eiergrupperingene.

Konsernet fikk i 2014 et resultat for året på 219,9 mill. kr (171,6 mill. kr). Tilsvarende tall for morbank var 179,5 mill. kr (132,6 mill. kr).

For 2014 foreslår styret et utbytte på kr 4,40 pr. egenkapitalbevis, totalt 40,9 mill. kr. Det tilsvarer 25 % av egenkapitalbevisseierens andel av overskuddet i morbank. Det foreslås tilsvarende en utdeling til gaver på 3,5 mill. kr. Etter disponering og utdeling opprettholdes egenkapitalbevisbrøken på 92,1 %. Utbytteneivået tilsvarer en direkteavkastning for 2014 på 3,8%. Utbytteneivået er påvirket av behovet for å bygge ytterligere soliditet frem til 2017.

BALANSEN

Forvaltningskapitalen inklusive SpareBank 1 Boligkreditt AS, utgjorde 24 685,2 mill. kr ved utgangen 2014. En endring på -0,6 %, eller -142,1 mill. kr, det siste året. Forvaltningskapitalen etter overførsel var 17 987,4 mill. kr.

UTLÅN

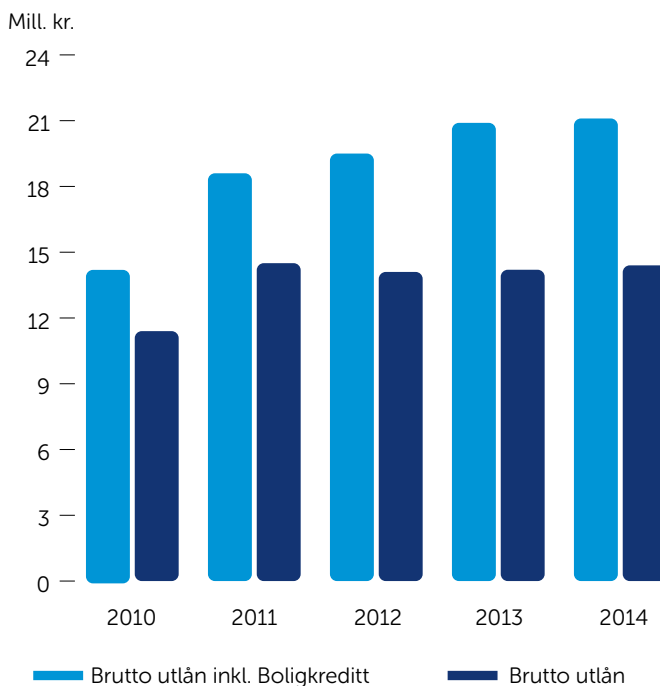
Brutto utlån inklusive overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS utgjorde 21 088,7 mill. kr ved utgangen av 2014. Det tilsvarer en utlånsvekst i 2014 på 188,9 mill. kr, tilsvarende 0,9 %. Utlånsveksten er i henhold til bankens overordnede ambisjoner om sunn vekst med begrenset risiko tilpasset endringene i kapitaldekningsregelverket.

Eksklusiv lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS utgjorde brutto utlån 14 390,8 mill. kr (14 228,4 mill. kr), noe som tilsvarer en økning på 1,1 % (1,2 %).

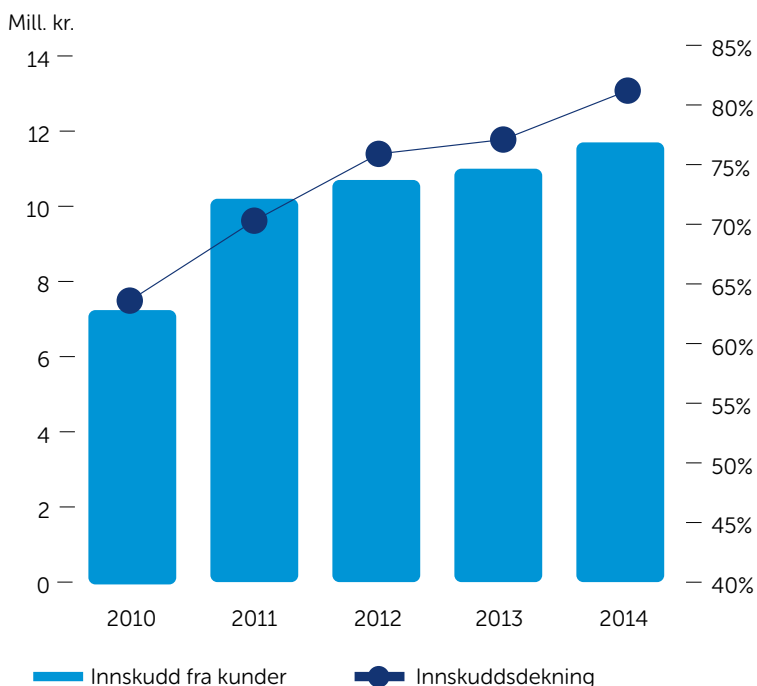
INNSKUDD

Konsernets innskudd har økt med 6,5 % (2,8 %) siste 12 måneder til 11 687,7 mill. kr (10 970,1 mill. kr). Innskuddsdekningen var på 81,2 % (77,1 %) ved utgangen av kvartalet.

Brutto utlånsvolum

Innskuddsvolum og -dekning

PERSONMARKEDET

Personmarkedet var i 2014 preget av god aktivitet og vekst i kundemassen. Kundene velger i stadig større grad å ordne de daglige bankoppgavene selv uten å oppsøke bankkontoret. Vi tilpasser oss utvikling og fortsetter med å utvikle gode tekniske løsninger for kundene. Banken har utvidet sine åpningstider på kundesenteret til hver dag hele året til kl. 07 – kl. 24. Videre er banken tilstede i sosiale medier og tilbyr økonomisk rådgivning på telefon frem til kl. 20 (mandag - torsdag). Kundene skal oppleve at banken er tilgjengelig og lokalt engasjert selv om antall bankkontorer reduseres.

Utlånsveksten i 2014 ble på 3,1 % inklusiv SpareBank 1 Boligkreditt AS.

BEDRIFTSMARKEDET

Banken har jobbet aktivt med å redusere risikoen i porteføljen, og ser nå resultater av dette arbeidet ved lavere mislighold og positiv utvikling i sannsynlighet for mislighold. Banken har redusert veksttakten i utlån til bedriftsmarkedet om følge av nye kapitalkrav og arbeidet med å redusere risiko. Endringen i utlån i 2014 ble på -7,4 %.

KAPITALANSKAFFELSE

Markedet for pengemarkedsfinansiering har i hele 2014 vært velfungerende for alle løpetider. Kredittpåslaget som norske banker betaler for markedsfinansiering steg noe mot slutten av kvartalet grunnet geopolitisk uro og svekket vekst i Europa.

SpareBank 1 Østfold Akershus har i fjerde kvartal emittert lån pålydende 300 mill i pengemarkedet med forfall 18.11.2019. Banken har i 2014 lånt 675,0 mill mens kr 1 650 mill. kr er forfalt/tilbakekjøpt inkludert 207,0 mill. kr i lån etablert gjennom Norges Banks bytteordning som nå er avviklet.

Samtlige nye lån har på tidspunktet for låneopptaket hatt løpetid på 5 år. SpareBank 1 Østfold Akershus har i 2014 ikke emittert fondsobligasjoner eller ansvarlig lån.

Konsernets gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer var ved utgangen av 2014 på 3 567,4 mill. kr (4 043,9 mill. kr). Konsernet har i tillegg ansvarlig lån på til sammen 150,2 mill. kr (402,6 mill. kr) og fondsobligasjoner på til sammen 314,9 mill. kr (348,5 mill. kr).

Vektet gjennomsnittl løpetid på innlånsporteføljen er nå på 2,6 år.

I kvartalet har konsernet økt andelen lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS med 31,0 mill. kr Ved utgangen av 2014 er kr 6 697,9 mill. kr (6 671,4 mill. kr) overført. Dette tilsvarer 31,8 % av bankens totale brutto utlån.

Bankens likviditetsrisiko er redusert gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

Bankens styre har vedtatt en likviditetsstrategi som blant annet inneholder beredskapsplaner og stressanalyser.

Styret vurderer likviditetssituasjonen som god samtidig som finansieringsmarkedet er meget velfungerende.

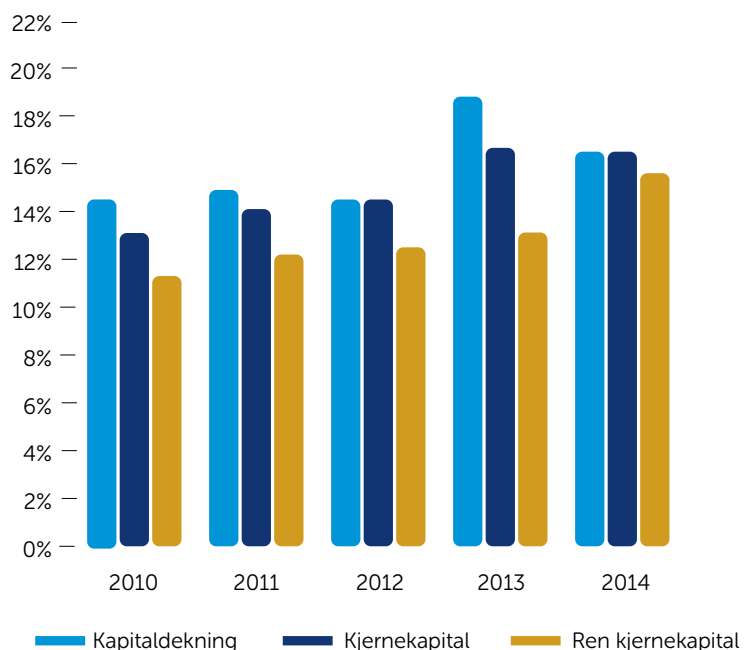
KAPITALDEKNING

Fra og med 4. kvartal 2014 faller konsernet inn under størrelsesunntaket i konsolideringsforskriftens § 5, 3. ledd og det utarbeides derfor ikke lenger kapitaldekning på konsolidert nivå. Det vises for øvrig til note 8 som beskriver forholdet nærmere.

Målet på ren kjernekapitaldekning på 13,5 % ved utgangen av 2017 står fast selv om banken nå kun rapporterer kapitaldekning på morbanknivå. Målet er satt 1 prosentpoeng over maksimal regulatorisk grense for ikke systemkritisk bank med full effekt av motsyklisk buffer på 2,5 %.

Konsernet benytter standardmetoden ved beregning av kapitaldekning. Dette innebærer isolert sett en mer konservativ måling av risiko enn tilfel-

Kapitaldekning

let er ved bruk av interne kredittrisiko-modeller. Administrasjonen jobber kontinuerlig med tiltak som skal sikre mest mulig effektiv bruk av konsernets kapital.

Ren kjernekapitaldekning ved utgangen av 2014 var på 15,62 % (13,56 %), kjernekapitaldekningen var på 16,46 % (17,07 %) og kapitaldekningen var på 16,46 % (19,80 %).

DATTERSELSKAP

Konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus består av morbanken og de heleide datterselskapene Nekor Gårdselskap AS og EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS. I tillegg er heleide Fasett Eiendom AS konsolidert under virksomhet og anleggsmidler holdt for salg.

EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS oppnådde et resultat etter skatt på 3,0 mill. kr (1,9 mill. kr). Nekor Gårdselskap AS fikk tilsvarende et resultat etter skatt på 0,6 mill. kr (1,1 mill. kr).

SPAREBANK 1-ALLIANSEN

SpareBank 1-alliansen ble grunnlagt i 1996. Alliansen er et bank- og produkt-samarbeid der SpareBank 1-bankene i Norge samarbeider gjennom det felleseide holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen AS. Et overordnet mål for SpareBank 1-alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkurranseevne, lønnsomhet og soliditet. Samtidig representerer SpareBank 1-alliansen et konkurransemessig fullverdig bankalternativ på nasjonalt nivå.

SpareBank 1-alliansen er samlet sett en av de største tilbydere av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Alliansen har etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Markedsinnsatsen er i

hovedsak rettet mot personmarkedet, små og mellomstore bedrifter og forbund tilknyttet LO. Både bankene og produktområdene hevder seg godt i konkurransebildet, og resultatutviklingen er god.

SpareBank 1-alliansen består per 31.12.2014 av 15 selvstendige banker, 2 felleseiet forretningsbanker og SpareBank 1 Gruppen konsern.

De 15 selvstendige bankene i alliansen er:

- SpareBank 1 SR-Bank ASA
- SpareBank 1 SMN
- SpareBank 1 Nord-Norge
- Sparebanken Hedmark
- SpareBank 1 BV
- SpareBank 1 Gudbrandsdal
- SpareBank 1 Hallingdal
- SpareBank 1 Lom og Skjåk
- SpareBank 1 Modum
- SpareBank 1 Nordvest
- SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg
- SpareBank 1 Ringerike Hadeland
- SpareBank 1 Søre Sunnmøre
- SpareBank 1 Telemark
- SpareBank 1 Østfold Akershus

De to felleseide forretningsbanker er Bank 1 Oslo Akershus AS og BN Bank ASA.

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet i konsernet som består av:

- SpareBank 1 Skadeforsikring AS (100 %)
- SpareBank 1 Forsikring AS (100 %)
- ODIN Forvaltning AS (100 %)
- SpareBank 1 Medlemskort AS (51 %)
- SpareBank 1 Gruppen Finans AS (100 %)
- Conecto AS (100%)

Felles hovedfunksjoner innen SpareBank 1-alliansen er todelt:

1. Drive og utvikle finanskonsernet med produksjon og leveranse av konkurransedyktige produkter og tjenester for distribusjon gjennom alliansebankene, øvrige banker, som har distribusjonsavtale med selskap i SpareBank 1 Gruppen, og LO. Dette arbeidet er organisert i selskapet SpareBank 1 Gruppen AS, som eies av:

- SpareBank 1 SR-Bank ASA (19,5 %)

- SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %)
- SpareBank 1 SMN (19,5 %)
- Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %)
- Sparebanken Hedmark (11 %)
- Landsorganisasjonen/ fagforbund tilknyttet LO (9,6 %), som ikke er en del av alliansen.
- Samt Bank 1 Oslo Akershus AS 1,4%

2. Drive og utvikle alliansesamarbeidet med felles forvaltning, utvikling og gjennomføring av aktiviteter som gir stordrifts- og kompetansefordeler. Dette arbeidet er organisert i selskapet Banksamarbeidet SpareBank 1 DA, som utgjør den administrative overbyggingen for alliansesamarbeidet. Selskapet ivaretar finansiering av og eierskap til applikasjoner, konsepter, kontrakter og merkevare på vegne av deltakerne i alliansesamarbeidet. Selskapet Banksamarbeidet SpareBank 1 DA eies av:

- SpareBank 1 SR-Bank ASA (17,74 %)
- SpareBank 1 SMN (17,74 %)
- SpareBank 1 Nord-Norge (17,74 %)
- Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA (17,74 %)
- Sparebanken Hedmark (11,30 %)
- SpareBank 1 Gruppen AS (10,00 %)
- Bank 1 Oslo AS (7,74 %)

Banksamarbeidet SpareBank 1 Da eier følgende selskaper fra 2014:

- SpareBank 1 EiendomsMegler 1 (100 %)
- SpareBank 1 Kundesenter AS (100 %)
- SpareBank 1 Verdipapirservice AS (100 %)
- SpareBank 1 ID AS (100%)
- SpareBank 1 Asept (100%)

Bankene i SpareBank 1-alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund, og leverer finansielle produkter og tjenester til LOs medlemmer gjennom fordelsprogrammet LOfavør.

Produktselskapene etablert under SpareBank 1 Gruppen AS og allianse-

bankene har utviklet en felles teknologiplattform. Erfaringsutveksling og overføring av kompetanse innenfor alliansen, basert på beste praksis, er et viktig element for å utvikle alliansen videre. Som et ledd i denne satsingen er det etablert kompetansesentra for henholdsvis Kredittstyring i Stavanger, Betaling i Trondheim og Læring i Tromsø.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Konsernregnskapet og morbankregnskapet for 2014 er utarbeidet i samsvar med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS). Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC). Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

RISIKOINFORMASJON

Styret har vedtatt rammebetingelser som ivaretar morbankens behandling og oppfølging av de risikoområder som er knyttet til bankens forretningsdrift. Konsernstrategi, "Strategi og policy for risiko- og kapitalstyring", og underliggende strategier for hver risikokategori og hvert forretningsområde oppdateres årlig, og er med på å sette rammer som medfører at SpareBank 1 Østfold Akershus drives med moderat til lavt risikonivå. Styret mottar og gjennomgår med administrasjonen kvartalsvis en rapport over morbankens forskjellige risikoeksponeringer, samt virksomheten sett opp i mot vedtatt strategi og interne/eksterne rammer. Bankens vesentligste risikoer omtales under og er nærmere beskrevet i note 6.

KREDITTRISIKO OG PORTEFØLJEUTVIKLING

Personmarkedsporteføljen viser en stabil gjeldsbetjeningsevne. Forventninger om fortsatt lavt rentenivå, til-

fredsstillende inntektsutvikling og en stabil lav arbeidsledighet tilsier at situasjonen vil vedvare de nærmeste kvartalene. 92 % av morbankens brutto utlån er til kunder i bankens primærrområde og 98 % av boliglånene er sikret innenfor 80 % av boligverdien. I sum gjør dette at kredittrisikoen knyttet til personmarkedet anses for å være lav.

Bedriftsengasjementene følger en positiv risiko- og markedsutvikling. Banken har høyt fokus på at all vekst i bedriftssektoren skal være innenfor målsatte grenser for misligholdssannsynlighet, og skal være basert på at banken samtidig har som mål å redusere risikoen i porteføljen. Utviklingen i utlånsporteføljen følges tett opp med handlingsplaner og overvåking av "early warning", porteføljens misligholdssannsynlighet (PD) og øvrige misligholdsrapporter og risikoreporter.

LIKVIDITETSRISIKO

Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring. Den blir gjennomgått minimum en gang i året. Strategien inneholder konkrete rammer og styringsparametere, retningslinjer for diversifisering og retningslinjer for rapportering. Inkludert er også en beredskapsplan for likviditet.

Konsernet reduserer sin likviditetsrisiko gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder og forfallstidspunkter. Fremdeles er det usikkerhet i finansmarkedene og det medfører at banken også i 2015 vil sitte med høy likviditetsreserve.

Innskudd fra kunder er konsernets viktigste finansieringskilde, og innskuddsdekningen målt som innskudd i prosent av brutto utlån i konsernet viser en økning fra 77,1 % i 2013 til 81,2 % ved utgangen av 2014.

Utviklingen i innskuddsdekningen og likviditeten følges løpende av administrasjonen, og rapporteres til styret månedlig.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser som renter, valutakurser og verdipapirkurser.

Markedsrisiko oppstår i konsernet hovedsakelig fra konsernets investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften, som funding og rente- og valutahandel.

Styringen av markedsrisiko skjer gjennom detaljerte rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente og valutamarkedene. Rammene blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum en gang årlig. Risikostørrelsen overvåkes løpende og følges opp gjennom periodevis rapporter til styret.

Renterisiko oppstår hovedsakelig fra fastrenteutlån og funding i fastrentepapirer. Renterisikoen for alle renteposisjoner kan uttrykkes ved å se på endringen i verdien på renteinstrumentene ved en endring på 1 prosentpoeng.

Som et ledd i den løpende likviditetsstyringen har SpareBank 1 Østfold Akershus behov for å disponere en beholdning av verdipapirer som kan benyttes på flere måter for å regulere konsernets behov for likviditet og som grunnlag for sikkerhetsstillelse i Norges Bank. Banken har kun rammer for å eie høykvalitetsobligasjoner. Beholdningen av verdipapirer var på 1 267,0 mill kr (1 572,6 mill kr) ved utgangen av 2014 og blir bokført til virkelig verdi over resultatet.

OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som følge av:

- Menneskelig svikt og utilstrekkelig kompetanse
- Svikt i IKT-systemer
- Uklar policy, strategi eller rutiner
- Kriminalitet og interne misligheter
- Andre interne årsaker

Operasjonell risiko representerer både på kort og lang sikt en trussel som kan medføre en vesentlig kostnad. Konsernet skal derfor til en hver tid ha en effektiv risikostyring, og overvåke slik at enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko ikke skal kunne skade konsernets stilling i alvorlig grad. Konsernet har en moderat risikoprofil for operasjonell risiko, og arbeider kontinuerlig med risikoreduserende tiltak.

Eierisiko er risiko for at SpareBank 1 Østfold Akershus blir påført tap av innskutt kapital eller må tilføre ny kapital i strategisk eide selskap, som følge av den risikoen som det enkelte selskap påtar seg i sin drift. SpareBank 1 Østfold Akershus har i hovedsak eierisiko gjennom indirekte eierandeler i SpareBank 1 Gruppen AS, BN Bank ASA og Bank 1 Oslo AS, samt gjennom direkte eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Kredittkort AS.

KAPITALSTYRING

Kapitalstyringen skal sikre at SpareBank 1 Østfold Akershus balanserer forholdet mellom:

- En effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske mål bilde og vedtatte strategi.
- En tilfredsstillende kapitaldekning ut fra den valgte risikoprofil og de til enhver tid gjeldende krav fra myndigheter og markedsaktører.
- Konkurransedyktig avkastning
- Konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene
- Utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets definerte markedsområde.
- At ingen enkelthendelse skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

Det utarbeides årlig en kapitalplan for å sikre en langsiktig og effektiv kapitalstyring. Disse fremskrivningene tar hensyn til både forventet utvikling i de neste årene, samt en situasjon

med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år. Et viktig verktøy for å analysere en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag er stresstester. Det gjøres stresstester av enkeltfaktorer og scenarioanalyser hvor konsernet utsettes for en rekke ulike negative makroøkonomiske hendelser. SpareBank 1 Østfold Akershus har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner på likviditets- og kapitaldekningsområdet for i størst mulig grad å kunne håndtere slike kriser hvis de skulle oppstå.

Banken rapporterer kapitaldekning etter standardmetoden.

MEDARBEIDERE, KOMPETANSE OG ARBEIDSMILJØ

Ved utgangen av 2014 hadde konsernet 241 ansatte mot 250 året før. Dette utgjorde i årsverk 229 (235). SpareBank 1 Østfold Akershus oppleves som en attraktiv arbeidsgiver og tiltrekker dyktige medarbeidere til utlyste stillinger.

KOMPETANSEUTVIKLING

Rådgivning og kompetanse er et av bankens fremste konkurransefortrinn og skal bidra til at vi er en attraktiv bank for så vel næringslivet som for privatkunder. Kontinuerlig utvikling av medarbeiderne for å tilby den beste rådgivning og kundeopplevelse er derfor høyt prioritert. Kompetanseutvikling ivaretas gjennom systemer og fastlagte prosesser for oppfølging av medarbeidere.

Alle våre finansielle rådgivere er autorisert gjennom den nasjonale autorisasjonsordningen (AFR) og godkjenningsordningen for forsikringsrådgivere. Vi har høy fokus på kompetanseoppdateringer blant annet gjennom fagsamlinger, hospitering og trening for å sikre at våre medarbeidere er oppdatert og holder en høy standard innen sitt fagområde.

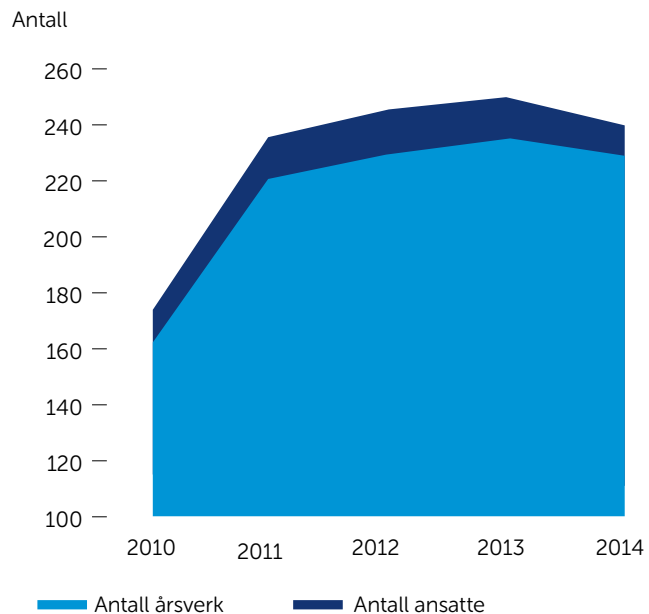
Videreutvikling av ledere har høy prioritet, og det har i 2014 vært gjennomført både samlinger og individuelt rettede lederutviklingstiltak. Bankens talentutviklingsprogram er videreført gjennom oppfølgingssamling for deltakere gjennom de siste år for å forvalte og videreutvikle ressursene de representerer for banken i fremtiden.

MEDARBEIDERSKAP, LEDELSE OG ORGANISASJONSKULTUR

Ny teknologi og kanalsamspill gir nye måter å arbeide på i fremtidens finansforetak og det jobbes målrettet for at banken skal oppleves som tilgjengelig, relevant og enkelt for kundene.

Kundenes endrede bruk av banken, og behov for å etablere mer robuste

Ansatte og årsverk

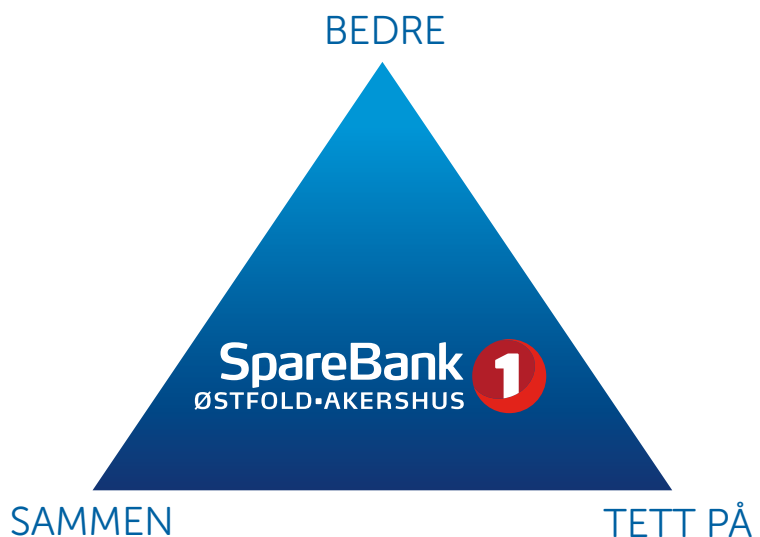
kompetansemiljø og synergi i enheter har medført strukturendring og omorganisering i kontornettet og interne avdelinger.

For å skape nødvendige resultater som gir gode vilkår til kunder, lokalsamfunn og eiere kreves dyktige, engasjerte medarbeidere og ledere med felles norm for fokus og handlinger.

Organisasjonskulturplattformen "bedre, tett på, sammen" identifiserer ønskelig adferd både overfor kunder og mellom medarbeidere.

God ledelse er en vesentlig faktor for å virkeliggjøre strategien og bygge kultur. Lederutvikling med forankring i vår leder-, organisasjonskulturplattform og strategi, skal gjennom sam-

Vi skal være tett på, sammen og bedre overfor kollegaer, kunder og samfunnet for øvrig

linger og fokus i hverdagen bidra til å dyktiggjøre lederne. Resultatledelse tydeliggjør den enkelte leders leveranser, og utvikler lederteamenes kollektive ansvar gjennom involvering og forpliktelse for måloppnåelse. Det er i 2014 igangsatt et coachingprogram rettet mot ledere i forretningsområdene.

Teammøter og individuelle utviklingssamtaler kombinert med oppfølgings- og selvledelsesverktøy bidrar til å styrke medarbeiderskap og organisasjonskultur som gir kvalitet, gode kundeopplevelser og prestasjoner. Etske regler er en del av organisasjonskulturen og konsernets etikkregler ble revidert i 2014. Etikreglene skal bidra til bevissthet om, og etterlevelse av den høye etiske standarden som kreves av medarbeiderne i alle deler av konsernet.

HMS

En attraktiv arbeidsgiver som tiltrekker, utvikler og beholder riktig kompetanse er en suksessfaktor for banken. Et godt og utviklende arbeidsmiljø, god ledelse, meningsfulle oppgaver og en god jobbsituasjon hva gjelder autonomi og fleksibilitet er vesentlig for medarbeiderne. Arbeidsmiljøet i konsernet oppleves som meget godt, noe som bekreftes av fjorårets organisasjonsundersøkelse.

Det gjennomføres flere aktiviteter gjennom året som har til hensikt å bygge et godt sosialt miljø på arbeidsplassen, både avdelingsvis og som konserntiltak. Bedriftsrettsslaget skal legge til rette for aktiviteter som bidrar til fysisk helse og samhold.

Det arbeides målrettet innenfor sikkerhet ved forebygging gjennom sikkerhetsrutiner og opplæring. Det gjennomføres jevnlig informasjon, trening og øvelser for å håndtere krise- og trusselsituasjoner. I løpet av året har det vært gjennomført varslings- og krisehåndteringsøvelser i Konsernledelsen. Det har i 2014 ikke vært ulykker eller skader på arbeidsplassen.

Sykefraværet har økt siste år, noe som i hovedsak skyldes langvarig syke-

fravær. Det er også sannsynlig at omorganiseringprosessen har bidratt til en økning i sykefraværet en periode. Banken hadde i 2014 et sykefravær på 7% mot 5,90 året før. Det ble i siste kvartal satt inn ekstra ressurser som skal jobbe målrettet med tiltak for å følge opp og forebygge sykefravær. Banken er tilknyttet IA-avtalen.

Det arbeides for å forhindre diskriminering som følge av nedsatt funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, religion eller livssyn. Dette omfatter blant annet bevissthet og oppfølging knyttet til rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering.

YTRE MILJØ

Virksomheten til SpareBank 1 Østfold Akershus påvirker i liten grad det ytre miljø. Konsernet prioriterer miljøriktige tiltak. Jordvarme/fjernvarme benyttes til oppvarming og kjøling i noen av bankens bygninger. Avfall sorteres og gjenvinnes. Den samlede bruken av papir er redusert de siste årene gjennom økt bruk av elektronisk kommunikasjon med kunden.

ORGANISASJON OG TILLITSVALGTE

Bankens konsernledelse består av Administrerende direktør Arild Bjørn Hansen, Viseadm. direktør/investorkontakt Lillian E. Lundberg, PM direktør Per Skauen, BM direktør Jon Tørmoen, Daglig leder EM1 ØA Håkon Fossvik, Direktør HR/Forretningsstøtte Jorunn Solstad Ellingsen og Direktør Marked/Forretningsutvikling Geir Haugan.

Banken har 5 lokalstyrer:

- Område 1. Aurskog-Høland, Enebakk, Frogn, Nesodden, Opegård, Ski, Vestby og Ås
- Område 2. Moss, Rygge, Råde og Våler
- Område 3. Fredrikstad og Hvaler
- Område 4. Halden, Sarpsborg, Aremark og Rakkestad
- Område 5. Askim, Hobøl, Spydeberg, Skiptvet, Eidsberg, Trøgstad, Marker og Rømskog

Bankens organisasjonsnummer er NO 837 884 942 og driver bankvirksomhet med hovedkontor (p.t.) i Kongensgate 21, 1501 Moss.

LIKESTILLING

I bankens representantskap er det 36 medlemmer hvorav 14 kvinner og 22 menn. I bankens hovedstyre er det 9 faste medlemmer, av disse er 3 kvinner og 6 menn. Det er 2 kvinner og 5 menn i konsernets ledergruppe. Blant bankens 18 avdelingsledere/bank-sjefer er det 9 kvinner og 9 menn. Av morbankens 196 ansatte er det 116 kvinner og 80 menn.

Det er et mål at begge kjønn er representert i balansert grad der beslutningene treffes og at det er mangfold i ledergruppene. Det legges vekt på kompetanse og egnethet i utvelgesprosesser, og det er ingen forskjeller i forhold til kvinner og menns mulighet til å søke videre utvikling og nye stillinger. Kriterier for fastsettelse av lønn er heller ikke påvirket av den ansattes kjønn. Det er fleksible ordninger som tilrettelegger for å kombinere karriere og familieliv. Morbanken er fleksibel i forhold til å innvilge deltidsordninger for kvinner og menn som er i en omsorgssituasjon.

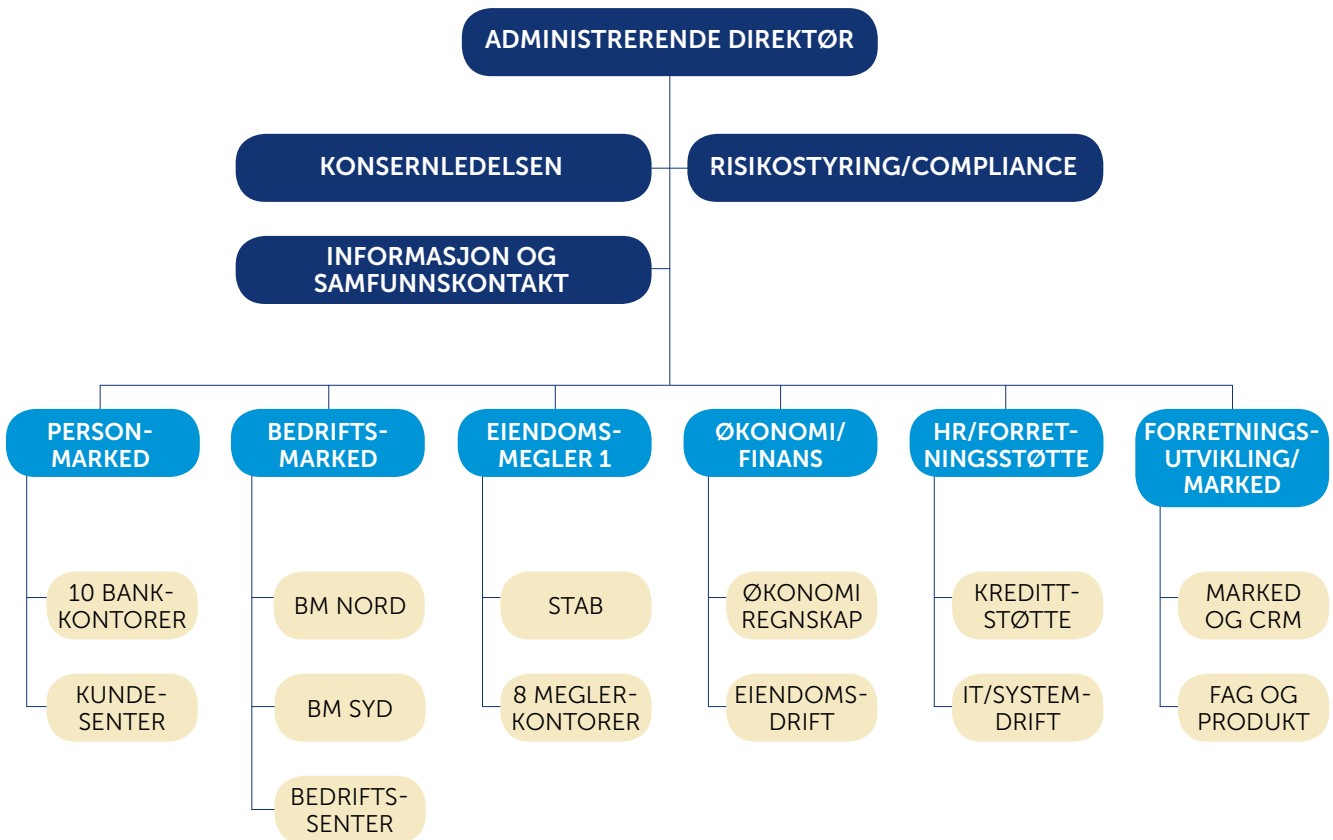
Styrets oppfatning er at morbankens personalforvaltning utøves innenfor rammen av de intensjoner som likestillingsloven signaliserer.

EIERSTYRING, SELSKAPSLEDELSE OG SAMFUNNSANSVAR

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Østfold Akershus omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre kundenes, egenkapitalbeveiseiernes, medarbeidernes, innskyternes og andre gruppers interesser i banken.

Konsernets prinsipper for god virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning, og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir nådd og realisert.

Bankens organisasjonsstruktur er som følger:

SpareBank 1 Østfold Akershus følger Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (corporate governance). Anbefalingen bygger på prinsippet om og «følge» eller «å forklare eventuelle avvik» og nedenfor beskrives sentrale forhold knyttet til SpareBank 1 Østfold Akershus sin eierstyring og selskapsledelse. Det er kun kommentert mindre avvik relatert til anbefalingens pkt. 7 og 14.

EGENKAPITALBEVIS

Bankens eierandelskapital utgjør 928 839 900 kroner fordelt på 9 288 399 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner.

Det var registrert 835 eiere av bankens egenkapitalbevis ved utgangen av 2014 mot 937 i 2013. Ved utgangen av 2014 var kursen på bankens egenkapitalbevis 117 kroner, mot 89 kroner ved utgangen av 2013, en kursoppgang på 31,5 %.

FREMTIDSUTSIKTER

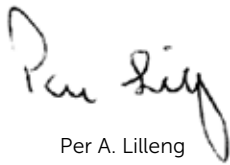
Stor nedgang i oljepris siden sommeren 2014 gjør at usikkerheten rundt norsk økonomi har økt. Det forventes reduserte investeringer i oljenæringen og konsekvensene for fastlandsøkonomien synes usikker. Norges Bank har opprettholdt en relativt optimistisk fremtidsprognose med forventning om at privat forbruk vil bidra til fortsatt vekst. Konsernets markedsområde har historisk vært relativt upåvirket av svingninger i oljeindustrien og samlet sett gir dette utsikter til fortsatt sunn og profitabel bankdrift i vårt markedsområde.

Administrasjonen jobber løpende med gjennomføring av det varslede kostnadsprogrammet. Med utgangspunkt i de store endringer som har skjedd de senere år når det gjelder kunders bruk av banken, velger konsernet å tilpasse virksomheten til dette. Vi samler kompetanse i færre, større miljøer og satser på kundesent-

retet og digitale kanaler. Ny kontor- og bemanningsstruktur samt andre interne tiltak skal gi en reduksjon i årlige driftskostnader på 40 mill. kr innen utgangen av 2016. Tiltakene skal samtidig sikre at vi oppfattes som mer tilgjengelig for kundene. I tiden fremover vil antall kontorer og antall årsverk reduseres sammenlignet med i dag.

Priskonkurransen i bankmarkedet har tiltatt i løpet av høsten 2014. Så langt er rentenettoen opprettholdt ved at fallet i utlånsrenten kompenseres ved lavere innskuddsrente og lavere fundingkostnader. Det forventes ytterligere press på utlånsrenten og det vil trolig resultere i en noe redusert rentenetto de kommende kvartal.

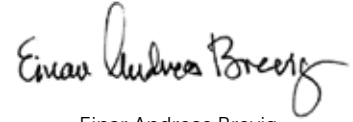
Moss, 4. mars 2015
I styret for SpareBank 1 Østfold Akershus

Per A. Lilleng
Styreleder

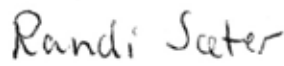
Håkon Magne Knudsen
Nestleder

Einar Andreas Brevig

Tom Grip

Randi Sæter

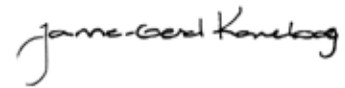
Tormod Johan Melnæs

Thorleif Hersleth

Tove Mangård

Janne-Gerd Kanebog
Ansattes repr.

Arild Bjørn Hansen
Adm. direktør

Bak fra venstre: Håkon Magne Knudsen, Einar Andreas Brevig, Thorleif Hersleth, Knut Ulstrød, Tormod Johan Melnæs, Tom Grip
Forann fra venstre: Per A. Lilleng, Tove Mangård, Adm. direktør Arild Bjørn Hansen, Janne-Gerd Kanebog, Randi Sæter

RESULTATREGNSKAP

MORBANK			KONSERN		
Året 2014	Året 2013	(Hele tusen kroner)	Note	Året 2014	Året 2013
722 607	742 140	Renteinntekter		717 136	733 420
426 686	451 351	Rentekostnader		426 049	450 749
295 921	290 789	Netto renteinntekter	15, 19	291 087	282 671
219 441	207 548	Provisjonsinntekter		267 461	247 348
11 889	11 194	Provisjonskostnader		11 889	11 194
1 655	2 611	Andre driftsinntekter		- 2 122	13 482
209 206	198 966	Netto provisjonsinntekter og andre inntekter	20	253 450	249 636
31 239	6 476	Utbytte		31 239	6 476
32 695	17 617	Inntekter av eierinteresser		59 300	41 556
3 813	479	Netto resultat fra valuta og andre finansielle instrumenter		19 946	11 843
67 748	24 572	Netto avkastning på finansielle instrumenter	21, 39	110 486	59 875
572 875	514 327	Sum netto inntekter		655 022	592 182
147 802	147 898	Personalkostnader		181 773	176 517
160 587	138 092	Andre driftskostnader		170 093	144 617
308 389	285 990	Sum driftskostnader	22, 39	351 867	321 133
264 486	228 337	Driftsresultat før tap		303 156	271 049
40 426	49 043	Tap på utlån og garantier	11	40 426	49 043
224 061	179 294	Resultat før skatt		262 730	222 006
44 585	46 694	Skattekostnad	25	44 731	50 520
179 476	132 600	Resultat fra videreført virksomhet		218 000	171 486
-	-	Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt		1 850	98
179 476	132 600	Periodens resultat		219 850	171 584
		Pr. egenkapitalbevis	42		
17,80	13,15	Resultat pr egenkapitalbevis hittil i år		21,80	17,01

UTVIDET RESULTAT ETTER IAS 1

MORBANK			KONSERN		
Året 2014	Året 2013	(Hele tusen kroner)	Noter	Året 2014	Året 2013
179 476	132 600	Periodens resultat		219 850	171 584
- 4 282	18 300	Poster som ikke kan bli reklassifisert over resultatet Aktuarmessige gevinster og tap	24	- 4 991	18 450
-	-	Poster som kan bli reklassifisert over resultatet - Andel av utvidet resultat i felleskontrollert virksomhet		- 3 135	2 296
- 13 725	19 589	Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	31	- 13 725	3 768
1 156	- 4 941	Skatteeffekt på resultatposter over utvidet resultat		1 348	- 4 981
- 16 851	32 948	Periodens utvidede resultat		- 20 503	19 533
162 625	165 548	Totalresultat		199 347	191 117
Pr. egenkapitalbevis					
-1,67	3,27	Utvidet resultat pr egenkapitalbevis hittil i år		-2,03	1,94
16,13	16,41	Totalresultat pr egenkapitalbevis hittil i år		19,77	18,95

BALANSE

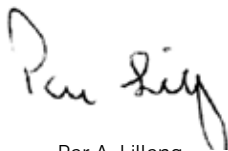
MORBANK				KONSERN	
Året 2014	Året 2013	(Hele tusen kroner)	Note	Året 2014	Året 2013
132 546	251 325	Kontanter og fordringer på sentralbanker		132 546	251 325
1 159 645	908 976	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7,27,28	1 159 645	908 976
14 434 607	14 263 111	Netto utlån til kunder	8,10,11	14 319 760	14 139 218
1 266 966	1 572 580	Sertifikater og obligasjoner med fast avkast til virkelig verdi	29,27,36	1 266 966	1 572 580
26 558	36 783	Derivater	30,27	26 558	36 783
478 129	445 659	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	31,27	478 129	445 659
168 214	243 180	Investering i eierinteresser	39	288 754	333 263
28 692	28 692	Investering i konsernselskaper	27,39	-	-
-	-	Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg	44	82 066	82 364
17 887	21 780	Immatrielle eiendeler	32	17 887	21 780
83 095	103 456	Varige driftsmidler	33	157 530	191 383
-	-	Utsatt skattefordel	25	-	-
40 434	156 525	Andre eiendeler	34	57 512	172 615
17 836 772	18 032 068	Sum eiendeler	18	17 987 353	18 155 946

BALANSE (forts.)

MORBANK			KONSERN		
Året 2014	Året 2013	(Hele tusen kroner)	Note	Året 2014	Året 2013
197 938	508 473	Innskudd fra kredittinstitusjoner	7,27	197 938	508 473
11 703 311	10 989 694	Innskudd fra og gjeld til kunder	27,35	11 687 669	10 970 069
3 567 411	4 043 890	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	27,36	3 567 411	4 043 890
40 794	25 165	Derivater	30,26,27	40 794	25 165
51 762	45 733	Betalbar skatt	25	55 083	46 681
7 980	21 350	Utsatt skatt	25	14 248	31 013
119 842	93 322	Annen gjeld og pensjonsforpliktelser	37,24	117 106	103 566
150 210	402 632	Ansvarlig lånekapital	38	150 210	402 632
314 920	348 549	Fondsobligasjon	38	314 920	348 549
16 154 169	16 478 809	Sum gjeld	18	16 145 380	16 480 038
928 840	928 840	Egenkapitalbevis		928 840	928 840
- 2 350	- 2 350	Egenbeholdning egenkapitalbevis		- 2 350	- 2 350
147 575	147 575	Overkursfond		147 575	147 575
386 050	267 553	Utjevningsfond		386 050	267 553
44 375	33 281	Avsatt utbytte og gaver		44 375	33 281
125 466	115 302	Grunnfondskapital		125 466	115 302
39 891	47 176	Fond for urealiserte gevinster		62 210	72 780
12 755	15 882	Annen egenkapital		149 807	112 927
1 682 603	1 553 259	Sum egenkapital		1 841 973	1 675 908
17 836 772	18 032 068	Sum gjeld og egenkapital		17 987 353	18 155 946

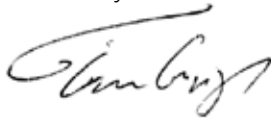
Moss, 4. mars 2015

I styret for SpareBank 1 Østfold Akershus

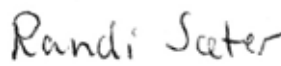

Per A. Lilleng
Styreleder

Håkon Magne Knudsen
Nestleder

Einar Andreas Brevig

Tom Grip

Randi Sæter

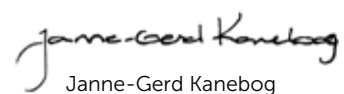
Tormod Johan Melnæs

Thorleif Herstheth

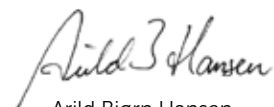

Tove Mangård

Janne-Gerd Kanebog

Ansattes repr.

Arild Bjørn Hansen

Adm. direktør

EGENKAPITAL

Endring i egenkapital - Morbank

(Hele tusen kroner)

	Egen- kapital- bevis	Egne egen- kapital- bevis	Over- kurs- fond	Utjevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Avsatt utbytte og gaver	Sum egen- kapital
Egenkapital pr. 31.12.2012	928 840	- 2 350	147 575	164 956	106 502	39 666	5 818	38 083	1 429 088
Utbetalt utbytte for 2012								- 38 082	- 38 082
Utbetalt gaver for 2012							- 3 296		- 3 296
Disponert resultat				102 597	8 800	- 12 078		33 281	132 600
Disponert utvidet resultat						19 589	13 359		32 948
Egenkapital pr. 31.12.2013	928 840	- 2 350	147 575	267 553	115 302	47 176	15 882	33 281	1 553 259
Utbetalt utbytte for 2013								- 30 652	- 30 652
Utbetalt gaver for 2013								- 2 629	- 2 629
Disponert resultat				118 497	10 164	6 440		44 375	179 477
Disponert utvidet resultat						- 13 725	- 3 127		- 16 852
Egenkapital pr. 31.12.2014	928 840	- 2 350	147 575	386 050	125 466	39 891	12 755	44 375	1 682 603

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

MORBANK			KONSERN	
Året 2014	Året 2013	(Hele tusen kroner)	Året 2014	Året 2013
224 061	179 294	Resultat før skatt	262 730	222 006
40 426	49 043	Tap på utlån	40 426	49 043
14 421	14 380	Avskrivninger mv. av varige driftsmidler	24 240	17 759
247	- 10 260	Resultatført pensjon uten kontanteffekt	- 46	- 10 596
3 202	8 361	Netto verdiendring på finansielle instrumenter over resultat	- 6 840	- 26 943
-		Resultat utover utbytte i TS og FKV	- 32 695	- 17 617
-		Verdiregulering investeringseiendom	4 416	- 10 522
- 40 685	- 40 918	Betalbar skatt	- 41 633	- 40 918
241 671	199 900	Netto kontantstrøm fra driften	250 597	182 213
- 211 921	- 263 900	Endring netto utlån og overtatte eiendeler	- 220 968	- 275 942
305 614	- 51 404	Endring sertifikater og obligasjoner	305 614	- 51 404
3 364	6 081	Endring andre fordringer (forskuddsbet. kostn.)	2 268	6 081
31 764	17 081	Endring øvrige eiendeler	45 091	83 511
713 616	298 572	Endring innskudd kunder	717 600	294 771
- 310 535	- 15 142	Endring innskudd kredittinstitusjoner	- 310 535	- 15 142
16 931	- 21 618	Endring annen gjeld	- 5 429	- 16 300
3 558	8 523	Endring avsetn.påløpte kostnader og forpliktelser	10 567	9 610
794 062	178 094	Netto kontantstrøm fra virksomheten	794 806	217 399
- 825	- 13 250	Kjøp av varige driftsmidler	- 1 569	- 23 302
-	-	Salg av varige driftsmidler	-	-
68 435	- 52 468	Netto kjøp/salg/emisjon aksjer	68 435	- 81 722
67 610	- 65 718	Netto kontantstrøm investeringer	66 866	- 105 024
500 000	2 025 000	Opptak verdipapirlån	500 000	2 025 000
- 961 500	- 1 755 000	Innløsning verdipapirlån	- 961 500	- 1 755 000
-	301 326	Innbetaling av ansvarlig kapital	-	301 326
- 235 000	-	Nedbetaling av ansvarlig kapital	- 235 000	-
- 33 281	- 41 377	Utbetaling av utbytte / gaver	- 33 281	- 41 377
- 729 781	529 949	Netto kontantstrøm finansiering	- 729 781	529 949
131 891	642 325	Netto endring likvider	131 891	642 324
1 160 300	517 975	Likviditetsbeholdning IB	1 160 300	517 977
1 292 191	1 160 300	Likviditetsbeholdning UB	1 292 191	1 160 300

INNHOLDSFORTEGNELSE NOTER

NOTE GENERELL INFORMASJON

1	Generell informasjon	28
2	Regnskapsprinsipper	28
3	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	36
4	Segmentinformasjon	38
5	Kapitaldekning og kapitalstyring	40
6	Finansiell risikostyring	41

KREDITTRISIKO

7	Kredittinstitusjoner fordringer og gjeld	44
8	Utlån til og fordringer på kunder	45
9	Overføring av utlån til kredittforetak	49
10	Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån	50
11	Tap på utlån og garantier	51
12	Kreditteksponering for hver interne risikorating	54
13	Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser	55
14	Kredittkvalitet per klasse av fi nansielle eiendeler	56

MARKEDSRISIKO

15	Markedsrisiko knyttet til renterisiko	59
16	Markedsrisiko knyttet til valutarisiko	59

LIKVIDITETSRISIKO

17	Likviditetsrisiko / Gjenværende kontraktmessig løpetid på forpliktelser	60
18	Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser	63

RESULTATREGNSKAP

19	Netto renteinntekter	67
20	Netto provisjons og andre inntekter	68
21	Netto inntekt fra fi nansielle eiendeler	69
22	Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	70
23	Andre driftskostnader	74
24	Pensjoner	75
25	Skatt	79

BALANSE

26	Klassifi kasjon av fi nansielle instrumenter	81
27	Vurdering av virkelig verdi på fi nansielle instrumenter	89
28	Virkelig verdi på fi nansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	91
29	Sertifiserte og obligasjoner	92
30	Finansielle derivater	93
31	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	95
32	Andre immaterielle eiendeler	95
33	Eiendom, anlegg og utstyr	96
34	Andre eiendeler	98
35	Innskudd fra og gjeld til kunder	99
36	Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	100
37	Annen gjeld og forpliktelse	101
38	Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	102
39	Investeringer i eierinteresser	103

ØVRIGE OPPLYSNINGER

40	Oppkjøp av virksomheter/virksomhets sammenslutning	105
41	Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper	106
42	Eierandelskapital og eierstruktur	107
43	Utbytte/konsernbidrag fra datterselskaper	111
44	Eiendeler klassifi sert som holdt for salg og virksomhet under avhendelse	112
45	Hendelser etter balansedagen	112

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON

Generell informasjon

SpareBank 1 Østfold Akershus har sitt hovedkontor i Moss kommune og kontor i kommunene Askim, Halden, Sarpsborg, Fredrikstad, Moss, Rygge, Frogn og Vestby. En rekke av kontorene er samlokalisert med konsernets eiendomsmeglere.

Konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus består av morbanken og datterselskapene:

- EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS (100 %)
- Nekor Gårdselskap AS (100 %)

I tillegg er heleide Fasett Eiendom AS konsolidert under "Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg"

Bankens organisasjonsnummer i Foretaksregistret er 837 884 942. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett. SpareBank 1 Østfold Akershus er notert på Oslo Børs med ticker-kode SOAG.

Regnskapet for morbank og konsern 2014 ble vedtatt av styret 4. mars 2015.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Konsernregnskapet og morbankregnskapet for 2014 er utarbeidet i samsvar med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som fastsatt av EU. Dette OmFatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC).

Målegrunnlaget for både konsernregnskapet og morbankregnskapet er historisk kost prinsippet med følgende modifikasjoner: finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet og investeringseiendommer som vurderes til virkelig verdi.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskaps regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger eller høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 3.

Årsregnskapet er avlagt basert på IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskapet som avlegges pr 31.12.2014.

Konsernet har i 2014 tatt i bruk følgende nye standarder og endringer:

IFRS 10 "Consolidated Financial Statements" er basert på dagens prinsipper om å benytte kontrollbegrepet som det avgjørende kriteriet for å bestemme om et selskap skal inkluderes i konsernregnskapet til morselskapet. Standarden gir utvidet veiledning til vurderingen av om kontroll er til stede i de tilfeller hvor dette er vanskelig. IFRS 11 "Joint Arrangements" erstatter dagens IAS 31 og SIC 13. En sentral endring ved overgangen til IFRS 11 er at bruttometoden fjernes. Etter de nye reglene skal felles virksomhet (joint venture) regnskapsføres i henhold til egenkapitalmetoden.

IFRS 12 "Disclosures of Interest in Other Entities" inneholder opplysningskravene for økonomiske interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede selskaper, selskaper for særskilte formål "SPE" og andre ikke-balanseførte selskaper.

Endring i IAS 32 Finansielle instrumenter som klargjør når nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser kan foretas. Retten til motregning kan ikke være betinget av en framtidig hendelse. Motregningen må også være juridisk håndhevbar i alle situasjoner (ordinær drift, mislighold, insolvens eller konkurs) som selskapet og motparter kan komme i. Endringen vurderer også oppgjørmekanismer. Endringen fikk ikke vesentlig effekt på konsernregnskapet. Endringer i IAS 36 Verdifall på eiendeler som fjernet opplysningskrav om gjenvinnbart beløp for enkelte kontantgenererende enheter som ved en inkurie hadde blitt inkludert i IAS 36 ved implementeringen av IFRS 13.

Endring i IAS 39 Finansielle instrumenter - innregning og måling om motpartendring for derivater og videreføring av sikringsbokføring. Endringen behandler lovendringer som innfører krav om oppgjørssentraler for bilaterale avtaler. I henhold til IAS 39 ville motpartsending til en oppgjørssentral føre til opphør av sikringsbokføringen. Endringen fører til at sikringsbokføring ikke opphører når motpartsending av et sikringsinstrument oppfyller spesifikke kriterier.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

Endringen fikk ikke vesentlig effekt på konsernregnskapet.

IFRIC 21 Avgifter fastsetter regnskapsføringen av en plikt til å betale en avgift som faller innenfor virkeområdet til IAS 37 Avsetninger. Fortolkningen omhandler hva den utløsende hendelsen er, som medfører at avgiften skal innregnes som en forpliktelse. Fortolkningen medførte ingen vesentlige endringer i tidspunkt for innregning av avgifter for konsernet.

Andre standarder, endringer og fortolkninger som trådte i kraft for regnskapsåret 2014 var ikke vesentlige for konsernet.

Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse

Konsernet har ikke valgt tidliganvendelse av noen nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger. IFRS 9 Finansielle instrumenter omhandler klassifikasjon, måling og innregning av finansielle eiendeler og forpliktelser. IFRS 9 ble utgitt i november 2009 og oktober 2010. Den erstatter deler av IAS 39 som omhandler tilsvarende problemstillinger. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i to kategorier: de som skal måles til virkelig verdi og de som skal måles til amortisert kost. Målekategori bestemmes ved første gangs regnskapsføring av eiendelen. Klassifiseringen avhenger av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle instrumenter og karakteristikkene av kontantstrømmene til det enkelte instrumentet. For finansielle forpliktelser viderefører standarden stort sett kravene i IAS 39. Den største endringen er at i tilfeller der virkelig verdi-opsjonen er tatt i bruk for en finansiell eiendel, skal

endringer i virkelig verdi som skyldes endring i enhetens egen kreditt risiko innregnes i utvidet resultat og ikke i det tradisjonelle resultatet, med mindre dette fører til en situasjon der sammenstilling ikke oppnås ("accounting mismatch"). Konsernet har fortsatt ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS 9. Konsernet vil også vurdere virkningen av de resterende deler av IFRS 9 når disse er fullført.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de enkelte ytelsesplikter. En ytelsesplikt kan være en vare eller en tjeneste. Inntekt regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 Driftsinntekter og IAS 11 Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2017, men tidliganvendelse er tillatt. Konsernet vurderer for tiden virkningen av IFRS 15.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens og samtlige selskaper i konsernet sin funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i hele tusen kroner med mindre noe annet er angitt.

Datterselskap

I morbankregnskapet til SpareBank 1 Østfold Akershus blir eierandelene i datterselskap vurdert etter kostmetoden. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Utbytte, konsernbidrag og andre ut-

delinger inntektsføres året etter regnskapsåret.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter morbanken og alle datterselskaper. Som datterselskap regnes alle foretak hvor morbanken har bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt konsernet har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt konsernet gir fra seg kontroll.

Oppkjøpsmetoden benyttes for regnskapsføring ved kjøp av datterselskaper. Ved overtakelse av kontroll i et foretak (virksomhetssammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskapsprinsipper i datterselskaper endres når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Felleskontrollert virksomhet

Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte foretak. Felles kontroll innebærer at SpareBank 1 Østfold Akershus gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert foretak regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og til kostmetoden i selskapsregnskapet.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

SpareBank 1 Gruppen AS eies med 19,5 % hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er Sparebanken Hedmark (12 %) og LO (10 %). Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. SpareBank 1 Østfold Akershus eier 15,59 % av Samarbeidende Sparebanker AS. Styringsstrukturen for Samarbeidende Sparebanker – samarbeidet er også regulert i en avtale mellom eierne som tilfredsstillende felleskontrollert virksomhet. SpareBank 1 Østfold Akershus klassifiserer sin deltakelse i Samarbeidende Sparebanker AS som en investering i felleskontrollert foretak.

SpareBank 1 Østfold Akershus eier også 12,62 % i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS, som eier 20 % i BNbank ASA og 15,44 % i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS som eier 19,5% i SpareBank 1 Oslo Akershus AS. Styringsstrukturen for Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS – samarbeidet er regulert i en avtale som tilfredsstillende kravene til felles kontroll.

Virksomhetssammenslutninger

Ved overtagelse av virksomhet anvendes overtagelsesmetoden. Vederlaget måles til virkelig verdi. Direkte overtagelsesutgifter kostnadsføres når de oppstår, med unntak av emisjons- og låneopptaksutgifter. Overtagne eiendeler og forpliktelser blir vurdert til virkelig verdi på tidspunkt for overtagelsen. Dersom vederlaget overstiger verdien av identifiserte eiendeler og forpliktelser, regnskapsføres differansen som goodwill. Dersom anskaffelseskost er lavere enn identifiserte eiendeler og forpliktelser, resultatføres differansen på transaksjonstidspunktet. Ved trinnvise oppkjøp av datterselskaper vil konsernet måle tidligere eierandeler i selskapet

til virkelig verdi umiddelbart før kontrollovergang, og eventuelle gevinster eller tap resultatføres. Betingede vederlag vurderes til virkelig verdi uavhengig av sannsynligheten for at vederlaget vil bli betalt. Justering av betingede vederlaget i etterfølgende perioder regnskapsføres i henhold til relevante standarder. Se for øvrig note 40.

Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg

Konsernet klassifiserer virksomhet som holdt for salg når balanseført verdi i hovedsak vil bli gjenvunnet ved en salgstransaksjon. Klassifisering som holdt for salg skjer fra det tidspunktet ledelsen har vedtatt en konkret plan for avhendelse av virksomheten i sin nåværende form og det vurderes som svært sannsynlig at salget blir gjennomført i løpet av kort tid. Datterselskaper som er ervervet med tanke på videresalg, herunder selskaper overtatt som ledd i restrukturering av utlån, klassifiseres som holdt for salg umiddelbart dersom konsernet forventer å avhende selskapet. Virksomhet holdt for salg vurderes til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Overtatt virksomhet som umiddelbart klassifiseres som holdt for salg balanseføres ved førstegangsinnregning til virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Resultat etter skatt fra slik virksomhet presenteres separat på linjen "Resultat virksomhet og anleggsmidler holdt for salg, etter skatt" i konsernregnskapet. Totale eiendeler og total gjeld fra slik virksomhet presenteres hver for seg på linjene "Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg" og "Virksomhet holdt for salg" i konsernets balanseoppstilling dersom verdiene er vesentlige. Se for øvrig note 44.

Kontanter

Kontanter består av kontanter i NOK og valuta, samt fordring på sentral-

banken. Likviditetsbeholdningen i kontantstrømpoppstillingen inkluderer i tillegg netto utlån og fordringer på andre kredittinstitusjoner. Ingen del av likviditetsbeholdningen har bindingstid.

Utlån og tap på utlån

Utlån til flytende rente måles til amortisert kost i samsvar med IAS 39. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rente-metode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsetthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid. Opptjent rente regnskapsføres som utlån i balansen.

Fastrenteutlån til kunder øremerkes ved første gangs innregning som vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet i henhold til IAS 39.9. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi bokføres over resultatregnskapet som verdiendring. Opptjent rente regnskapsføres som utlån i balansen og som rente i resultatregnskapet. Renterisikoen i fastrenteutlån styres med renteswapper som bokføres til virkelig verdi. Virkelig verdi er valgt fordi denne metoden for verdsettelse eliminerer eller i vesentlig grad reduserer inkonsistent måling og innregning som ellers ville oppstå ved måling av eiendeler eller innregning av gevinster/tap på ulikt grunnlag. Dette medfører at effekten av verdiendringer på finansielle investeringer som styres samlet vil reflekteres samtidig i regnskapet. Resultat-effekten av dette fremkommer i note 21 til regnskapet og balanseførte verdier fremkommer i note 30 og note 13.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

Vurdering av verdifall på finansielle eiendeler

På hver balansedag vurderes om det eksisterer objektive bevis på at verdien på en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert. Verditap på individuelle finansielle eiendeler er pådratt dersom, og bare dersom, det eksisterer objektive bevis på verdifall som kan medføre redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring (en tapshendelse) og resultatet av taphendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på at verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert OmFatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Banken innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen, eller
- Observerbare data indikerer at det er målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler siden første gangs bokføring, selv om reduksjonen enda ikke kan fullt ut identifiseres til en individuell finansiell eiendel i gruppen inkludert:
 - ugunstig utvikling i betalingsstatus for låntakere i gruppen eller
 - nasjonale eller lokale økonomiske betingelser som korrelerer med mislighold av eiendelene i gruppen

Det vurderes først om det eksisterer individuelle objektive bevis på verdi-

fall for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. For finansielle eiendeler som ikke er individuelt signifikante, vurderes de objektive bevisene på verdifall individuelt eller kollektivt. Dersom det ikke eksisterer objektive bevis på verdifall for en individuell vurdert finansiell eiendel, signifikant eller ikke, inkluderes eiendelen i en gruppe av finansielle eiendeler med samme kredittrisiko karakteristikk. Gruppen vurderes så samlet for eventuell verdireduksjon.

Verdifallet på grupper av finansielle eiendeler måles ved utvikling i rating på grupper av finansielle eiendeler. Dette måles ved å måle migrering i negativ retning og endring i forventet tap. Eiendeler som vurderes individuelt med hensyn på verdireduksjon, og hvor et verditap identifiseres eller fortsatt er identifisert, tas ikke med i en samlet vurdering av verdireduksjon.

Migreringen av kunder utarbeides ved løpende å kredittvurdere hver enkelt kunde i bankens kredittvurderings-systemer. Kundene er anonymisert grunnet personopplysningsloven.

Dersom det er objektive bevis på at en verdireduksjon har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer (eksklusive fremtidig kreditttap som ikke er pådratt) diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en avsetningskonto og tapet bokføres over resultatregnskapet.

Fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av finansielle eiendeler som samlet er vurdert med hensyn på verdireduksjon, estimeres med utgangspunkt i de kontraktsmessige kontantstrømmene for gruppen samt historiske tap for eiendeler med lignende kredittrisiko. Historiske tap jus-

teres for eksisterende observerbare data for å kunne ta hensyn til effekter av eksisterende forhold som ikke var tilstede på tidspunkt for de historiske tapene samt justerte effekter av tidligere forhold som ikke eksisterer i dag.

Misligholdte/tapsutsatte engasjement Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt, og tas med i konsernets oversikter over misligholdte engasjementer, når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at konsernet vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere individuelle nedskrivninger føres mot nedskrivningene. Konstaterte tap uten dekning i nedskrivningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere nedskrivninger resultatføres.

Verdipapirer

Verdipapirer består av aksjer, andeler, sertifikater og obligasjoner. Aksjer og andeler klassifiseres som enten til virkelig verdi over resultatet eller som tilgjengelig for salg mot egenkapitalen. Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet er holdt for handelsformål. Sertifikater og obligasjoner klassifiseres som enten til virkelig verdi over resultatet eller som fordring. Ved utgangen av 2014 har konsernet sertifikater og obligasjoner som klassifiseres til virkelig verdi over resultatet og en obligasjon (OMF) som klassifiseres som utlån og fordringer. Kurs på handelsdato benyttes ved første gangs innregning av verdipapirer. Alle finansielle investeringer som er

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

klassifisert til virkelig verdi over resultat, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra andre finansielle instrumenter.

Virkelig verdiopsjonen er benyttet på fastrenteobligasjoner og på obligasjoner i utenlandsk valuta. Virkelig verdi er valgt fordi denne metoden for verdsettelse eliminerer eller i vesentlig grad reduserer inkonsistent måling og innregning som ellers ville oppstå ved måling av eiendeler eller innregning av gevinster/tap på ulikt grunnlag. Tilhørende derivater bokføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette medfører at effekten av verdiendringer på finansielle investeringer som styres samlet vil reflekteres samtidig i regnskapet. Resultateffekten av dette fremkommer i note 21 til regnskapet og balanseførte verdier fremkommer i note 30.

Aksjer og andeler som er klassifisert som tilgjengelig for salg, måles også til virkelig verdi, men endringen i verdi fra inngående balanse føres mot egenkapitalen. Aksjer som ikke kan måles pålitelig vurderes til kostpris som tilnærming til virkelig verdi etter IAS 39.46.

Derivater og sikring

Derivater består av valuta og renteinstrumenter. Derivater regnes alltid som til virkelig verdi over resultatet, med mindre de er øremerket som sikringsinstrument. Renter bokføres som rentekostnad/renteinntekt, verdiendringer inngår i posten "netto resultat fra valuta og andre finansielle instrumenter".

Derivater benyttes i sikringsøyemed for å minimere renterisiko på fastrenteinstrumenter. Bruk av virkelig verdiopsjonen på fastrenteobligasjonsgjeld fases ut og erstattes av sikringsbokføring. Ved bruk av sik-

ringsbokføring sikrer konsernet seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread er ikke hensyntatt i sikringseffektiviteten. Det forventes at denne endringen vil gi mindre svingninger i resultatene fremover enn det som har vært tilfelle tidligere. Konsernets sikringsbokføring er nærmere beskrevet i note 30.

Bankens fastrenteutlån er markedsvurdert etter virkelig verdiopsjon i IAS 39. Sikringen av disse lånene blir behandlet på porteføljenivå.

Endringer i virkelig verdi på derivater som øremerkes og kvalifiserer for sikring av virkelig verdi og som er effektive, resultatføres sammen med endringen i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen på den tilhørende sikrede eiendel eller forpliktelse. Sikring av virkelig verdi benyttes kun til sikring av fastrentelån.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av kunderelasjoner og utsatt skattefordel. Kunderelasjoner oppsto i forbindelse med fusjonen med Halden Sparebank. Kunderelasjonen tilfredsstillter kravet til kontraktsmessige rettigheter for identifikasjon som immateriell eiendel. Verdien i en kunderelasjon ligger i fordelene ved å få overført en kundeportefølje ved en transaksjon i motsetning til å måtte gå ut i markedet for selv å skaffe nye kunder ved ordinær drift. Andre immaterielle eiendeler vil innregnes når kravene til balanseføring er tilstede. Kunderelasjonen avskrives over 8 år.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr, med unntak av investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom, førsteganginnregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp

i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper.

ierbenyttet eiendom er etter definisjonen i IAS 40 eiendommer som i hovedsak benyttes av morbanken eller dens datterselskap til sin egen virksomhet. Banken benyttet seg av muligheten i regelverket som tillot virkelig verdi som ny kostpris ved overgangen til IFRS. Eierbenyttet eiendom regnskapsføres etter kostmetoden, i samsvar med IAS 16.

Tomter og kunst avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygninger	20-50 år
Påkostninger leide bygg:	3- 12,5 år
Maskiner	3-5 år
Kjøretøy	4-5 år
Inventar	3-10 år
Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.	

Eiendommer som eies med det formål å oppnå leieinntekter eller verdistigning klassifiseres som investeringseiendommer og måles til virkelig verdi i samsvar med IAS 40. Oppdaterte takster på eiendomsmassen innhentes hvert tredje år. I mellomperiodene vurderes takstene mot markedsutvikling. Leieinntekter, driftskostnader og effekten av verdiendringer knyttet til investeringseiendommer presenteres særskilt i note 33. På investeringseiendommer blir verdiendring fra inngående balanse resultatført under andre driftskostnader.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar banken i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revidering av verdi på slike eiendeler føres som tillegg eller fradrag i tap på utlån.

Langsiktige lån

Lån førstegangsinnregnes til opp-takskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån til flytende rente måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opp-takskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. For lån til fastrente har banken innrettet seg slik at den tilfredsstiller kravene til sikringsbokføring på ny fastrentegjeld. Bruk av virkelig verdioptionsen på fastrentegjeld vil derfor fases ut med dagens fastrentegjeld.

Pensjoner

Konsernet har etablert ulike pensjonsordninger for sine ansatte. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenstepensjon.

YTELSESBASERT PENSJONSORDNING

I en ytelsesbasert ordning er arbeidsgiver forpliktet til å yte fremtidig pensjon av nærmere angitt størrelse. Utgangspunktet for beregning av pensjonskostnader er lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjoningstidspunktet. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på

balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger på individnivå med renten på norske obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) med en løpetid som er tilnærmet den samme som løpetiden for den relaterte pensjonsforpliktelsen.

Estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene føres over utvidet resultat.

Endringer i pensjonsplanens ytelser kostnadsføres eller inntektsføres løpende i resultatregnskapet, med mindre rettighetene etter den nye pensjonsplanen er betinget av at arbeidstakeren blir værende i tjeneste i en spesifisert tidsperiode (opptjeningsperioden). I dette tilfellet amortiseres kostnaden knyttet til endret ytelse lineært over opptjeningsperioden.

Konsernet har fem lukkede pensjonsordninger som skriver seg fra henholdsvis Halden Sparebank, Rygge-Vaaler Sparebank, EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS, EiendomsMegler 1 Østfold AS og EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS.

INNSKUDDSBASERT PENSJONSORDNING

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte.

AVTALEFESTET FØRTIDSPENSJON

Banken har inngått avtale om avtalefestet pensjon. AFP er en livsvarig ytelse som er frikoblet arbeidsinntekter som samtidig oppbevares. Det skjer derfor ingen avkortning i AFP-pensjonen om man på samme tid mottar lønn. Ny ordning lar seg foreløpig ikke aktuarberegne og inngår derfor ikke i pensjonsforpliktelsen. Inntil videre vil denne bli behandlet som en innskuddsbasert ordning og kostnadsført direkte.

Gammel AFP-ordning ble avvirket i 2010 og dekket førtidspensjon fra 62 til 67 år. Bankens pensjonister knyttet til denne avtalen. Forpliktelser knyttet til gammel AFP-ordning er aktuarberegnet og inngår i pensjonsforpliktelsen.

ØVRIGE ORDNINGER

Tidligere administrerende direktører i banken har individuelle tilleggsavtaler som garanterer en viss ytelse. Alle avtalene er aktuarberegnet.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige. Avsetning for tap på finansielle garantier fremkommer under annen gjeld og pensjonsforpliktelser i balansen.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner
Ansvarlige lån har prioritet etter annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan som tilleggskapital telle med 50 % av kjernekapitalen i kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån kan telle med inntil 100 % av kjernekapitalen. Ansvarlige lån klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen. Flytende ansvarlig lån måles etter amortisert kost slik som andre lang-

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

siktige lån med flytende rente. Ansvarlig lån med fastrente tilfredsstillter kravene til sikringsbøker. Sikringens effektivitet måles løpende og nettoeffekten blir resultatført. Se note 21 og note 38.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men konsernet har ingen plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, det vil si rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjonen er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 % eller 35 % av samlet kjernekapital, avhengig av typen fondsobligasjon. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonen skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom Konsernets kjernekapitaldekning faller under 5 % eller samlet kapitaldekning faller under 8 %. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonen skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til egenkapitalbeviserne eller egenkapitalen skrives opp. Ansvarlig lån og fondsobligasjoner som ikke tilfredsstillter kravene til kjernekapital og tilleggskapital i nytt regelverk avkortes med 20 % i forhold til kapitaldekningsberegningen fra og med 1. kvartal 2014. Fondsobligasjonene klassifiseres som fondsobligasjon i balansen. Fondsobligasjonene tilfredsstillter kravene til sikringsbøker, sikringens effektivitet måles løpende og nettoeffekten er resultatført. Se note 21 og note 38.

Motregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser skal motregnes og presenteres netto i balansen når det er en motregningsrett som kan håndheves og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

Utbytte og konsernbidrag

Hensyntatt bankens egenkapitalutvikling og soliditet, tar banken sikte på at opp til 50 % av årets overskudd kan benyttes til utbyttedmidler (kontantutbytte og gaver til allmenntilgode formål). Det er en målsetting for banken å likebehandle bankens to eiergrupperinger i tråd med intensjonene i gjeldende lovgivning. Dette medfører at banken vil søke å unngå uønskede inn- og utvanningseffekter som følge av ulik behandling av de to eiergrupperingene.

Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen og av oppstilling over endring i egenkapital. Foreslått utbytte klassifiseres som egenkapital inntil det er endelig vedtatt av bankens representantskap. Konsernbidrag bokføres regnskapsmessig året etter regnskapsåret.

Renteinntekter og – kostnader

Renteinntekter og – kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rente-metode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid.

For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi vil markedsverdien klassifiseres som inntekt fra andre finansielle instrumenter, mens renteelementet klassifiseres som renteinntekt.

Provisjonsinntekter og – kostnader

Provisjonsinntekter og – kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Garantiprovisjoner blir beregnet som et fastbeløp per garanti utstedt og inntektsføres fortløpende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert

som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle investeringer, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres.

Transaksjoner og balanseposter i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved kursen på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av balanseposter i valuta på balansedagen resultatføres. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost.

Leieavtaler

Leieavtaler der hele risikoen hovedsakelig påhviler utleier er klassifisert som operasjonelle. Leiebetalinger for disse regnskapsføres lineært som driftskostnader i regnskapet over leieperioden. Banken har ingen finansielle leieavtaler.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatte (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatte er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER (forts.)

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det OmFang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Formuesskatt regnes ikke som skatt etter IAS 12 og er derfor ført som driftskostnad.

Segmentrapportering

Konsernets virksomhet er inndelt i primærsegmentene privatmarked, bedriftsmarked, eiendomsmegling og eiendomsdrift, dette er i henhold til konsernets interne rapportering. Det er i note 4 til regnskapet gitt informasjon om fordelingene.

Overføring av låneporteføljer

SpareBank 1 Østfold Akershus har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom banken og kredittforetakene, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Det vises til beskrivelse i note 9.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

NOTE 3 KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet.

Tap på utlån og garantier

Morbanken gjennomgår hele bedriftsmarkedsporteføljen kvartalsvis. Lån til privatpersoner gjennomgås også kvartalsvis med utgangspunkt i at de er misligholdt mer en 48 dager eller dersom de har en særlig dårlig betalingshistorikk. Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt under finansiell risikostyring. Banken foretar individuelle nedskrivninger dersom det foreligger en objektiv hendelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og den objektive hendelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Objektiv hendelse vil kunne være mislighold, konkurs, likviditet eller an-

dre vesentlige finansielle problemer. Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuelle nedskrivninger. Senere rentendringer hensyntas for låneavtaler med flytende rente. Gruppevis nedskrivninger beregnes for grupper av engasjement som har økende kredittrisiko, men hvor det ikke er mulig å identifisere hvilket engasjement som vil medføre tap. Beregning foretas med utgangspunkt i økning i forventet tap for porteføljer som har migrert negativt siden innvilgelsestidspunktet.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. For eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg vil ikke dette nødvendigvis være tilfellet. Tilsvarende vil markedsverdier for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som fremkommer i noter, kunne være estimater basert

på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak for noen få aksjer er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. Eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg, blir også vurdert til virkelig verdi med føring mot totalresultatet. Markedsverdiene vil i hovedsak være basert på verdivurderinger eller siste kjente omsetning av aksjen. De aksjene som ikke lar seg verddivurdere med rimelig stor sikkerhet blir vurdert til kostpris.

Virkelig verdi derivater

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verddivurderingsmodeller der prisen på underliggende, eksempelvis renter og valuta innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen.

For derivater der motpart har svakere kredittrating enn banken, vil prisen reflektere en underliggende kredittrisiko. I den utstrekning markedspriser innhentes med utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette hensyntas ved at den opprinnelige prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kredittrisiko amortiseres over løpetiden.

Immaterielle eiendeler

Nedskrivningstester av immaterielle eiendeler er i hovedsak basert på neddiskontering av forventede frem-

tidige kontantstrømmer. Det vil alltid være betydelig usikkerhet knyttet til kontantstrømestimer, og i noen tilfeller vil også metoden for tilordning av kontantstrømmene til ulike eiendeler være beheftet med usikkerhet.

Investeringseiendommer

Eiendommer som eies med det formål å oppnå leieinntekter eller verdistigning klassifiseres som investeringseiendommer og måles til virkelig verdi i samsvar med IAS 40. Oppdaterte takster på eiendomsmassen innhentes hvert tredje år, senest høsten 2013. I mellomperiodene vurderes takstene mot markedsutviklingen.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimater herunder; avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i G og den generelle

utviklingen i antall uføretrygdede og levealder er av stor betydning. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen. Estimatendringer som følge av endringer i nevnte parametre føres i utvidet resultat. Overgang til innskuddsordning for alle selskapene i konsernet bidrar til å redusere omfanget av usikkerhet knyttet til konsernets pensjonsordning.

Oppkjøp

Oppkjøp av et annet selskap regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Ved oppkjøpsmetoden skal det foretas en fullstendig merverdiallokering, hvor kjøpesum allokeres til identifiserte eiendeler og forpliktelser i det oppkjøpte selskapet. Merverdier utover de som er allokert til identifiserte eiendeler og forpliktelser, regnskapsføres som goodwill. Eventuelle mindreverdier skal, etter grundig vur-

dering, inntektsføres i resultatregnskapet i oppkjøpsåret (badwill).

Analysene inneholder både konkrete beregninger og bruk av beste skjønn for å komme frem til en mest mulig riktig virkelig verdi av de oppkjøpte selskapene på oppkjøpstidspunktet. Det er alltid knyttet noe usikkerhet til skjønnsmessige poster, men disse er etter beste evne underbygget av beregninger om forventede kontantstrømmer, sammenlignbare transaksjoner tidligere perioder mv.

Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg

SpareBank 1 Østfold Akershus sin strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Det jobbes kontinuerlig med salg av selskapene, og regnskapsmessig klassifiseres disse som holdt for salg ved enlinjes konsolidering.

NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON

Segmentinformasjon er definert som virksomhetsområder eller geografiske markeder. Det vurderes ikke å foreligge vesentlige forskjeller i risiko og avkastning på produkter og tjenester i markedene som er definert som bankens hovedmarkeder. For uten bankdrift har morbanken to heleide datterselskaper, Nekor Gårdselskap AS og EiendomsMegler1 Østfold Akershus AS.

Nekor Gårdselskap A/S er et rent forvaltningsselskap, med et overordnet mål å forvalte egne og morbankens eiendommer. Selskapets primære markedsområder er de kommuner som konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus opererer i. EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS driver med eiendomsmegling i Østfold og søndre del av Akershus, og har megleravdelinger på følgende steder Vestby,

Drøbak, Askim, Moss, Fredrikstad, Sarpsborg og Halden.

For regnskapsåret 2014 er det benyttet en ny fordeling av regnskapsposter i segmentinformasjonen. Tall pr 31.12.2013 er omarbeidet tilsvarende.

	31.12.2014					
(Hele tusen kroner)	PM	BM	EM1	Nekor	Ufordelt	Konsern
Resultatregnskap						
Netto renteinntekter ¹⁾	163 335	132 585	627	- 891	- 4 570	291 087
Netto provisjonsinntekter	172 840	34 712	47 929		91	255 572
Andre driftsinntekter	808	339		17 501	- 20 770	- 2 122
Netto avkastning på finansielle investeringer					110 486	110 486
Driftskostnader	- 98 698	- 30 725	- 44 493	- 15 855	- 162 095	- 351 867
Driftsresultat før tap pr segment	238 285	136 911	4 063	754	- 76 857	303 156
Tap på utlån og garantier	- 303	- 42 578			2 456	- 40 426
Resultat før skatt pr segment	237 982	94 333	4 063	754	- 74 402	262 730
Balanse						
Brutto Utlån til kunder	10 367 347	4 023 468				14 390 815
Individuell nedskrivning utlån	- 9 265	- 29 790				- 39 055
Gruppenedskrivning	- 11 500	- 20 500				- 32 000
Andre eiendeler			29 656	46 722	3 591 215	3 667 593
Sum eiendeler per segment	10 346 583	3 973 178	29 656	46 722	3 591 215	17 987 353
Innskudd fra og gjeld til kunder	8 007 219	3 680 450				11 687 669
Annen gjeld			13 373	5 583	4 438 756	4 457 711
Sum gjeld pr segment	8 007 219	3 680 450	13 373	5 583	4 438 756	16 145 380
Egenkapital			16 283	23 394	1 802 295	1 841 973
Sum gjeld og egenkapital pr segment	8 007 219	3 680 450	29 656	28 977	6 241 051	17 987 353

NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON (forts.)

(Hele tusen kroner)	31.12.2013					Konsern
	PM	BM	EM1	Nekor	Ufordelt	
Resultatregnskap						
Netto renteinntekter ¹⁾	156 485	134 304	599	- 1 213	- 7 503	282 671
Netto provisjonsinntekter	174 657	21 698	39 918		- 119	236 154
Andre driftsinntekter	2 653	3		13 586	- 2 760	13 482
Netto avkastning på finansielle investeringer					59 875	59 875
Driftskostnader	- 104 972	- 27 567	- 38 981	- 10 137	- 134 373	- 321 133
Driftsresultat før tap pr segment	228 822	128 439	1 536	2 236	- 84 761	271 049
Tap på utlån og garantier	- 10 773	- 38 335			18 137	- 49 043
Resultat før skatt pr segment	218 048	90 104	1 536	2 236	- 66 623	222 006
Balanse						
Brutto Utlån til kunder	9 885 702	4 342 739				14 228 441
Individuell nedskrivning utlån	- 7 570	- 53 725				- 61 296
Gruppenedskrivning	- 11 454	- 16 473				- 27 927
Andre eiendeler			29 945	55 121	3 931 662	4 016 728
Sum eiendeler per segment	9 866 678	4 272 541	29 945	55 121	3 931 662	18 155 946
Innskudd fra og gjeld til kunder	7 457 247	3 624 900				10 970 069
Annen gjeld			9 617	27 278	5 473 073	5 509 969
Sum gjeld pr segment	7 457 247	3 624 900	9 617	27 278	5 473 073	16 480 038
Egenkapital			20 327	27 843	1 627 738	1 675 908
Sum gjeld og egenkapital pr segment	7 457 247	3 624 900	29 945	55 121	7 100 811	18 155 946

NOTE 5 KAPITALDEKNING

Bankens investering i datterselskap faller fra og med 4. kvartal 2014 inn under størrelsesunntaket i konsolideringsforskriftens § 5, 3. ledd og det

utarbeides således ikke lenger kapitaldekning på konsolidert nivå. Beregningen som vises på konsern 31.12.2014 er den samme som for morbank.

SpareBank 1 Østfold Akershus benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

Morbank			Konsern*	
31.12.2014	31.12.2013	(Hele tusen kroner)	31.12.2014	31.12.2013
926 490	926 490	Egenkapitalbevis	926 490	926 490
147 575	147 575	Overkursfond	147 575	147 575
386 050	267 553	Utjevningfond	386 050	267 553
125 466	115 302	Grunnfondskapital	125 466	115 302
12 756	49 391	Andre godkjente fond	12 756	146 208
39 891	47 176	Fond for urealiserte gevinster	39 891	72 780
1 638 229	1 553 487	Sum balanseført egenkapital ²⁾	1 638 229	1 675 908
		Andel av medlemsinnskudd		
		Utsatt skattefordel		
- 13 057	- 15 681	Andre immatrielle eiendeler	- 13 057	- 15 681
- 6 177	- 10 021	Overfinansiering pensjonsforpliktelser	- 6 177	- 10 908
	- 33 509	Fradrag for avsatt utbytte og gaver		- 33 509
	- 147 262	50% fradrag kjernekapital i andre finansinst.		- 294 687
	723	Avskrivninger på merverdi		4 568
	- 26 397	Urealiserte verdiendringer		- 56 684
- 3 107		Verdijustering som følge av forsvarlig verdsettelse	- 3 107	
- 137 966		Fradrag for ikke vesentlig eierandel i finansiell sektor ³⁾	- 137 966	
1 477 922	1 321 340	Sum ren kjernekapital	1 477 922	1 269 007
308 625	342 201	Fondsobligasjoner	308 625	342 201
- 163 402		Fradrag for ikke vesentlig eierandel i finansiell sektor	- 163 402	
- 65 128		Overskytende fradrag i tilleggskapital	- 65 128	
1 558 016	1 663 541	Sum kjernekapital	1 558 016	1 611 208
149 693	412 845	Tilleggskapital	149 693	431 774
5 147		36% av netto urealiserte gevinster	5 147	
	- 147 262	Fradrag i tilleggskapital		- 294 687
- 219 968		Fradrag for ikke vesentlig eierandel i finansiell sektor	- 219 968	
65 128		Overskytende fradrag i tilleggskapital	65 128	
1 558 017	1 929 124	Sum ansvarlig kapital	1 558 017	1 748 295
		Risikoveid beregningsgrunnlag		
8 613 102	9 338 613	Kreditt- motparts,- og forringelsesrisiko	8 613 102	9 459 463
836 257	742 250	Operasjonell risiko	836 257	843 200
13 483		CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	13 483	
	- 337 863	Fradrag i beregningsgrunnlaget		- 630 325
9 462 841	9 743 000	Beregningsgrunnlag	9 462 841	9 672 338

NOTE 5 KAPITALDEKNING (forts.)

Morbank			Konsern*	
31.12.2014	31.12.2013	(Hele tusen kroner)	31.12.2014	31.12.2013
15,62 %	13,56 %	Ren kjernekapitaldekning	15,62 %	13,12 %
16,46 %	17,07 %	Kjernekapitalprosent	16,46 %	16,66 %
16,46 %	19,80 %	Kapitaldekningsprosent	16,46 %	18,08 %
Bufferkrav				
236 571		Bevaringsbuffer (2,5%)	236 571	
94 628		Motsyklisk buffer (1,0%)	94 628	
283 885		Systemrisikobuffer (3,0%)	283 885	
615 085		Sum bufferkrav til ren kjernekapital	615 085	
425 828		Minimumskrav til ren kjernekapital (4,5%)	425 828	
437 009		Tilgjengelig ren kjernekapital utover bufferkrav	437 009	

1) Arsresultat er medtatt i ren kjernekapital.

2) Egenkapitalen er ikke direkte avstembar mot konsern, da konsolideringsbestemmelsene er ulike i CRD IV og i regnskapskonsolideringen

*3) I henhold til Forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak skal fradraget for ikke-vesentlige investeringer i selskaper i finansiell sektor fases inn med følgende prosentstørrelse:

i 2014: 20 prosent

i 2015: 40 prosent

i 2016: 60 prosent

i 2017: 80 prosent*

4) Sammenligningstallene er ikke omarbeidet

NOTE 6 FINANSIELL RISIKOSTYRING

Kjernevirksomheten i banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet arbeider med å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis. SpareBank 1 Østfold Akershus har de siste årene investert betydelige ressurser på å videreutvikle og ta i bruk risikostyringssystemer og prosesser i tråd med beste praksis for sammenlignbare banker i Norge.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Østfold Akershus skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatte forretningsstrategi.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Struktur for risikostyring

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer SpareBank 1

Østfold Akershus på.

- Strategisk målbylde
- Organisering og bredriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Risikoidentifikasjon og risikoanalyse

Proessen for risikoidentifikasjon tar utgangspunkt i konsernets strategiske målbylde, er fremoverskuende og dekker alle vesentlige risikoområder. For de områder hvor effekten av de etablerte kontroll- og styringstiltake-

NOTE 6 FINANSIELL RISIKOSTYRING (forts.)

ne ikke vurderes som tilfredsstillende, implementeres det forbedringstiltak. Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregning av forventet tap og behov for risikojustert kapital (økonomisk kapital) for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap og risikojustert kapital beregnes for alle hovedgrupper av risiko fordelt på forretningsområder. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Ettersom det er umulig å gardere seg mot alle tap, har konsernet fastsatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av mulige forventede tap. Det er lagt til grunn både statistiske og ikke statistiske metoder for beregning av risikojustert kapital, og beregningen forutsetter i noen tilfeller bruk av kvalitative vurderinger.

Finansiell framskrivning: På grunnlag av det strategiske målbildet, risikoprofil og forventet makroøkonomisk utvikling, utarbeides det en framskrivning av forventet finansiell utvikling for de neste 3 årene. Formålet med framskrivningene er å beregne hvordan den finansielle utviklingen i aktiviteter og makroøkonomi påvirker konsernets finansielle utvikling, herunder blant annet egenkapitalavkastning, fundingsituasjon og kapitaldekning. I tillegg gjennomføres det en 3 års framskrivning av en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag i økonomien. For å vurdere konsekvensene av et alvorlig økonomisk tilbakeslag for SpareBank 1 Østfold Akershus fokuserer konsernet i betydelig grad på de områder av økonomien som påvirker den finansielle utviklingen. Dette er først og fremst utvikling i kredittetterspørsel, aksjemarkedet, rentemarkedet og utvikling i kreditttrisikoen. I tillegg til å ha konsekvenser for avkastningen på de underliggende eiendeler vil et alvorlig økonomisk tilbakeslag også ha konsekvenser for kundenes spareadferd.

Evaluering og tiltak: Analysene har som formål å gi administrasjonen og styret tilstrekkelig risikoforståelse slik at de kan vurdere om konsernet har en akseptabel risikoprofil og om konsernet er tilstrekkelig kapitalisert ut fra risikoprofil og strategiske mål. På bakgrunn av analysene utarbeides det kapitalplaner for å oppnå en langsiktig og effektiv kapitalstyring og sikre at konsernet har en forsvarlig kapitaldekning ut fra risikoeksponering og strategisk målbilde. Konsernet har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner for i størst mulig grad å kunne håndtere kriser hvis de allikevel skulle oppstå.

Rapportering og oppfølging: Konsernets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom kvartalsvise risikoreporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdelingen Risikostyring/Compliance som er organisert uavhengige av forretningsenhetene.

Organisering og organisasjonskultur: SpareBank 1 Østfold Akershus er opptatt av å ha en sterk og sunn organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring. Organisasjonskulturen omfatter ledelsesfilosofi og menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. En usunn organisasjonskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak, og SpareBank 1 Østfold Akershus har derfor etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen.

Risikoeksponeringen i SpareBank 1 Østfold Akershus

SpareBank 1 Østfold Akershus er eksponert for en rekke ulike typer risikoer, og de viktigste risikogrupperne er beskrevet nedenfor.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg i henhold til skrevne avtaler, og mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kreditttrisikoen styres gjennom konsernets kredittstrategi, retningslinjer/policy for kreditt og bevilgningsreglement. Kredittstrategien fastsettes årlig av styret. Konsernets kredittstrategi fokuserer på risikosensitive måltall og rammer, som er satt sammen slik at de på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte styrer konsernets risikoprofil på kredittområdet. Dette gjøres i første rekke ved å knytte måltall og rammer opp til henholdsvis misligholdssannsynlighet (PD), risikojustert kapital og forventet tap. I tillegg setter kredittstrategien begrensninger knyttet til eksponering og risikoprofil på porteføljenivå, bransjer og enkeltkunder. Kredittrisiko er kapitalbehovsvurdert med utgangspunkt i SpareBank1 alliansens modell for beregning av misligholdssannsynlighet (PD), forventet tap (EL), tap gitt mislighold (LGD) og uventet tap (UL).

Konsernet bruker aktivt risikoklassifiseringssystem, risikoprisingsmodell og et porteføljestyringssystem for å styre utlånsporteføljen i tråd med de kredittstrategiske rammene, de kredittpolitiske retningslinjene og kredittfullmaktsreglementet. Dette setter sammen med kredittbehandlingsrutinene klare krav til kredittbehandlingsprosessen og risikovurderingene. De ovennevnte risikostyringssystemene dekker både kunder i bedrifts- og personmarkedsområdet. Risikomodellene som ligger til grunn for risikostyringssystemene tar utgangspunkt i statistiske beregninger. Modellene valideres minst årlig og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellene baserer seg på tre hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold. Kundene blir klassifisert i risikoklasse ut fra

NOTE 6 FINANSIELL RISIKOSTYRING (forts.)

sannsynligheten for at kunden skal misligholde sine forpliktelser i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser (A – I). I tillegg benyttes 2 risikoklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.

2. Forventet eksponering ved mislighold:

Dette er en beregnet størrelse over hvor stor den forventede eksponeringen er hvis en kunde går i mislighold.

3. Tap ved mislighold: Dette er en vurdering av hvor mye konsernet vil tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til de sikkerhetene kundene har avgitt, og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Disse størrelsene fastsettes på bakgrunn av erfaringer over tid. Det benyttes syv klasser (1 – 7) for klassifisering etter tapsgrad ved mislighold.

De tre overnevnte komponentene danner også grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering og statistisk baserte beregninger av forventet tap og behovet for risikojustert kapital. Porteføljeklassifiseringen har som formål å gi informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen, og porteføljen er derfor delt inn i fem risikogrupper - henholdsvis laveste, lav, middels, høy og høyeste risiko. Inndelingen i risikogrupper foretas på grunnlag av statistisk beregning av hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold. Konsernet tilstreber å prise engasjementene ut fra risikoeksponeringen slik at engasjementer med høyest risiko får høyest pris.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser

som renter. Risikoen for endringer i generelle kredittpriser blir også regnet som markedsrisiko.

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig fra konsernets investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften som funding og rente- handel.

Styringen av markedsrisiko skjer gjennom detaljerte rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente markedene. Rammene gjennomgås og fornyes på årlig basis. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbegivenheter. Konsernets markedsrisikoeksponering er lav.

Valutarisiko

Valutakursrisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. I og med at SpareBank1 Østfold Akershus er valutaagent, vil valutarisikoen bestå av valutaeksponering i utenlandske sedler. Sett i forhold til bankens størrelse er denne beholdningen ubetydelig og følgelig blir bankens valuta-risiko marginal.

Likviditets- og oppgjørsmisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene, og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Styring av konsernets finansieringsstruktur tar utgangspunkt i en overordnet likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets lave risikoprofil. Som en del av likviditetsstrategien inngår beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder.

Konsernets økonomi/finansavdeling har ansvaret for likviditetsstyringen og rapporterer utnyttelse av rammer

i henhold til likviditetsstrategien, mens Risikostyring/Compliance overvåker og rapporterer utnyttelsen av rammer i henhold til likviditetsstrategien. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. For å redusere likviditetsrisikoen ytterligere, holdes en reserve i form av kommitterte trekkrettigheter.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko omhandler risiko for tap som følge av:

- **Mennesker:** Brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklar policy, strategi eller rutiner, interne misligheter
- **Systemer:** Svikt i IKT og andre systemer
- **Eksterne årsaker:** Kriminalitet, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentligste av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet. Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er en integrert del av lederansvaret på alle nivå. Lederens viktigste hjelpemiddel i arbeidet er faglig innsikt og ledelseskompetanse samt handlingsplaner, kontrollrutiner og gode oppfølgingssystemer. Et systematisk arbeid med risikovurderinger og styringstiltak bidrar til økt kunnskap og bevissthet om aktuelle forbedringsbehov i egen enhet.

Konsernet har en egen database for registrering av uønskede hendelser. Operasjonelle hendelser som medfører tap blir registrert slik at forbedringstiltak kan vurderes og igangsettes der dette finnes hensiktsmessig. Risikostyring/Compliance har ansvaret for den løpende uavhengige overvåkingen av den operasjonelle risikoen. Konsernet benytter basismetoden ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

NOTE 7 KREDITTINSTITUSJONER - FORDRINGER OG GJELD

Morbank		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	Konsern	
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
851 691	724 296	Utlån til og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	724 296	851 691
0	435 349	Utlån til og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	435 349	0
851 691	1 159 645	Sum	1 159 645	851 691
Spesifikasjon av utlån og fordringer på de vesentligste valutasorter				
838 025	1 159 645	NOK	1 159 645	838 025
5 179	0	USD	0	5 179
5 323	0	EURO	0	5 323
1 198	0	CZK	0	1 198
69	0	CHF	0	69
14	0	JPY	0	14
343	0	GBP	0	343
488	0	SEK	0	488
785	0	DKK	0	785
267	0	Andre	0	267
851 691	1 159 645	Sum	1 159 645	851 691

Morbank		Gjeld til kredittinstitusjoner	Konsern	
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
51 438	2 374	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2 374	51 438
249 167	195 000	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	195 000	249 167
207 478	0	Innlån statsforvaltning vedr. bytteordning OMF	0	207 478
390	564	Påløpte renter	564	390
508 473	197 938	Sum	197 938	508 473
Spesifikasjon av gjeld på de vesentligste valutasorter				
430 301	197 938	NOK	197 938	430 301
1 509	0	EURO	0	1 509
50 065	0	CHF	0	50 065
26 598	0	JPY	0	26 598
508 473	197 938	Sum	197 938	508 473

NOTE 8 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER

Morbank			Konsern	
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
		Utlån fordelt på fordringstype		
1 292 581	1 472 901	Kasse-/drifts- og brukskreditter	1 472 901	1 292 581
381 920	414 030	Byggelån	414 030	381 920
12 677 832	12 618 730	Nedbetalingslån	12 503 884	12 553 939
14 352 333	14 505 661	Brutto utlån og fordringer på kunder	14 390 815	14 228 440
- 89 222	- 71 055	Nedskrivninger inkl. amortiseringseffekter	- 71 055	- 89 222
14 263 111	14 434 607	Netto utlån og fordringer på kunder	14 319 760	14 139 218
		Utlån fordelt på markeder		
9 885 702	10 367 347	Personmarkedet	10 367 347	9 885 702
4 239 982	3 950 022	Bedriftsmarkedet	3 835 176	4 116 090
226 649	188 292	Offentlig	188 292	226 649
14 352 333	14 505 661	Brutto utlån og fordringer	14 390 815	14 228 441
- 89 222	- 71 055	Nedskrivninger inkl. amortiseringseffekter	- 71 055	- 89 222
14 320 396	14 434 607	Netto utlån og fordringer	14 319 760	14 196 503
		Herav ansvarlig lånekapital		
3 000	3 000	Ansvarlig kapital i kredittinstitusjoner	3 000	3 000
2 325	2 325	Øvrig ansvarlig kapital	2 325	2 325
5 325	5 325	Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	5 325	5 325

Morbank		Totale engasjement - fordeling på risikogruppe	Konsern	
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
6 917 642	7 641 307	Laveste risiko	7 526 460	6 793 750
3 896 820	3 789 956	Lav risiko	3 789 956	3 896 820
2 375 915	2 306 535	Middels risiko	2 306 535	2 375 915
767 385	958 756	Høy risiko	958 756	767 385
971 484	725 328	Høyeste risiko	725 328	971 484
294 821	193 381	Misligholdte og nedskrevne	193 381	294 821
15 224 067	15 615 263	Sum	15 500 417	15 100 175

NOTE 8 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER (forts.)

Morbank		Brutto utlån - fordeling på risikogruppe (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
8 657 772	7 098 324	Laveste risiko	6 983 478	8 533 724
4 767 497	3 520 646	Lav risiko	3 520 646	4 767 627
443 728	2 142 635	Middels risiko	2 142 635	443 740
29 144	890 628	Høy risiko	890 628	29 145
232 428	673 787	Høyeste risiko	673 787	232 435
279 049	179 639	Misligholdte og nedskrevne	179 639	279 056
14 409 618	14 505 661	Sum	14 390 815	14 285 726

Morbank		Individuelle nedskrivninger - fordeling på risikogruppe (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
		Laveste risiko		
		Lav risiko		
		Middels risiko		
		Høy risiko		
		Høyeste risiko		
61 256	38 971	Misligholdte og nedskrevne	38 971	61 256
40	84	Amortiseringseffekter	84	40
61 295	39 055	Sum	39 055	61 295

I bankens interne risikoklassifiserings-system klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger som misligholdte uavhengig av ekstern definisjon på mislighold (jmf note 2). De fordeles ikke

på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjement. Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske

data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljesystem.

Morbank		Forventet årlig gjennomsnittlig tap fordelt på risikogrupper (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
698	777	Laveste risiko	777	698
1 484	1 667	Lav risiko	1 667	1 484
3 771	4 280	Middels risiko	4 280	3 771
4 051	6 844	Høy risiko	6 844	4 051
11 696	10 165	Høyeste risiko	10 165	11 696
6 226	8 266	Misligholdte og nedskrevne	8 266	6 226
27 927	32 000	Sum	32 000	27 927

Banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen på innvilgelsestidspunktet. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd. Misligholdssannsynligheten benyttes som grunnlag for risikoklassifisering av kunden.

Kundene re-scores månedlig i bankens porteføljestyringsystem.

Engasjementsoppfølging gjøres ut i fra engasjementets størrelse, risiko og migrering.

Risikoprising av næringslivsengasjement gjøres med bakgrunn i forventet tap og

nødvendig økonomisk kapital for det enkelte engasjement.

Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er beregnet for de neste 12 måneder.

Beregning av nedskrivninger på gruppenivå er knyttet til vekst i utlånsvolum, konjunktursituasjon og porteføljesammensetning næring

NOTE 8 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER (forts.)

Morbank		Utlån fordelt på geografiske områder - brutto utlån (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
10 367 163	10 052 930	Østfold	9 938 083	9 916 712
2 615 567	2 554 959	Akershus	2 554 959	2 554 959
1 325 484	1 837 798	Landet for øvrig	1 837 798	1 696 795
44 119	59 974	Utlandet	59 974	59 974
14 352 333	14 505 661	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	14 390 815	14 228 440

Morbank		Utlån fordelt på sektor og næring - tot. eng. (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
219 385	224 765	Offentlig sektor	224 765	219 385
132 719	46 859	Finansiering og forsikringsvirksomhet	46 859	132 719
387 087	421 200	Primærnæringen	421 200	387 087
106 875	85 861	Industri	85 861	106 875
692 442	892 043	Bygg- og anleggsvirksomhet	892 043	692 442
259 188	242 255	Varehandel	242 255	259 188
37 140	46 092	Hotell og restaurantdrift	46 092	37 140
84 339	85 766	Transport	85 766	84 339
2 626 565	2 484 671	Omsetning/drift eiendommer	2 369 825	2 502 672
222 192	258 195	Forretningsmessig tjenesteyting	258 195	222 192
172 007	152 230	Sosial og privat tjenesteyting	152 230	172 007
4 939 939	4 939 939	Sum næring	4 825 092	4 816 046
10 284 129	10 675 325	Lønnstakere o.l.	10 675 325	10 284 129
15 224 067	15 615 263	Sum	15 500 417	15 100 175

Morbank		Utlån fordelt på sektor og næring - brutto utlån (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
226 649	188 292	Offentlig sektor	188 292	226 649
63 533	39 255	Finansiering og forsikringsvirksomhet	39 255	63 533
352 378	352 850	Primærnæringen	352 850	352 378
97 292	71 928	Industri	71 928	97 292
630 351	747 288	Bygg- og anleggsvirksomhet	747 288	630 351
235 947	202 944	Varehandel	202 944	235 947
33 809	38 613	Hotell og restaurantdrift	38 613	33 809
76 776	71 848	Transport	71 848	76 776
2 391 044	2 081 473	Omsetning/drift eiendommer	1 966 627	2 267 151
202 268	216 297	Forretningsmessig tjenesteyting	216 297	202 268
156 584	127 527	Sosial og privat tjenesteyting	127 527	156 584
4 466 631	4 138 314	Sum næring	4 023 468	4 342 739
9 885 702	10 367 347	Lønnstakere o.l.	10 367 347	9 885 702
14 352 333	14 505 661	Sum brutto utlån	14 390 815	14 228 441
- 61 296	- 39 055	- individuelle nedskrivninger	- 39 055	- 61 296
- 27 927	- 32 000	- nedskrivninger på grupper av utlån	- 32 000	- 27 927
14 263 111	14 434 607	Sum netto utlån	14 319 760	14 139 218

NOTE 8 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER (forts.)

Morbank		Utlån fordelt på sektor og næring - individuelle neds.	Konsern	
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013
3 536	0	Primærnæringen	0	3 536
2 631	2 200	Industri	2 200	2 631
0	1 335	Bygg- og anleggsvirksomhet	1 335	0
1 943	1 643	Varehandel	1 643	1 943
2 396	0	Transport	0	2 396
32 227	17 563	Omsetning/drift eiendommer	17 563	32 227
2 685	2 365	Forretningsmessig tjenesteyting	2 365	2 685
6 853	4 600	Sosial og privat tjenesteyting	4 600	6 853
52 270	29 706	Sum næring	29 706	52 270
8 986	9 265	Lønnstakere o.l.	9 265	8 986
40	84	Amortiserings effekter	84	40
61 295	39 055	Sum	39 055	61 295

Morbank		Utlån fordelt på sektor og næring - gruppeneds.	Konsern	
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013
3	0	Offentlig sektor	0	3
133	92	Finansiering og forsikringsvirksomhet	92	133
205	243	Primærnæringen	243	205
559	484	Industri	484	559
3 487	4 836	Bygg- og anleggsvirksomhet	4 836	3 487
848	767	Varehandel	767	848
207	300	Hotell og restaurantdrift	300	207
524	170	Transport	170	524
8 438	9 595	Omsetning/drift eiendommer	9 595	8 438
1 681	3 414	Forretningsmessig tjenesteyting	3 414	1 681
388	599	Sosial og privat tjenesteyting	599	388
16 473	20 500	Sum næring	20 500	16 473
11 454	11 500	Lønnstakere o.l.	11 500	11 454
27 927	32 000	Sum	32 000	27 927

Morbank		Utlån til ansatte	Konsern	
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013
456 621	439 351	Lån til ansatte	439 351	456 621
275 348	321 386	herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt AS	321 386	275 348
266	2 104	Rentefordel ansatte	2 104	266

Lån til ansatte godkjennes av bankens kontrollkomite. Lån til ansattebetingelser forutsetter at den ansatte har et total-kundeforhold til banken. Renten fastsettes på

grunnlag av den til enhver tid gjeldende rente som tilbys til bankens kunder. Med utgangspunkt i laveste rente som gis til kunder innenfor henholdsvis 60% og 80% av godkjent

takst/verdi samt andre aktuelle sikkerhetsobjekter, gis ansatte 40% rabatt. Lån til administrerende direktør og ledende ansatte blir gitt på samme vilkår som for øvrige ansatte.

NOTE 9 OVERFØRING AV UTLÅN TIL KREDITTFORETAK

SpareBank 1 Østfold Akershus har avtaler om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen forestår SpareBank 1 Østfold Akershus forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. SpareBank 1 Østfold Akershus mottar et vederlag i form av provisjoner for de plikter som følger med forvaltningen av lånene. SpareBank 1 Østfold Akershus har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført. Det innebærer full fraregning. Mottatt vederlag for lån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvare bokført verdi og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet. SpareBank 1 Østfold Akershus innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser.

Hvis kredittforetakene får tap på overtatte lån har de en viss motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. SpareBank 1 Østfold Akershus sin maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån som er kjøpt av SpareBank 1 Østfold Akershus, samtidig som SpareBank 1 Østfold Akershus sin rett

til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom SpareBank 1 Østfold Akershus ikke er i stand til å betjene kundene kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre kan SpareBank 1 Østfold Akershus ha opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser.

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Østfold Akershus har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. SpareBank 1 Østfold Akershus forestår forvaltningen av de solgte utlånene og SpareBank 1 Østfold Akershus mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene SpareBank 1 Østfold Akershus har solgt og kostnadene i selskapet. Totalt er det fraregnet boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt for 6,7 mrd kroner ved utgangen av regnskapsåret.

SpareBank 1 Østfold Akershus har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt. Dette innebærer at SpareBank 1 Østfold Akershus kommitterer seg til å kjøpe boligkredittobligasjoner begrenset til en samlet verdi av 12 måneders forfall i SpareBank 1 Boligkreditt. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for SpareBank 1 Østfold Akershus. SpareBank 1 Boligkreditt

holder etter sine interne retningslinjer likviditet for de neste tolv måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av SpareBank 1 Østfold Akershus ansvar. Det er derved kun dersom foretaket ikke lenger har likviditet for de neste tolv måneders forfall at SpareBank 1 Østfold Akershus vil rapportere noe engasjement knyttet til dette.

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Boligkreditt har SpareBank 1 Østfold Akershus også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Boligkreditt til enhver tid har en kjernekapital-dekning på minimum 9 %. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt.

Eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt fremgår av note 31.

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 Østfold Akershus har ikke overført næringslån til SpareBank 1 Næringskreditt AS per 31.12.2014. Tilsvarende avtaler om likviditetsfasilitet og aksjonæravtale soliditet gjelder også for SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Eierandel i SpareBank 1 Næringskreditt fremgår av note 31.

NOTE 10 ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVET UTLÅN

De misligholdte engasjementene uten nedskrivning, anses å ha underliggende verdier som dekker engasjementet. Engasjementene er gjennomgått gjennom året og sist per 31.12.2014. Ved vurdering av

underliggende verdier legges nedskrevne takster til grunn. Dersom takster ikke foreligger baseres verdiestimatet på saksbehandlers verdivurdering. Tabellen viser forfalte beløp på utlån og

overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

MORBANK <i>(Hele tusen kroner)</i>	2014				Totalt
	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	1 230	551	83	6 056	7 920
Bedriftsmarked	980	1 492	15	2 293	4 780
Sum	2 210	2 043	98	8 349	12 700

MORBANK <i>(Hele tusen kroner)</i>	2013				Totalt
	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	1 863	391	326	5 097	7 677
Bedriftsmarked	217	1 758	1 514	5 546	9 035
Sum	2 080	2 149	1 840	10 643	16 712

KONSERN <i>(Hele tusen kroner)</i>	2014				Totalt
	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	1 230	551	83	6 056	7 920
Bedriftsmarked	980	1 492	15	2 293	4 780
Sum	2 210	2 043	98	8 349	12 700

KONSERN <i>(Hele tusen kroner)</i>	2013				Totalt
	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	1 863	391	326	5 097	7 677
Bedriftsmarked	217	1 758	1 514	5 546	9 035
Sum	2 080	2 149	1 840	10 643	16 712

NOTE 11 TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER M.V.

MORBANK	2014			2013		
<i>(Hele tusen kroner)</i>						
Periodens tap på utlån, garantier m.v	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	1 524	- 23 987	- 22 462	- 1 998	- 11 929	- 13 928
Periodens endring i gruppenedskrivninger	46	4 027	4 073	3 847	1 183	5 030
Periodens endring i amortiseringseffekter	575	3 088	3 663		4 998	4 998
Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	356	42 683	43 039	3 200	36 642	39 841
Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	1 314	15 040	16 354	6 262	9 430	15 693
Inngang på tidligere nedskrevet utlån, garantier m.v.	- 3 799	- 443	- 4 242	- 754	- 1 837	- 2 591
Sum tap på utlån, garantier m.v.	17	40 408	40 426	10 557	38 487	49 043
Bruttobeløp på lån som er individuelt vurdert for nedskrivning, før fradrag for tapsavsetning	92 804	99 835	192 638	138 807	158 062	296 869
Individuelle nedskrivninger	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	12 692	48 604	61 296	14 686	60 499	75 184
- Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	- 356	- 42 683	- 43 039	- 3 200	- 36 642	- 39 841
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	- 519	- 5 173	- 5 692	- 2 785	- 11 624	- 14 410
+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	500	3 537	4 037	3 250	14 729	17 979
+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	1 900	20 332	22 232	741	21 603	22 344
+/- Amortiseringseffekter		221	221		39	39
= Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 31.12.	14 217	24 838	39 055	12 692	48 604	61 296
Gruppenedskrivninger	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Gruppenedskrivninger for deknig av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	11 454	16 473	27 927	7 607	15 290	22 897
+ Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier, m.v.	46	4 027	4 073	3 847	1 183	5 030
= Gruppenedskrivning for deknig av tap på utlån, garantier, m.v. per 31.12.	11 500	20 500	32 000	10 257	13 110	27 927
Tap fordelt på sektor og næring	2014			2013		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst		2 208	2 208		3 500	3 500
Industri og bergverk		966	966		- 1 498	- 1 498
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning		8 586	8 586		568	568
Varehandel, hotell- og restaurantdrift		2 980	2 980		6 596	6 596
Transport og annen tjenesteytende virksomhet		- 52	- 52		3 400	3 400
Finansiering, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting		18 607	18 607		19 739	19 739
Personmarked	- 604		- 604	6 712	0	6 712
Gruppenedskrivning næring		4 027	4 027		1 183	1 183
Gruppenedskrivning person	46		46	3 847		3 847
Øvrig (amortiseringseffekter)	575	3 088	3 663		4 998	4 998
Tap på utlån til kunder	17	40 409	40 426	10 559	38 486	49 043

I morbank er det foretatt nedskrivning av bankens eierskap i eiendeler holdt for salg på 16,1 mill. kr. Denne poster er ført over linjen "Netto resultat fra valuta og andre finansielle instrumenter".

NOTE 11 TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER M.V. (forts.)

Misligholdte og tapsutsatte engasjement for morbank

Misligholdte engasjement	2014	2013	2012	2011	2010
Misligholdte engasjement	157 184	202 893	225 064	356 710	69 158
Individuelle nedskrivninger	- 22 446	- 27 790	- 38 558	- 78 510	- 9 139
Netto misligholdte engasjement	134 739	175 103	186 506	278 200	60 019
Tapsutsatte engasjement	2014	2013	2012	2011	2010
Tapsutsatte engasjement	35 454	93 976	130 126	101 003	246 406
Individuelle nedskrivninger	- 16 525	- 33 505	- 36 626	- 34 238	- 72 222
Netto tapsutsatte engasjement	18 929	60 471	93 500	66 765	174 184

KONSERN*(Hele tusen kroner)*

	2014			2013		
Periodens tap på utlån, garantier m.v	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	1 524	- 23 987	- 22 462	- 1 998	- 11 929	- 13 928
Periodens endring i gruppenedskrivninger	46	4 027	4 073	3 847	1 183	5 030
Periodens endring i amortiseringseffekter	575	3 088	3 663		4 998	4 998
Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	356	42 683	43 039	3 200	36 642	39 841
Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	1 314	15 040	16 354	6 262	9 430	15 693
Inngang på tidligere nedskrevet utlån, garantier m.v.	- 3 799	- 443	- 4 242	- 754	- 1 837	- 2 591
Sum tap på utlån, garantier m.v.	17	40 408	40 426	10 557	38 487	49 043
Bruttobeløp på lån som er individuelt vurdert for nedskrivning, før fradrag for tapsavsetning	92 804	99 835	192 638	138 807	158 062	296 869
Individuelle nedskrivninger	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	12 692	48 604	61 296	14 686	60 499	75 184
- Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	- 356	- 42 683	- 43 039	- 3 200	- 36 642	- 39 841
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	- 519	- 5 173	- 5 692	- 2 785	- 11 624	- 14 410
+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	500	3 537	4 037	3 250	14 729	17 979
+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	1 900	20 332	22 232	741	21 603	22 344
+/- Amortiseringseffekter		221	221		39	39
= Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 31.12.	14 217	24 838	39 055	12 692	48 604	61 296

NOTE 11 TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER M.V. (forts.)

Gruppenedskrivninger	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Gruppenedskrivninger for deknig av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	11 454	16 473	27 927	7 607	15 290	22 897
+ Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier, m.v.	46	4 027	4 073	3 847	1 183	5 030
= Gruppenedskrivning for deknig av tap på utlån, garantier, m.v. per 31.12.	11 500	20 500	32 000	10 257	13 110	27 927

Tap fordelt på sektor og næring	2014			2013		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst		2 208	2 208		3 500	3 500
Industri og bergverk		966	966		- 1 498	- 1 498
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning		8 586	8 586		568	568
Varehandel, hotell- og restaurantdrift		2 980	2 980		6 596	6 596
Transport og annen tjenesteytende virksomhet		- 52	- 52		3 400	3 400
Finansiering, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting		18 607	18 607		19 739	19 739
Personmarked	- 604		- 604	6 712	0	6 712
Gruppenedskrivning næring		4 027	4 027		1 183	1 183
Gruppenedskrivning person	46		46	3 847		3 847
Øvrig (amortiseringseffekter)	575	3 088	3 663		4 998	4 998
Tap på utlån til kunder	17	40 409	40 426	10 559	38 486	49 043

Misligholdte og tapsutsatte engasjement for morbank

Misligholdte engasjement	2014	2013	2012	2011	2010
Misligholdte engasjement	157 184	202 893	225 064	356 710	69 158
Individuelle nedskrivninger	- 22 446	- 27 790	- 38 558	- 78 510	- 9 139
Netto misligholdte engasjement	134 739	175 103	186 506	278 200	60 019
Tapsutsatte engasjement	2014	2013	2012	2011	2010
Tapsutsatte engasjement	35 454	93 976	130 126	101 003	246 406
Individuelle nedskrivninger	- 16 525	- 33 505	- 36 626	- 34 238	- 72 222
Netto tapsutsatte engasjement	18 929	60 471	93 500	66 765	174 184

NOTE 12 KREDITTRISIKOEKSPONERING FOR HVER INTERNE RISIKORATING

Kredittkvaliteten for utlånsrelaterte eiendeler i balansen vises per klasse av eiendeler med en fordeling på seks klasser. Definisjonen av de ulike klassene er endret i 2014 og tall for 2013 er omarbeidet i tråd med ny definisjon. Kredittkvaliteten måles og håndteres

ved et kredittratingssystem utviklet for og med interne retningslinjer for SpareBank 1 – alliansen. SpareBank 1 Østfold Akershus fastsetter realisasjonsverdien på stilte sikkerheter slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisa-

sjonsverdi i en nedgangskonjunktur. Den konservative vurderingen innebærer at faktisk oppnådd realisasjonsverdi kan bli høyere enn estimert realisasjonsverdi. Tallene er ikke justert for IFRS-effekter.

MORBANK

(Hele tusen kroner)

	Gjennomsnittlig usikret eksponering 2014		Gjennomsnittlig usikret eksponering 2013	
	%	Totalengasjement	%	Totalengasjement
Laveste risiko	8,59 %	7 641 307	10,60 %	6 917 642
Lav risiko	13,32 %	3 789 956	15,06 %	3 896 820
Middels risiko	16,88 %	2 306 535	20,69 %	2 375 915
Høy risiko	22,93 %	958 756	19,95 %	767 385
Høyeste risiko	21,12 %	725 328	20,29 %	971 484
Misligholdte og nedskrevne	30,40 %	193 381	29,28 %	294 821
Totalt	12,70 %	15 615 263	14,77 %	15 224 067

KONSERN

(Hele tusen kroner)

	Gjennomsnittlig usikret eksponering 2014		Gjennomsnittlig usikret eksponering 2013	
	%	Totalengasjement	%	Totalengasjement
Laveste risiko	8,59 %	7 526 460	10,60 %	6 793 750
Lav risiko	13,32 %	3 789 956	15,06 %	3 896 820
Middels risiko	16,88 %	2 306 535	20,69 %	2 375 915
Høy risiko	22,93 %	958 756	19,95 %	767 385
Høyeste risiko	21,12 %	725 328	20,29 %	971 484
Misligholdte og nedskrevne	30,40 %	193 381	29,28 %	294 821
Totalt	12,70 %	15 500 417	14,77 %	15 100 175

NOTE 13 MAKS KREDITTRISIKOEKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTSTILLELSER

Kredittrisiko representerer det største risiko-området for bankkonsernet og vedrører alle fordringer på kunder, i hovedsak utlån. Ansvar i henhold til andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, innvilgede, ikke trukne kreditter samt

motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter, innebærer også kredittrisiko. Oppgjørsrisiko, som oppstår i forbindelse med betalingsformidling som et resultat av at ikke alle transaksjonene skjer i realtid, medfører også motpartsrisiko.

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

Morbank		Brutto eksponering (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
EIENDELER				
908 976	1 159 645	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 159 645	851 691
14 263 111	14 434 607	Netto utlån til og fordringer på kunder	14 319 761	14 196 503
1 572 580	1 266 966	Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	1 266 966	1 572 580
36 783	26 558	Finansielle derivater	26 558	36 783
16 781 450	16 887 776	Sum eiendeler	16 772 930	16 657 557
FORPLIKTELSER				
300 789	459 032	Betingede forpliktelser	339 317	163 480
718 259	856 552	Ubenyttede kreditter	856 552	718 259
107 186	21 877	Lånetilsagn	21 877	107 186
1 126 235	1 337 461	Sum finansielle garantistillelser	1 217 747	988 926
17 907 685	18 225 237	Sum kredittrisikoeksponering	17 990 676	17 646 483

Kredittrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på geografiske områder

Morbank		Brutto eksponering (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
11 436 026	11 392 684	Østfold	11 158 123	11 174 825
2 630 102	2 874 299	Akershus	2 874 299	2 630 102
3 761 624	3 909 770	Landet for øvrig	3 909 770	3 761 624
79 932	48 483	Utlandet	48 483	79 932
17 907 684	18 225 237	Sum	17 990 676	17 646 483

NOTE 14 KREDITTKVALITET PR. KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER

Kredittkvalitet mot norske finansinstitusjoner er vurdert med lav risiko og mot utenlandske finansinstitusjoner med middels risiko. Norske kraftselskaper er vurdert til lav risiko. Kredittkvalitet mot eiendomselskaper og eiendomsfond som investerer i

norsk eiendom er vurdert med middels risiko, likeså konsernets industriobligasjoner.

Kredittkvaliteten på utlån og fordringer på kunder er basert på en modell utarbeidet av SpareBank 1 -alliansen.

Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten per klasse av eiendeler for utlansrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem

Morbank	Verken forfalt eller nedskrevet						2014
<i>(Hele tusen kroner)</i>	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Misligholdte og nedskrevne	Sum
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	1 159 645	0	0	0	0	1 159 645
Utlån til og fordringer på kunder							
Privatmarked	6 439 527	2 383 985	861 692	228 268	358 540	95 336	10 367 347
Bedriftsmarked	764 261	1 126 452	1 229 252	630 845	305 752	81 752	4 138 314
Sum brutto utlån	7 203 788	3 510 437	2 090 943	859 114	664 291	177 088	14 505 661

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	0	0	0	0	0	0	0
Noterte andre obligasjoner	0	698 828	151 412	0	0	0	850 240
Unoterte obligasjoner	0	372 195	44 532	0	0	0	416 726
Sum	0	1 071 022	195 944	0	0	0	1 266 966
Totalt	7 203 788	5 741 105	2 286 887	859 114	664 291	177 088	16 932 273

Morbank

Morbank	Verken forfalt eller nedskrevet						2013
<i>(Hele tusen kroner)</i>	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Misligholdte og nedskrevne	Sum
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	895 310	13 666	0	0	0	908 976
Utlån til og fordringer på kunder							
Privatmarked	5 735 418	2 574 885	768 540	249 930	446 948	109 981	9 885 702
Bedriftsmarked	859 944	1 101 444	1 425 361	458 768	457 992	163 122	4 466 631
Sum brutto utlån	6 595 362	3 676 329	2 193 901	708 698	904 940	273 103	14 352 333

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	0	207 809	0	0	0	0	207 809
Noterte andre obligasjoner	0	547 069	40 404	0	0	0	587 473
Unoterte obligasjoner	0	652 570	124 728	0	0	0	777 298
Sum	0	1 407 447	165 133	0	0	0	1 572 580
Totalt	6 595 362	5 979 086	2 372 700	708 698	904 940	273 103	16 833 889

Konsern

Konsern	Verken forfalt eller nedskrevet						2014
----------------	--	--	--	--	--	--	-------------

NOTE 14 KREDITTKVALITET PR. KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER (forts.)

<i>(Hele tusen kroner)</i>	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Misligholdte og nedskrevne	Sum
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	1 159 645	0	0	0	0	1 159 645
Utlån til og fordringer på kunder							
Privatmarked	6 439 527	2 383 985	861 692	228 268	358 540	95 336	10 367 347
Bedriftsmarked	649 415	1 126 452	1 229 252	630 845	305 752	81 752	4 023 468
Sum brutto utlån	7 088 942	3 510 437	2 090 943	859 114	664 291	177 088	14 390 815

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	0	0	0	0	0	0	0
Noterte andre obligasjoner	0	698 828	151 412	0	0	0	850 240
Unoterte obligasjoner	0	372 195	44 532	0	0	0	416 726
Sum	0	1 071 022	195 944	0	0	0	1 266 966
Totalt	7 088 942	5 741 105	2 286 887	859 114	664 291	177 088	16 817 426

Konsern

Verken forfalt eller nedskrevet

2013

<i>(Hele tusen kroner)</i>	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Misligholdte og nedskrevne	Sum
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	895 310	13 666	0	0	0	908 976
Utlån til og fordringer på kunder							
Privatmarked	5 735 418	2 574 885	768 540	249 930	446 948	109 981	9 885 702
Bedriftsmarked	736 051	1 101 444	1 425 361	458 768	457 992	163 122	4 342 738
Sum brutto utlån	6 471 469	3 676 329	2 193 901	708 698	904 940	273 103	14 228 440

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	0	207 809	0	0	0	0	207 809
Noterte andre obligasjoner	0	547 069	40 404	0	0	0	587 473
Unoterte obligasjoner	0	652 570	124 728	0	0	0	777 298
Sum	0	1 407 447	165 133	0	0	0	1 572 580
Totalt	6 471 469	5 979 086	2 372 700	708 698	904 940	273 103	16 709 996

NOTE 15 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulik gjenstående rentebindingstid. Den totale renterisikoen kan splittes i fire elementer:

- basisrisiko
- administrativ renterisiko
- rentekurverisiko
- spreadrisiko

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå på plasseringer og innlån gjennom rentebinding, samt ved bruk av rentederivater.

Basisrisiko er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor ved at renterisiko er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng. Det er ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs. effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum seks ukers varslingsfrist ved

renteøkning på utlån til kunder og åtte uker ved rentereduksjon på innskudd.

Banken måler renterisiko som resultateffekten ved parallelt skift i rentekurven.

Konsernets og morbankens renterisiko er lik. Konsernet har kun renterisiko knyttet til norske kroner.

Renterisiko knyttet til konsernets fastrenteprodukter fremkommer som følger:

	Renterisiko, 1 % endring	
	2014	2013
Basisrisiko konsern (Hele tusen kroner)		
Obligasjoner og sertifikater	- 1 614	- 2 027
Fastrenteutlån	- 5 134	- 3 412
Fastrenteinnskudd	101	352
Sertifikatlån	0	0
Obligasjonslån	13 753	17 224
Annen fastrentefinansiering	250	1 401
Derivater	- 8 674	- 11 888
Total renterisiko	- 1 317	1 650
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	- 948	1 188

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Sum renterisiko utgjør negativt kr. 0,9 mill. Dvs. at banken vil tape på en renteoppgang. Det er imidlertid ikke likegyldig hvordan

renteoppgangen skjer. Tabellen under viser den såkalte rentekurverisikoen, dvs. risikoen for at rentekurven forskyver seg ulikt

innenfor ulike tidsbånd ved en renteendring, ved å måle bankens netto renteesponering innenfor de ulike tidsintervallene.

	Renterisiko, 1 % endring	
	2014	2013
Rentekurverisiko konsern (Hele tusen kroner)		
0 - 1 mnd		
1 - 3 mndr	- 1 364	- 2 027
3 - 6 mndr	13 753	18 977
6 - 12 mndr	- 14 294	- 19 746
1 - 2 år	9 261	- 10 792
2 - 3 år	- 716	16 334
3 - 4 år	- 7 959	- 1 096
4 - 5 år	0	0
5 - 7 år	0	0
7 - 10 år	0	0
Total renterisiko	- 1 317	1 650
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	- 948	1 188

NOTE 16 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL VALUTARISIKO

* SpareBank 1 Østfold Akershus har i 2014 avvirket Valutaavdelingen og har derfor ingen valutaeksponering pr. 31.12.14

Valutarisiko er risikoen for tap som har bakgrunn i endringer i valutakursene. Konsernet har utarbeidet rammer for nettoeksponering i hver enkelt valuta, samt rammer for aggregert netto

valutaeksponering (uttrykt som den høyeste av sum lange og korte posisjoner). Konsernets policy er å ha lav valutarisiko.

Fordringer og gjeld i valuta er omregnet til bankens noterte midtkurser pr 31.12.13. Inntekter og utgifter i konsernets regnskap er omregnet til NOK etter kursen på det tidspunkt de ble realisert.

Konsernet benytter ikke sikringsforretninger hvor verdiendringer føres direkte mot egenkapitalen

Tabellen angir netto valutaeksponering medregnet finansielle derivater i henhold til definisjon gitt av Norges Bank.

Morbank		Brutto eksponering (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014*		2014*	2013
2 239		EUR		2 239
523		USD		523
452		GBP		452
192		CHF		192
203		JPY		203
354		SEK		354
1 051		DKK		1 051
297		Andre		297
5 311		Sum		5 311
57 874		Total valutaramme på nettoposisjoner		57 874
28 937		Total ramme per valutasort		28 937
115		Res.effekt e. skatt ved 3 % endring		115

SpareBank 1 Østfold Akershus har ikke valutarammer pr 31.12.14

SØA tilbyr fremdeles kunder valutilån. Valutilån skal fortrinnsvis tilbys bedrifter med formål å redusere valutarisikoen. Unntak kan gjøres, men da kun til bedrifter med god soliditet og meget god likviditet.

Valutilån skal kun gis med sikkerhet i fast eiendom.

Valutilån skal alltid gis som konvertible lån, slik at lånet enkelt kan konverteres til NOK.

SpareBank 1 SMN er kundens kontraktsmotpart. SØA har avgitt en garanti til SMN

NOTE 17 LIKVIDITETSRISIKO / GJENVÆRENDE KONTRAKTSMESSIG LØPETID PÅ FORPLIKTELSER

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at konsernet misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån. Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere metoder.

Styringen av likviditetsrisikoen tar utgangspunkt i likviditetsstrategien samt "Rammer for likviditet og markedsrisiko" som årlig vedtas av styret. Disse dokumenter setter rammer for størrelsen

på likviditetsreserven samt netto likviditetsbehov for ulike løpetider. Det ble i desember 2014 vedtatt at størrelsen på likviditetsreserven i 2015 til enhver tid skal være slik at banken i en ordinær driftssituasjon er uavhengig av ekstern finansiering i 12 måneder. I tillegg skal banken i et scenario med høy stress i både markedet og i banken kunne opprettholde sin drift i minimum 3 måneder. Likviditetsreserven består av kontanter, deponerte papirer i Norges Bank som gir låneadgang, ikke benyttede kommitterte trekkrettigheter, boliglån som er klargjort

for salg til SpareBank 1 Boligkreditt samt børsnoterte aksjer. Tabellen nedenfor viser en analyse av når finansiell gjeld har sitt kontaktsmessige forfallstidspunkt. I tabellen er lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå slik det foreligger pr. 31.12.14. Kontraktsmessig kontantstrøm på derivater er ikke balanseført. Det er ikke medtatt renter på gjeld som ikke har kontraktsmessig forfall, dvs. på forespørsel. Forfall på ansvarlige lån og fondsobligasjon er forutsatt til call-tidspunktet.

Morbank							
Per 31.12.2014 (Hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	3-5 år	over 5 år	Totalt
KONTANTSTRØMMER KNYTTET TIL FORPLIKTELSER							
Avdrag/forfall gjeld til kredittinstitusjoner	2 374	0	20 000	0	175 000	0	197 374
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	1 683	3 181	8 075	4 518	0	17 457
Innskudd fra og gjeld til kunder (bindingsprofil)	11 686 263	5 941	5 701	5 406	0	0	11 703 311
Renter på innskudd til kunder	0	172	142	526	0	0	840
Avdrag gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	105 000	675 500	1 400 000	1 375 000	0	3 555 500
Renter på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	30 757	59 847	102 298	24 979	0	217 881
Derivater	0	- 4 033	- 1 562	- 4 934	- 6 509	0	- 17 038
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	150 000	0	150 000
Renter på ansvarlig lån	0	1 852	4 125	10 950	2 250	0	19 177
Fondsobligasjon	0	0	0	0	305 000	0	305 000
Renter på fondsobligasjon	0	12 352	18 719	49 690	35 636	0	116 397
Sum kontantstrøm forpliktelser	11 688 637	153 724	785 653	1 572 011	2 065 874	0	16 265 899

NOTE 17 LIKVIDITETSRISIKO / GJENVÆRENDE KONTRAKTSMESSIG LØPETID PÅ FORPLIKTELSER (forts.)

Per 31.12.2013 (Hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	3-5 år	over 5 år	Totalt
KONTANTSTRØMMER KNYTTET TIL FORPLIKTELSER							
Avdrag/forfall gjeld til kredittinstitusjoner	6 430	224 565	257 478	20 000	0	0	508 473
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	2 466	1 920	293	0	0	4 679
Innskudd fra og gjeld til kunder (bindingsprofil)	10 907 782	47 189	29 724	5 000	0	0	10 989 694
Renter på innskudd til kunder	0	1 494	842	173	0	0	2 509
Avdrag gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	269 450	351 007	1 937 944	1 485 489	0	4 043 890
Renter på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	49 035	79 047	104 266	79 923	0	312 270
Derivater	0	- 16 458	- 1 455	- 7 609	- 3 806	- 2 693	- 32 020
Ansvarlig lånekapital	0	0	252 523	0	150 109	0	402 632
Renter på ansvarlig lån	0	8 388	9 274	11 307	7 538	0	36 507
Fondsobligasjon	0	0	34 603	0	151 691	162 255	348 549
Renter på fondsobligasjon	0	12 771	19 467	58 868	39 246	1 927	132 278
Sum kontantstrøm forpliktelser	10 914 212	598 899	1 034 429	2 130 242	1 910 191	161 489	16 749 461

Konsern							
Per 31.12.2014 (Hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	3-5 år	over 5 år	Totalt
KONTANTSTRØMMER KNYTTET TIL FORPLIKTELSER							
Avdrag/forfall gjeld til kredittinstitusjoner	2 374	0	20 000	0	175 000	0	197 374
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	1 683	3 181	8 075	4 518	0	17 457
Innskudd fra og gjeld til kunder (bindingsprofil)	11 670 621	5 941	5 701	5 406	0	0	11 687 669
Renter på innskudd til kunder	0	172	142	526	0	0	840
Avdrag gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	105 000	675 500	1 400 000	1 375 000	0	3 555 500
Renter på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	30 757	59 847	102 298	24 979	0	217 881
Derivater	0	- 4 033	- 1 562	- 4 934	- 6 509	0	- 17 038
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	150 000	0	150 000
Renter på ansvarlig lån	0	1 852	4 125	10 950	2 250	0	19 177
Fondsobligasjon	0	0	0	0	305 000	0	305 000
Renter på fondsobligasjon	0	12 352	18 719	49 690	35 636	0	116 397
Sum kontantstrøm forpliktelser	11 672 995	153 724	785 653	1 572 011	2 065 874	0	16 250 257

NOTE 17 LIKVIDITETSRISIKO / GJENVÆRENDE KONTRAKTSMESSIG LØPETID PÅ FORPLIKTELSER (forts.)

Per 31.12.2013 (Hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	3-5 år	over 5 år	Totalt
KONTANTSTRØMMER KNYTTET TIL FORPLIKTELSER							
Avdrag/forfall gjeld til kredittinstitusjoner	6 430	224 565	257 478	20 000	0	0	508 473
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	2 466	1 920	293	0	0	4 679
Innskudd fra og gjeld til kunder (bindingsprofil)	10 888 157	47 189	29 724	5 000	0	0	10 970 069
Renter på innskudd til kunder	0	1 494	842	173	0	0	2 509
Avdrag gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	269 450	351 007	1 937 944	1 485 489	0	4 043 890
Renter på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	49 035	79 047	104 266	79 923	0	312 270
Derivater	0	- 16 458	- 1 455	- 7 609	- 3 806	- 2 693	- 32 020
Ansvarlig lånekapital	0	0	252 523	0	150 109	0	402 632
Renter på ansvarlig lån	0	8 388	9 274	11 307	7 538	0	36 507
Fondsobligasjon	0	0	34 603	0	151 691	162 255	348 549
Renter på fondsobligasjon	0	12 771	19 467	58 868	39 246	1 927	132 278
Sum kontantstrøm forpliktelser	10 894 587	598 899	1 034 429	2 130 242	1 910 191	161 489	16 729 835

NOTE 18 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Kasse-, drifts- og brukskreditter (inkludert flexilån) og opptjente renter er inkludert i intervallet "På forespørsel".

Morbank								
Per 31.12.2014 (i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	3-5 år	over 5 år	Uten restløpetid	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	132 546	0	0	0	0	0	0	132 546
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	724 296	283 377	151 972	0	0	0	0	1 159 645
Brutto utlån til og fordringer på kunder	2 172 138	10 513	182 168	242 258	384 060	11 514 524	0	14 505 661
- Individuelle nedskrivninger	- 39 055	0	0		0	0	0	- 39 055
- Nedskrivninger på grupper av utlån	- 32 000	0	0		0	0	0	- 32 000
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 101 083	10 513	182 168	242 258	384 060	11 514 524	0	14 434 607
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	72 098	213 030	419 241	411 475	151 123	0	1 266 966
Finansielle derivater	0	0	1 755	2 291	22 512	0	0	26 558
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	0	0	478 129	478 129
Investering i eierinteresser	0	0	0	0	0	0	168 214	168 214
Investering i konsernselskaper	0	0	0	0	0	0	28 692	28 692
Immatrielle eiendeler	0	0	0	0	0	0	17 887	17 887
Varige driftsmidler	0	0	0	0	0	0	83 095	83 095
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	0	0	0	0	0
Andre eiendeler	0	0	0	0	0	0	40 434	40 434
Sum eiendeler	2 957 925	365 988	548 925	663 790	818 047	11 665 647	816 451	17 836 772
Gjeld								
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	2 374	0	20 003	0	175 561	0	0	197 938
Innskudd fra og gjeld til kunder	11 685 423	6 113	5 843	5 932	0	0	0	11 703 311
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	105 387	676 385	1 405 521	1 380 118	0	0	3 567 411
Finansielle derivater	0	0	1 568	16 906	22 320	0	0	40 794
Betalbar skatt	0	51 762	0	0	0	0	0	51 762
Utsatt skatt	0	0	0	0	0	0	7 980	7 980
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	24 694	76 419	13 457	151	227	4 895	0	119 842
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	150 210	0	0	150 210
Fondsobligasjon	0	0	0	0	314 920	0	0	314 920
Sum gjeld	11 712 491	239 680	717 256	1 428 510	2 043 356	4 895	7 980	16 154 169

NOTE 18 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER (forts.)

Morbank							
Per 31.12.2013 <i>(i hele tusen kroner)</i>	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Uten restløpetid	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	251 325	0	0	0	0	0	251 325
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	851 691	0	0	0	0	0	851 691
Brutto utlån til og fordringer på kunder	1 504 540	10 811	317 255	555 216	12 021 796	0	14 409 618
- Individuelle nedskrivninger	- 61 296	0	0	0	0	0	- 61 296
- Nedskrivninger på grupper av utlån	- 27 927	0	0	0	0	0	- 27 927
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 518 333	10 811	317 255	555 216	12 021 796	0	14 320 396
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	169 673	434 474	812 234	156 199	0	1 572 580
Finansielle derivater	0	12 686	1 797	9 150	13 150	0	36 783
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	0	445 659	445 659
Investering i eierinteresser	0	0	0	0	0	243 180	243 180
Investering i konsernselskaper	0	0	0	0	0	28 692	28 692
Immatrielle eiendeler	0	0	0	0	0	21 780	21 780
Eiendom, anlegg og utstyr	0	0	0	0	0	103 456	103 456
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	0	0	0	0
Andre eiendeler	0	0	0	0	0	156 525	156 525
Sum eiendeler	2 518 333	193 170	753 526	1 376 600	12 191 145	999 293	18 032 069
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	6 430	224 565	50 000	20 000	0	0	300 995
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning	0	0	207 478		0	0	207 478
Innskudd fra og gjeld til kunder	10 907 782	47 189	29 724	5 000	0	0	10 989 694
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	269 450	351 007	3 423 433	0	0	4 043 890
Finansielle derivater	0	1 243	- 2 460	21 020	5 362	0	25 165
Betalbar skatt	0	45 733	0	0	0	0	45 733
Utsatt skatt	0	0	0	0	0	21 350	21 350
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	24 812	49 603	16 586	0	2 322	0	93 323
Ansvarlig lånekapital	0	0	252 523	150 109	0	0	402 632
Fondsobligasjon	0	0	34 603	151 691	162 255	0	348 549
Sum gjeld	10 939 023	637 781	939 461	3 771 254	169 938	21 350	16 478 809

NOTE 18 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER (forts.)

Kasse-, drifts- og brukskreditter (inkludert flexilån) og opptjente renter er inkludert i intervallet "På forespørsel".

Konsern								
Per 31.12.2014 (i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	3-5 år	over 5 år	Uten restløpetid	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	132 546	0	0	0	0	0	0	132 546
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	724 296	283 377	151 972	0	0	0	0	1 159 645
Brutto utlån til og fordringer på kunder	2 172 138	10 513	182 168	242 258	384 060	11 399 677	0	14 390 814
- Individuelle nedskrivninger	- 39 055	0	0		0	0	0	- 39 055
- Nedskrivninger på grupper av utlån	- 32 000	0	0		0	0	0	- 32 000
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 101 083	10 513	182 168	242 258	384 060	11 399 677	0	14 319 760
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	72 098	213 030	419 241	411 475	151 123	0	1 266 966
Finansielle derivater	0	0	1 755	2 291	22 512	0	0	26 558
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	0	0	478 129	478 129
Investering i eierinteresser	0	0	0	0	0	0	288 754	288 754
Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg	0	0	0	0	0	0	82 066	82 066
Immatrielle eiendeler	0	0	0	0	0	0	17 887	17 887
Varige driftsmidler	0	0	0	0	0	0	157 530	157 530
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	0	0	0	0	0
Andre eiendeler	0	0	0	0	0	0	57 512	57 512
Sum eiendeler	2 957 925	365 988	548 925	663 790	818 047	11 550 800	1 081 878	17 987 353
Gjeld								
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	2 374	0	20 003	0	175 561	0	0	197 938
Innskudd fra og gjeld til kunder	11 669 781	6 113	5 843	5 932	0	0	0	11 687 669
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	105 387	676 385	1 405 521	1 380 118	0	0	3 567 411
Finansielle derivater	0	0	1 568	16 906	22 320	0	0	40 794
Betalbar skatt	0	55 083	0	0	0	0	0	55 083
Utsatt skatt	0	0	0	0	0	0	14 248	14 248
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	21 958	76 419	13 457	151	227	4 895	0	117 106
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	150 210	0	0	150 210
Fondsobligasjon	0	0	0	0	314 920	0	0	314 920
Sum gjeld	11 694 113	243 002	717 256	1 428 510	2 043 355	4 895	14 248	16 145 380

NOTE 18 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER (forts.)

Konsern							
Per 31.12.2013 <i>(i hele tusen kroner)</i>	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Uten restløpetid	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	251 325	0	0	0	0	0	251 325
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	851 691	0	0	0	0	0	851 691
Brutto utlån til og fordringer på kunder	1 504 540	10 811	317 255	555 216	11 897 904	0	14 285 726
- Individuelle nedskrivninger	- 61 296	0	0	0	0	0	- 61 296
- Nedskrivninger på grupper av utlån	- 27 927	0	0	0	0	0	- 27 927
Netto utlån til og fordringer på kunder	1 415 317	10 811	317 255	555 216	11 897 904	0	14 196 503
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	169 673	434 474	812 234	156 199	0	1 572 580
Finansielle derivater	0	12 686	1 797	9 150	13 150	0	36 783
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	0	445 659	445 659
Investering i eierinteresser	0	0	0	0	0	333 263	333 263
Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg	0	0	0	0	0	82 364	82 364
Immatrielle eiendeler	0	0	0	0	0	21 780	21 780
Eiendom, anlegg og utstyr	0	0	0	0	0	191 383	191 383
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	0	0	0	0
Andre eiendeler	0	0	0	0	0	172 615	172 615
Sum eiendeler	2 518 332	193 170	753 526	1 376 600	12 067 253	1 247 064	18 155 946
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	6 430	224 565	50 000	20 000	0	0	300 995
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning	0	0	207 478		0	0	207 478
Innskudd fra og gjeld til kunder	10 888 157	47 189	29 724	5 000	0	0	10 970 069
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	269 450	351 007	3 423 433	0	0	4 043 890
Finansielle derivater	0	1 243	- 2 460	21 020	5 362	0	25 165
Betalbar skatt	0	46 681	0	0	0	0	46 681
Utsatt skatt	0	0	0	0	0	31 013	31 013
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	24 812	59 845	16 586	0	2 322	0	103 565
Ansvarlig lånekapital	0	0	252 523	150 109	0	0	402 632
Fondsobligasjon	0	0	34 603	151 691	162 255	0	348 549
Sum gjeld	10 919 398	648 972	939 461	3 771 254	169 938	31 013	16 480 037

NOTE 19 NETTO RENTEINNETEKTER

Morbank			Konsern	
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
		Renteinntekter		
11 819	20 709	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	20 710	11 819
693 177	667 432	Renter av utlån til og fordringer på kunder	661 953	684 443
27 625	21 900	Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	21 900	27 625
9 515	12 543	Renter av OMF vurdert til amortisert kost.	12 543	9 515
4	24	Andre renteinntekter	29	18
742 140	722 607	Sum renteinntekter	717 136	733 420
		Rentekostnader		
10 975	7 539	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	7 522	10 975
273 652	264 801	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	264 173	273 041
103 589	103 079	Renter på utstedte verdipapirer vurdert til amortisert kost	103 079	103 589
11 455	904	Renter på utstedte verdipapirer vurdert til virkelig verdi	904	11 455
20 831	15 019	Renter på ansvarlig lånekapital	15 019	20 831
21 731	26 179	Renter på fondsobligasjon	26 179	21 731
9 118	9 166	Avgifter til bankenes sikringsfond	9 166	9 118
0	0	Andre rentekostnader og lignende kostnader	8	8
451 351	426 687	Sum rentekostnader	426 049	450 749
290 789	295 921	Netto renteinntekter	291 087	282 672

NOTE 20 NETTO PROVISJONSINNTEKTER

Morbank			Konsern	
2013	2014	<i>(i hele tusen kroner)</i>	2014	2013
		Provisjonsinntekter		
3 870	3 575	Garantiprovisjon	3 575	3 870
0	0	Inntekter fra meglervirksomheten	48 020	39 799
4 133	3 243	Verdipapirromsetning	3 243	4 133
1 545	3 045	Formidlingsprovisjon	3 045	1 545
89 539	96 574	Provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt	96 574	89 539
57 853	54 036	Betalingsformidling_i	54 036	57 853
1 959	1 971	Interbankprovisjon	1 971	1 959
32 533	34 604	Forsikringstjenester	34 604	32 533
16 116	22 394	Andre provisjonsinntekter	22 394	16 116
207 548	219 441	Sum provisjonsinntekter	267 462	247 348
		Provisjonskostnader		
6 616	6 916	Betalingsformidling	6 916	6 616
1 882	1 543	Interbankgebyrer	1 543	1 882
2 696	3 430	Andre provisjonskostnader	3 430	2 696
11 194	11 889	Sum provisjonskostnader	11 889	11 194
		Andre driftsinntekter		
9	15	Driftsinntekter faste eiendommer	2 737	2 683
-	-	Verdiregulering investeringseiendom	- 4 416	10 500
2 602	1 640	Andre driftsinntekter	- 443	299
2 611	1 655	Sum andre driftsinntekter	- 2 122	13 482
198 966	209 207	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	253 450	249 636

NOTE 21 NETTO INNETEKTER FRA FINANSIELLE INSTRUMENTER

Morbank			Konsern	
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013
		Netto verdiending på aksjer og andre verdipapirer vurdert til virkelig verdi		
90	10 176	Netto verdiendring på aksjer og andre verdipapirer	26 309	11 453
90	10 176	Sum netto verdiending på aksjer og andre verdipapirer vurdert til virkelig verdi	26 309	11 453
		Netto verdiendring på finansielle eiendeler til virkelig verdi		
- 11 200	- 1 900	Verdiendring på fastrenteutlån	- 1 900	- 11 200
18 743	1 762	Verdiendring på fin eiendeler og gjeld til virkelig verdi	1 762	18 743
9 934		- netto verdiendring som følge av endring i egen kredittrisiko		9 934
8 809		- netto verdiendring som følge av endring i rentenivå		8 809
7 543	- 138	Sum netto verdiending på finansielle eiendeler til virkelig verdi	- 138	7 543
		Netto inntekt fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		
6 476	31 239	Utbytte fra egenkapitalinstrumenter	31 239	6 476
6 476	31 239	Sum netto inntekt fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	31 239	6 476
		Inntekter av eierinteresser		
0	7 000	- døtre	0	0
17 617	25 695	- felleskontrollert virksomhet	59 300	41 556
17 617	32 695	Sum inntekter av eierinteresser	59 300	41 556
		Netto verdiendringer fra valuta og fin. derivater vurdert til virkelig verdi		
6 810	3 770	Netto inntekter fra valuta	3 770	6 810
- 13 964	- 9 995	Netto verdiendringer fra finansielle derivater til virkelig verdi	- 9 995	- 13 964
- 7 154	- 6 225	Sum netto verdiendringer fra valuta og fin. derivater vurdert til virkelig verdi	- 6 225	- 7 154
24 572	67 748	Sum netto inntekter fra andre finansielle instrumenter	110 486	59 875

NOTE 22 PERSONALKOSTNADER OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

Morbank		Personalkostnader (i hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
108 170	111 165	Lønn	139 936	133 295
		Pensjonskostnader (note 24)		
3 138	5 832	- tilskuddsplaner	5 727	3 138
8 866	3 324	- ytelsesplaner	3 721	8 370
		Sosiale kostnader		
17 994	17 954	- arbeidsgiveravgift	22 092	21 509
5 845	6 199	- personalforsikring	6 199	5 967
3 886	3 328	- øvrige sosiale kostnader	4 098	4 237
147 898	147 802	Sum personalkostnader	181 774	176 517
206	199	Gjennomsnittlig antall ansatte	245	248
195	189	Antall årsverk pr 31.12	229	235
203	195	Antall ansatte pr 31.12	240	250

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte Veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret:

Godtgjørelse til administrerende direktør

Administrerende direktørs lønn og overskuddsdeling skal fastsettes på bakgrunn av en helhetlig vurdering hvor hovedvekten legges på følgende forhold: finansielt resultat, kundetilfredshet, medarbeidertilfredshet og konsernets omdømme. Administrerende direktør er omfattet av SpareBank 1 Østfold Akershus sin innskuddspensjon og har også en avtale om tilleggspensjon med en årlig sparing på 25% av lønn ut over 12 G, samt en uførepensjon der forsikringsbeløpet utgjør en årlig utbetaling på 70% utover 12 G til 67 år. Videre er det tegnet en livsforsikring for administrerende direktørs to barn med barna som begunstiget. Kombinert med avtaler om barnepensjon utgjør dette ca 33 % av uførepensjonen

frem til barna fyller 22 år. Tilsammen er det innbetalt 219.412,- på disse forsikringene i 2014. Administrerende direktør kan i tillegg til overskuddsdeling gis naturalytelser som bilordning, aviser/tidsskrifter, fri privattelefon og fri mobil. Tildeling av naturalytelser skal ha sammenheng med adm. direktørs funksjon i konsernet eller være i tråd med markedsmessig praksis og bør ikke være vesentlig i forhold til adm. banksjefs grunnlønn.

Godtgjørelse til øvrige ledende ansatte

Adm. direktør fastsetter godtgjørelse til ledende ansatte. Lønnen bør fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike områdene. Lønnen bør gjøre konsernet konkurransedyktig i det aktuelle arbeidsmarkedet og skal fremme konsernets lønnsomhet (herunder ønsket inntekts- og kostnadsutvikling). Lønnen bør sikre at konsernet trekker til seg og beholder ledende ansatte med ønsket kompetanse og erfaring.

Naturalytelser kan tilbys ledende ansatte i den grad ytelsene har en saklig sammenheng med den ansattes funksjon i konsernet eller er i tråd med markedsmessig praksis. Ytelsene bør ikke være vesentlige i forhold til den ansattes grunnlønn.

Overskuddsdeling til ledende ansatte fastsettes på lik linje med øvrige ansatte.

Pensjonsordning og eventuell avtale om sluttvederlag og lignende skal sees i sammenheng med øvrig godtgjørelse og skal gi konkurransedyktige betingelser.

I henhold til konsernets ordning for alle ansatte skal rettigheter til pensjon ikke inntre før fylte 67 år og bør ikke overstige 70 prosent av lønn.

Etterlønsordninger bør normalt ikke gis. Ingen ledende ansatte har avtale om etterlønn.

Godtgjørelse til ledende ansatte og tillitsvalgte:

(Hele tusen kroner)

	2014	2013
Godtgjørelse til ledelsen	12 558	10 537
Godtgjørelse til styret (inkl. ledere lokalstyrer)	1 114	946
Godtgjørelse til lokalstyret (eksl. ledere lokalstyrer)	323	341
Godtgjørelse til kontrollkomite	175	174
Godtgjørelse til representantskapet	174	111

Alle tall over er i tillegg grunnlag for arbeidsgiveravgift med 14,1 %

NOTE 22 PERSONALKOSTNADER OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE (forts.)

Ytelser til konsernledelsen 2014

Navn	Tittel	Lønn	Andre ytelser	Pen-sjons-premie	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egen-kapital-bevis
Arild B Hansen *	Administrerende direktør	2 294	222	148	2 664	950	0	0
Lillian E. Lundberg	Viseadministrerende direktør/Økonomidirektør	1 242	150	227	1 619	4 563	0	600
Jorunn Solstad Ellingsen	HR Direktør	916	107	65	1 088	2 852	0	300
Geir Haugan	Direktør Forretningsutvikling/ Marked	834	120	143	1 097	2 154	0	0
Per Skauen	PM Direktør	931	134	190	1 255	1 999	0	0
Jon Tørmoen	BM Direktør	992	154	75	1 221	1 666	0	0
Håkon Fossvik	Daglig leder EiendomsMegler1 AS	1 176	120	49	1 345	2 368	0	0
Einar Jan Aas	Daglig leder Nekor Gårdselskap AS	746	101	79	926	2 160	100	0
Totalt ledende ansatte		9 131	1 108	976	11 215	18 712	100	900

* I samlet godtgjørelse er inkludert skattepliktig del pensjonsordning og tilhørende lønnskompensasjon for skatt med kr 420, slik at ordinær lønn var 1 874. Alle tall overfor knyttet til lønn/honorar o.l er i tillegg grunnlag for arbeidsgiveravgift med 14,1 %
Når det gjelder lån, garantier og antall egenkapitalbevis inkluderer dette nærstående parter i følge IAS 24, dvs ektefelle/samboer, barn og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr. Aksjelovens §1-5.

Ytelser til konsernledelsen 2013

Navn	Tittel	Lønn	Andre ytelser	Pen-sjons-premie	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egen-kapital-bevis
Arild B Hansen	Administrerende direktør	1 560	244	122	1 926	0	0	0
Lillian E. Lundberg	Viseadministrerende direktør/Økonomidirektør	1 040	120	163	1 323	4 762	0	600
Jorunn Solstad Ellingsen	HR Direktør	812	104	62	978	2 417	0	300
Geir Haugan	Direktør Samhandling og Synergi	713	88	89	890	2 305	0	0
Per Skauen	PM Direktør	825	123	145	1 093	1 999	0	0
Jon Tørmoen	BM Direktør	865	143	68	1 076	1 765	0	0
Håkon Fossvik	Daglig leder EiendomsMegler1 AS	1 050	116	39	1 204	2 415	0	0
Einar Jan Aas	Daglig leder Nekor Gårdselskap AS	680	94	76	850	2 160	100	1 000
Totalt ledende ansatte		7 544	1 032	764	9 341	17 823	100	1 900

Alle tall overfor knyttet til lønn/honorar o.l er i tillegg grunnlag for arbeidsgiveravgift med 14,1 %
Når det gjelder lån, garantier og antall egenkapitalbevis inkluderer dette nærstående parter i følge IAS 24, dvs ektefelle/samboer, barn og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr. Aksjelovens §1-5.

NOTE 22 PERSONALKOSTNADER OG YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE (forts.)

Ytelser til styret 2014

Styrets medlemmer:		Honorar ¹⁾	Honorar Revisjons-utvalg	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egen-kapital-bevis
Per A. Lilleng	Styrets leder	186	0	186	0	0	0
Håkon Magne Knudsen		103	0	103	960	0	0
Thorleif Hersleth		0	0	0	5 675	120	1 000
Einar Andreas Brevig		108	0	108	3 000	0	0
Tom Grip		108	26	134	2 981	150	0
Randi Sæter		108	0	108	0	115	0
Tormod Melnæs		108	31	139	0	200	0
Tove Mangård		77	0	77	3 000	0	0
Janne-Gerd Kanebog	Ansattes repr.	77	0	77	1 068	0	0
Trond Anstensrud (tom10 apr 2014)		108	26	134	1 194	0	1 267
Utbetalt til varamedlemmer		48	0	48	-	-	-
Totalt styrets medlemmer		1 031	83	1 114	17 878	585	2 267

1) Honorar, inkludert styrehonorar i datterselskaper med mer.

Ytelser til styret 2013

Styrets medlemmer:		Honorar ¹⁾	Honorar Revisjons-utvalg	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egen-kapital-bevis
Per A. Lilleng	Styrets leder	0	0	0	0	0	0
Håkon Magne Knudsen		47	0	47	960	0	0
Trond Anstensrud		160	25	185	1 414	0	1 267
Tom Grip		105	25	130	3 083	150	0
Randi Sæter		105	0	105	0	0	0
Tormod Melnæs		105	0	105	0	200	0
Janne-Gerd Kanebog	Ansattes repr.	75	0	75	1 319	0	0
Tove Mangård		75	0	75	3 000	0	0
Øystein Falch (tom 26.11.2012)		58	0	58	2 354	490	0
Jørgen Cato Broch (tom 25.04.2013)		105	0	105	0	0	0
Utbetalt til varamedlemmer		61	0	61	-	-	-
Totalt styrets medlemmer		896	50	946	12 130	840	1 267

1) Honorar, inkludert styrehonorar i datterselskaper med mer.

NOTE 22 PERSONALKOSTNADER OG YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE (forts.)

Ytelser til kontrollkomiteen 2014

Kontrollkomiteens medlemmer:	Honorar	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egen- kapital- bevis
Øivind Paulshus leder	57	57	0	0	0
Geir Hovland	46	46	0	0	0
Jon Heli Gudbrandsen	36	36	0	0	0
Arne Bergmål	36	36	0	0	0
Varamedlemmer	0	0	4 573	0	4 000
Totalt kontrollkomiteens medlemmer	175	175	4 573	0	4 000

Når det gjelder lån, garantier og antall egenkapitalbevis inkluderer dette nærtstående parter i følge IAS 24, dvs ektefelle/samboer, barn og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr. Aksjelovens §1-5.

Ytelser til kontrollkomiteen 2013

Kontrollkomiteens medlemmer:	Honorar	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egen- kapital- bevis
Øivind Paulshus leder	55	55	575	0	0
Geir Hovland	45	45	0	0	0
Jon Heli Gudbrandsen	35	35	0	0	0
Arne Bergmål	35	35	0	0	0
Varamedlemmer	4	4	4 809	0	4 000
Totalt kontrollkomiteens medlemmer	174	174	5 383	0	4 000

Når det gjelder lån, garantier og antall egenkapitalbevis inkluderer dette nærtstående parter i følge IAS 24, dvs ektefelle/samboer, barn og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr. Aksjelovens §1-5.

Ytelser til representantskapet 2014

Representantskapets medlemmer	Honorar	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egen- kapital- bevis
Gunn Mona Ekornes leder	44	44	1 679	0	0
Øvrige medlemmer	130	130	35 528	4 018	31 500
Totalt representantskapets medlemmer	174	174	37 208	4 018	31 500

Ytelser til representantskapet 2013

Representantskapets medlemmer	Honorar	Sum	Lån/ forskudd pr 31.12.	Garantier/ kausjon pr 31.12	Antall egen- kapital- bevis
Gunn Mona Ekornes leder	43	43	2 225	0	0
Øvrige medlemmer	190	190	31 382	5 678	35 200
Totalt representantskapets medlemmer	111	233	33 607	5 678	35 200

NOTE 23 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Morbank			Konsern	
2013	2014	(i hele tusen kroner)	2014	2013
14 380	14 421	Avskrivninger	24 240	17 759
20 985	35 391	Lokaler	33 214	22 813
48 173	48 024	IKT	49 332	49 481
13 932	15 208	Markedskostnader	16 237	14 870
2 950	3 215	Reiser, transportmidler, gaver, mv.	3 420	3 155
10 014	9 556	Kjøpte tjenester	10 638	11 096
27 657	34 772	Andre kostnader	33 013	25 443
138 092	160 587	Sum andre driftskostnader	170 093	144 617

Morbank			Konsern	
2013	2014	(i hele tusen kroner)	2014	2013
		Godtgjørelse til revisor		
691	834	Lovpålagt revisjon	1 036	894
0	0	Andre attestasjonsoppgaver	0	0
2 949	0	Granskingstjenester	0	2 949
50	0	Skatterådgiving	0	50
0	223	Andre tjenester	343	121
3 690	1 056	Sum godtgjørelse til revisor	1 379	4 014

Godtgjørelse til revisor er inklusive merverdiavgift.

NOTE 24 PENSJONER

Ytelsesbasert pensjonsordning

Morbanken har to lukkede pensjonsordninger som skriver seg fra henholdsvis tidligere Halden Sparebank og Rygge-Vaaler Sparebank.

Halden Sparebank:

Ytelsesbasert ordning som er lukket pr 01.07.07. Alle nyansatte etter denne dato inngikk i en kollektiv innskuddsbasert ordning, gamle ansatte kunne pr samme dato velge å bytte over til innskuddspensjon. For de som ble ansatt før 1.1.2001 utgjør årlig alderspensjon differansen mellom en beregnet alderspensjon fra folketrygden og 75 % av pensjonsgrunnlaget, og for de som er ansatt etter 1.1.2001 tilsvarende 70 %. I begge tilfeller er pensjonsgrunnlaget begrenset til maksimalt 12 G. Avtalen tilfredsstiller krav etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Avtalen inkluderer også en uførepensjon tilsvarende alderspensjonen ved 100 % arbeidsudyktighet, samt et barnetillegg på 10 % for hvert barn inntil 21 år, inntil 6 barn. Avtalen har ingen Ektefelle – og barnepensjon ved arbeidstakers død.

Rygge-Vaaler Sparebank:

Ytelsesbasert ordning som er lukket pr 08.03.08. Alle nyansatte etter denne dato inngikk i en kollektiv innskuddsbasert ordning, gamle ansatte kunne pr samme dato velge å bytte over til innskuddspensjon. Alderspensjonen utgjør differansen mellom en beregnet alderspensjon fra folke-

trygden og 66 % av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget er begrenset til maksimalt 12 G. Avtalen tilfredsstiller krav etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Avtalen inkluderer også en uførepensjon tilsvarende alderspensjonen ved 100 % arbeidsudyktighet samt et barnetillegg på 10 % for hvert barn inntil 21 år, inntil 6 barn. Avtalen inkluderer videre en ektefellepensjon til gjenlevende ektefelle på 55 % av den alderspensjon arbeidstakeren ville hatt rett til ved nådd pensjonsalder, og en barnepensjon på tilsvarende 40 % av pensjonen dersom den ansatte etterlater seg barn under 21 år.

Døtre:

EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS har lukkede kollektive ytelsesbaserte ordninger. Nyansatte tiltrer selskapenes nye innskuddsbaserte ordninger.

Innskuddsbasert pensjonsordning SpareBank 1 Østfold Akershus har en felles innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte som ikke har ytelsespensjon, denne har følgende betingelser:

- Totalt årlig innskudd er 5 % av lønn mellom 1 og 6 G.
- Totalt årlig innskudd er 8 % av lønn mellom 6 og 12 G

Innskuddspensjonen inkluderer en uførepensjon som utgjør differansen mellom en beregnet uførepensjon fra folketrygden (her: $\frac{3}{4}$ G) og 70 % av pensjonsgrunnlaget. Ordningen in-

kluderer også en ektefelle og barnepensjon ved arbeidstakers død tilsvarende sparesaldoen, men garantert minst en årlig pensjon på 1 G til hvert barn under 21 år.

Pr 31.12.14 er det 28 ansatte i lukket YTP fra Halden, 70 ansatte i lukket YTP fra RVS, 15 ansatte i lukket YTP fra EM1, 9 ansatte i gammel AFP ordning og 113 ansatte i innskuddspensjonsordning.

Øvrige ordninger

I tillegg har morbanken usikrede pensjonsforpliktelser i form av avtalefestet førtidspensjon (AFP) for ansatte fra fylte 62 år. Gammel ordning ble avviklet i 2010. Ny ordning lar seg foreløpig ikke aktuarberegnes og behandles som en innskuddsbasert ordning.

Tidligere administrerende direktører i banken har individuelle tilleggsavtaler som garanterer en viss ytelse. Alle avtalene er aktuarberegnet.

For administrerende direktør er det for lønn over 12 G i tillegg tegnet en "Pensjonskonto" i SpareBank 1 Livsforsikring. Avtalen inkluderer i tillegg uføre og barnepensjon. Avtalen innberettes som skattepliktig inntekt.

Forutsetninger ved beregning av pensjonsforpliktelsene

Ved aktuarberegning er det lagt til grunn en OmF-kurve basert på gjestående løpetid, en lønnskurve basert på alder samt levetidstabellen GAP07. Det er lagt til grunn følgende forutsetninger ved beregning av pensjonsforpliktelsene.

Økonomiske forutsetninger

	2014	2013
Diskonteringsrente ¹⁾	2,20 %	4,06 %
Forventet avkastning på midlene ¹⁾	2,20 %	4,06 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling ²⁾	3,10 %	4,00 %
Forventet G-regulering	2,90 %	4,00 %
Forventet pensjonsregulering	0,50 %	0,50 %
Forventet frivillig avgang	1%-15%	1%-15%

1) Det er benyttet OmF-kurve. Her fremgår 10-års rente på kurven.

2) Det er benyttet lønnskurve. Her fremgår forventet lønnsvekst for 40-åringer.

NOTE 24 PENSJONER (forts.)

Sikret ordning				
Pensjonskostnad				
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
5 737	3 073	Pensjon opptjent i perioden	3 428	5 956
6 446	5 811	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	6 128	6 752
- 6 363	- 7 314	Forventet avkastning på pensjonsmidler	- 7 737	- 6 686
0	0	Endring i IB	0	0
685	433	Arbeidsgiveravgift	483	743
1 389	1 321	Administrasjonskostnader	1 419	1 453
7 894	3 324	Periodens pensjonskostnad	3 721	8 218

Usikret ordning				
Pensjonskostnad				
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
0	0	Pensjon opptjent i perioden	0	0
152	0	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	0	152
820	0	Implementeringsvirkning	0	0
0	0	Estimatavvik innregnet i perioden	0	0
972	0	Netto pensjonskostnad	0	152
3 138	5 832	Resultatført innskuddspensjon	5 727	3 138
4 110	5 832	Periodens pensjonskostnad	5 727	3 290

Sum sikret og usikret ordning				
Pensjonskostnad				
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
5 737	3 073	Pensjon opptjent i perioden	3 428	5 956
6 598	5 811	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	6 128	6 904
- 6 363	- 7 314	Forventet avkastning på pensjonsmidler	- 7 737	- 6 686
820	0	Implementeringsvirkning	0	0
685	433	Arbeidsgiveravgift	483	743
1 389	1 321	Administrasjonskostnader	1 419	1 453
8 866	3 324	Netto pensjonskostnad ytelsespensjon	3 721	8 370
3 138	5 832	Resultatført innskuddspensjon	5 727	3 138
12 003	9 156	Periodens pensjonskostnad	9 448	11 508

NOTE 24 PENSJONER (forts.)

Sikret ordning				
Pensjonsforpliktelse				
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
142 466	174 646	Nåverdi pensjonsforpliktelse	185 377	149 799
- 179 678	- 191 733	Virkelig verdi av pensjonsmidler	- 203 524	- 189 469
- 37 212	- 17 087	Netto pensjonsforpliktelse	- 18 147	- 39 670
23 295	9 528	Ikke innregnet netto overfinansiering	9 869	24 521
- 13 917	- 7 559	Netto pensjonsforpliktelse i balansen inklusive arbeidsgiveravgift	- 8 278	- 15 149
Herav:				
0	0	Netto pensjonsforpliktelse	0	0
13 918	7 559	Netto overfinansiert pensjonsforpliktelse	8 278	15 150
Usikret ordning				
Pensjonsforpliktelse				
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
6 709	4 417	Netto pensjonsforpliktelse i balansen inklusive arbeidsgiveravgift	4 417	6 709
Sum sikret og usikret ordning				
Pensjonsforpliktelse				
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
149 175	179 064	Nåverdi pensjonsforpliktelse	189 794	156 508
- 179 678	- 191 734	Virkelig verdi av pensjonsmidler	- 203 524	- 189 469
23 295	9 528	Ikke innregnet netto overfinansiering	9 869	24 521
- 7 208	- 3 142	Netto pensjonsforpliktelse i balansen inklusive arbeidsgiveravgift	- 3 861	- 8 440
Endring i pensjonsforpliktelse				
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
15 605	-6 710	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 1.1	-6 710	15 240
498	0	IB korleksjon	0	1 845
8 866	3 324	Netto resultatført pensjonskostnad	3 721	8 370
- 18 300	4 282	Estimatavvik over utvidet resultat	4 991	- 18 450
0	4 592	Effekt av endring i ikke innregnet netto overfinansiering	3 647	0
- 3 119	-5 896	Utbetalt pensjon	-6 192	- 3 119
- 10 260	-2 734	Innbetalt pensjonspremie ytelsesbaserte ordninger	-3 318	- 10 596
- 6 710	-3 142	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12	-3 861	- 6 710
Medlemmer lukket ordning:				
2013	2014		2014	2013
180	190	Antall personer som er med i pensjonsordningen	211	202
107	98	- herav aktive	113	124
73	92	- herav pensjonister og uføre	98	78

NOTE 24 PENSJONER (forts.)

Netto pensjonsforpliktelse i balansen*(Hele tusen kroner)*

	2014	2013	Konsern 2012 omarbeidet.	2011	2010
Nåverdi pensjonsforpliktelse	185 377	149 799	187 601	250 632	127 384
Virkelig verdi av pensjonsmidler	- 193 655	- 164 948	- 182 037	- 174 126	- 89 966
Underskudd/ - overskudd	- 8 278	- 15 149	5 564	76 506	37 418
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	1 272	- 44 200	- 55 840	- 40 598	30 439
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	10 376	- 1 226	2 829	11 458	- 6 144

Netto pensjonsforpliktelse i balansen*(Hele tusen kroner)*

	2014	2013	Morbank 2012 omarbeidet.	2011	2010
Nåverdi pensjonsforpliktelse	174 646	142 466	180 005	239 662	122 406
Virkelig verdi av pensjonsmidler	- 182 205	- 156 383	- 173 256	- 164 730	- 87 118
Underskudd/ - overskudd	- 7 559	- 13 917	6 749	74 932	35 288
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	657	- 43 448	- 51 685	- 36 108	29 756
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	9 364	1 898	1 844	5 797	- 3 803

Morbank		Sammensetning av pensjonsmidler	Konsern	
2013	2014		2014	2013
24 616	26 267	Aksjer	27 883	25 957
89 300	95 291	Eiendom	101 151	94 166
37 193	39 689	Obligasjoner	42 129	39 220
28 569	30 486	Annet	32 360	30 126
179 678	191 734	Annet	203 524	189 469

Morbank		Faktisk avkastning på pensjonsmidler	Konsern	
2013	2014		2014	2013
4 464	16 678		18 114	5 461

NOTE 25 SKATT

Morbank		Sammensetning av resultatført skatt (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
179 294	224 061	Resultat før skattekostnad	262 730	222 006
0	0	+ formuesskatt	0	0
- 16 614	- 64 889	+/- permanente forskjeller	- 103 014	- 44 346
0	194	Forskjeller som ikke skal inngå i grunnlag for utsatt skatt	80	0
10 899	- 10 899	+/- korreksjon direkte balanseførte forskjeller i år	- 10 899	10 899
20 795	0	+/- korreksjon direkte balanseførte forskjeller over utvidet resultat	0	13 645
- 20 144	50 162	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	51 431	10 489
174 230	198 629	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	200 329	212 693
- 10 899	- 6 916	- Avgitt konsernbidrag til virksomhet holdt for salg	- 6 916	- 10 899
163 331	191 713	Skattepliktig inntekt (grunnlag for betalbar skatt i balansen)	193 413	201 794
45 733	51 762	Herav betalbar skatt 27% (28% i 2013)	55 083	46 681
0	0	Formuesskatt 0,3%	0	0
45 733	51 762	Betalbar skatt i balansen	55 083	46 681
48 784	53 630	Betalbar skatt av årets skattegrunnlag	56 951	49 733
1 941	1 556	For (mye)/lite avsatt skatt forrige år	1 666	1 941
50 725	55 186	Årets endring i betalbar skatt i resultatet	58 616	51 674
5 640		+/- endring i utsatt skatt med gammel stats (28%)	0	6 883
- 797		+/- endring i utsatt skatt som følge av endret skattesats (27%)	0	- 1 164
	- 13 543	+/- endring i utsatt skatt (27%)	- 16 828	
- 8 874	2 943	+/- skatt på direkte balanseførte forskjeller 27% (28% i 2013)	2 943	- 6 872
46 694	44 585	Årets skattekostnad	44 731	50 520

Morbank		Endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
- 4 031	- 10 600	Resultatført utsatt skatt	- 13 885	- 1 150
1 530	- 1 156	Utsatt skatt ført mot egenkapital eller over utvidet resultat	- 1 348	3 761
	- 1 612	For (mye)/lite avsatt skatt forrige år	- 1 532	
- 2 501	- 13 368	Sum endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt	- 16 765	2 611

Morbank		Sammensetning av balanseført utsatt skatt: Midlertidige forskjeller på: (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
29 852	12 867	- Driftsmidler	37 065	64 420
24 500	22 600	- Utlån og tap	22 600	24 500
7 209	3 142	- Netto pensjonsforpliktelse	3 861	8 487
7 985	- 7 864	- Verdipapirer og sikringsinstrumenter	- 7 864	7 985
- 727	- 8 104	- Andre midlertidige forskjeller	- 9 806	- 785
10 899	6 916	- Konsernbidrag	6 916	10 899
79 718	29 557	Sum midlertidige forskjeller som inngår i utsatt skatt	52 772	115 506
21 524	7 980	Utsatt skatt	14 248	31 187

NOTE 25 SKATT (forts.)

Morbank		Midlertidige forskjeller på: (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
0	0	- Driftsmidler	0	0
0	0	- Utlån og tap	0	0
0	0	- Netto pensjonsforpliktelse	0	0
0	0	- Verdipapirer og sikringsinstrumenter	0	0
0	0	- Andre midlertidige forskjeller	0	0
0	0	- Fremførbart underskudd	0	0
0	0	Sum midlertidige forskjeller	0	0
0	0	- Midl. forskjeller som ikke inngår i beregn. av utsatt skattefordel	0	0
0	0	Sum midlertidige forskjeller som inngår i utsatt skatt	0	0
0	0	Utsatt skattefordel	0	0
21 524	7 980	Netto utsatt skatt (+) / utsatt skattefordel (-)	14 248	31 187

Morbank		Sammensetning av resultatført utsatt skatt (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
Midlertidige forskjeller på:				
- 5 561	- 16 985	- Driftsmidler	- 39 508	5 178
- 11 200	- 1 900	- Utlån og tap	- 1 900	- 11 200
23 480	- 4 067	- Netto pensjonsforpliktelse	- 3 508	27 965
- 2 093	- 15 849	- Verdipapirer	- 15 849	- 2 093
185	- 7 377	- Andre midlertidige forskjeller	- 9 021	297
10 899	- 3 983	- Konsernbidrag	- 3 983	10 899
15 711	- 50 161	Sum midlertidige forskjeller	- 73 769	31 047
2 226	0	- Korreksjon utsatt skatt forrige år	0	2 226
- 32 868	10 899	- Korreksjon for direkte balanseførte forskjeller i år	10 899	- 32 868
- 14 931	- 39 262	Sum midlertidige forskjeller som inngår i utsatt skatt	- 62 870	405
- 4 031	- 10 600	Endring i utsatt skatt resultatført	- 16 975	109

Morbank		Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
50 202	60 496	27% av resultat før skatt	70 937	62 162
- 4 652	- 17 520	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller)	- 27 814	- 12 415
0	52	Forskjeller som ikke inngår i grunnlag for utsatt skattefordel	52	0
- 797	0	Endring i utsatt skatt fra 28 % til 27 %	0	- 1 164
1 941	1 556	For mye/lite avsatt skatt tidligere år	1 556	1 941
46 694	44 585	Resultatført periodeskatt	44 731	50 522

Formuesskatt blir etter IFRS regelverket klassifisert som en avgift og ikke som en skattekostnad.

NOTE 26 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Morbank 2014*(i hele tusen kroner)*

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost ¹⁾	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker				132 546				132 546
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 159 645				1 159 645
Netto utlån til kunder		823 310		13 611 297				14 434 607
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende		1 266 966						1 266 966
Finansielle derivater		4 938	21 620					26 558
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser					478 129			478 129
Investering i eierinteresser							168 214	168 214
Investering i konsernselskaper							28 692	28 692
Immatrielle eiendeler							17 887	17 887
Varige driftsmidler							83 095	83 095
Andre eiendeler						11 420	29 013	40 432
Sum eiendeler	0	2 095 214	21 620	14 903 488	478 129	11 420	326 902	17 836 772

NOTE 26 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER (forts.)

Morbank 2014*(i hele tusen kroner)*

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost ¹⁾	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Forpliktelser								
Gjeld til kreditt-institusjoner				197 938				197 938
Innlån statsforvaltning vedr bytteordning OMF								0
Innskudd fra og gjeld til kunder				11 703 311				11 703 311
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		3 318		3 564 093				3 567 411
Finansielle derivater		19 021	21 773					40 794
Betalbar skatt							51 762	51 762
Utsatt skatt							7 980	7 980
Annen gjeld og pensjonsforpliktelser							119 842	119 842
Ansvarlig lånekapital				150 210				150 210
Fondsobligasjon				314 920				314 920
Sum gjeld	0	22 339	21 773	15 930 472	0	0	179 584	16 154 169
Sum egenkapital							1 813 233	1 682 603
Sum gjeld og egenkapital	0	22 339	21 773	15 930 472	0	0	1 992 817	17 836 772

1) Inkluderer sikret gjeld

NOTE 26 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER (forts.)

Morbank 2013*(i hele tusen kroner)*

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost ¹⁾	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker				251 325				251 325
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				908 976				908 976
Netto utlån til kunder		809 684		13 453 427				14 263 111
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende		1 322 301				250 279		1 572 580
Finansielle derivater		7 572	29 211					36 783
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser					445 659			445 659
Investering i eierinteresser							243 180	243 180
Investering i konsernselskaper							28 692	28 692
Immatrielle eiendeler							21 780	21 780
Varige driftsmidler							103 456	103 456
Utsatt skattefordel								0
Sum eiendeler	0	2 139 557	29 211	14 613 728	445 659	250 279	553 633	18 032 068

NOTE 26 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER (forts.)

Morbank 2013*(i hele tusen kroner)*

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost ¹⁾	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Forpliktelser								
Gjeld til kredittinstitusjoner				300 995				300 995
Innlån statsforvaltning vedr bytteordning OMF				207 478				207 478
Innskudd fra og gjeld til kunder				10 989 694				10 989 694
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		244 608		3 799 282				4 043 890
Finansielle derivater		19 387	5 778					25 165
Betalbar skatt							45 733	45 733
Utsatt skatt							21 350	21 350
Annen gjeld og pensjonsforpliktelser							93 322	93 322
Ansvarlig lånekapital				402 632				402 632
Fondsobligasjon				348 550				348 550
Sum gjeld	0	263 995	5 778	16 048 630	0	0	160 405	16 478 809
Sum egenkapital							1 553 259	1 553 259
Sum gjeld og egenkapital	0	263 995	5 778	16 048 630	0	0	1 713 664	18 032 068

1) Inkluderer sikret gjeld

NOTE 26 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER (forts.)

Konsern 2014*(i hele tusen kroner)*

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikringsinstrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost 1)	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker				132 546				132 546
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 159 645				1 159 645
Netto utlån til kunder		823 310		13 496 450				14 319 760
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende		1 266 966						1 266 966
Finansielle derivater		4 938	17 249					26 558
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser					478 129			478 129
Investering i eierinteresser							288 754	288 754
Investering i konsernselskaper								0
Virksomhet og anleggsmidler hold for salg							82 066	82 066
Immatrielle eiendeler							17 887	17 887
Varige driftsmidler							157 530	157 530
Utsatt skattefordel								0
Andre eiendeler						27 029	30 483	57 512
Sum eiendeler	0	2 095 214	17 249	14 788 641	478 129	27 029	576 720	17 987 353

NOTE 26 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER (forts.)

Konsern 2014*(i hele tusen kroner)*

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost ¹⁾	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Forpliktelser								
Gjeld til kredittinstitusjoner				197 938				197 938
Innskudd fra og gjeld til kunder				11 687 669				11 687 669
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		3 318		3 564 093				3 567 411
Finansielle derivater		19 021	21 773					40 794
Betalbar skatt							55 083	55 083
Utsatt skatt							14 248	14 248
Annen gjeld og pensjonsforpliktelser							117 106	117 106
Ansvarlig lånekapital				149 693			517	150 210
Fondsobligasjon				308 626			6 294	314 920
Sum gjeld	0	22 339	21 773	15 908 019	0	0	193 248	16 145 380
Sum egenkapital							1 813 233	1 841 973
Sum gjeld og egenkapital	0	22 339	21 773	15 930 472	0	0	1 992 817	17 836 772

1) Inkluderer sikret gjeld

NOTE 26 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER (forts.)

Konsern 2013*(i hele tusen kroner)*

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost ¹⁾	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker				251 325				251 325
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				908 976				908 976
Netto utlån til kunder		809 684		13 329 534				14 139 218
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende		1 322 301				250 279		1 572 580
Finansielle derivater		7 572	29 211					36 783
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser					445 659			445 659
Investering i eierinteresser							333 263	333 263
Virksomheter og anleggsmidler holdt for salg							82 364	82 364
Immatrielle eiendeler							21 780	21 780
Varige driftsmidler							191 383	191 383
Utsatt skattefordel								0
Andre eiendeler						141 386	31 229	172 615
Sum eiendeler	0	2 139 557	29 211	14 489 835	445 659	391 665	660 019	18 155 946

NOTE 26 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER (forts.)

Konsern 2013*(i hele tusen kroner)*

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost ¹⁾	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld	Totalt
Forpliktelser								
Gjeld til kredittinstitusjoner				300 995				300 995
Innlån statsforvaltning vedr bytteordning OMF				207 478				207 478
Innskudd fra og gjeld til kunder				10 970 069				10 970 069
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		244 608		3 799 282				4 043 890
Finansielle derivater		19 387	5 778					25 165
Betalbar skatt							46 681	46 681
Utsatt skatt							31 013	31 013
Annen gjeld og pensjonsforpliktelser							103 565	103 565
Ansvarlig lånekapital				402 632				402 632
Fondsobligasjon				348 549				348 549
Sum gjeld	0	263 995	5 778	16 029 005	0	0	181 259	16 480 038
Sum egenkapital							1 675 908	1 675 908
Sum gjeld og egenkapital	0	263 995	5 778	16 029 005	0	0	1 857 167	18 155 946

¹⁾ Inkluderer sikret gjeld

NOTE 27 VURDERING AV VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER

IFRS 7 krever presentasjon av virkelig verdimålinger pr nivå med følgende nivåinndeling for måling av virkelig verdi:

Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse (nivå 1)
Verdsettelse basert på andre obser-

verbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen, (nivå 2)

Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare mar-

keder (ikke observerbare forutsetninger) (nivå 3)

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi:

Morbank og Konsern	2014				2013			
	Nivå 1 Verdsettelse etter priser i aktivt marked	Nivå 2 Verdsettelse etter observerbare marked-data	Nivå 3 Verdsettelse etter annet enn observerbare marked-data	Totalt	Nivå 1 Verdsettelse etter priser i aktivt marked	Nivå 2 Verdsettelse etter observerbare marked-data	Nivå 3 Verdsettelse etter annet enn observerbare marked-data	Totalt
<i>(i hele tusen kroner)</i>								
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
- Derivater		22 187		22 187		19 647		19 647
- Obligasjoner og sertifikater		1 263 889		1 263 889		1 318 936		1 318 936
- Egenkapitalinstrumenter				0		0		0
- Fastrentelån		823 310		823 310		809 684		809 684
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg								
- Egenkapitalinstrumenter	2 062		476 067	478 129	10 637		435 022	445 659
Sum eiendeler	2 062	2 109 386	476 067	2 587 515	10 637	2 148 267	435 022	2 583 290
Finansiell gjeld til virkelig verdi over resultatet								
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		3 318		3 318		244 608		244 608
Finansielle derivater forpliktelser		32 265		32 265		24 373		24 373
Finansielle gjeld tilgjengelig for salg								
- Egenkapitalinstrumenter				0				0
Sum forpliktelser	0	35 583	0	35 583	0	268 981	0	268 981

NOTE 27 VURDERING AV VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER (forts.)

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs eller New York Stock Exchange klassifisert som holdt for handelsformål eller tilgjengelig for salg.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC

derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter inkluderer;

Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.

Virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er bestemt ved å se

på nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkurs på balansedagen.

Virkelig verdi av obligasjoner og sertifikater (eiendeler og forpliktelser) er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve, herunder inkludert en indikert kredittspread på utsteder fra et anerkjent meglerhus eller Reuters prissettingstjeneste.

Virkelig verdi av fastrenteinnskudd og -utlån er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar swaprentekurve med tillegg for et implisitt påslag beregnet som differanse mellom referanserenten og rente gitt av bankens prislister på balansedagen.

Andre teknikker, slik som multiplikator-modeller, er benyttet for å fastsette virkelig verdi på de resterende finansielle instrumentene.

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember:

Konsern/Morbank (i hele tusen kroner)	2014		2013	
	Egenkapital-instrumenter	Sum	Egenkapital-instrumenter	Sum
Inngående balanse	435 022	435 022	326 784	326 784
Investeringer i perioden	72 399	72 399	106 414	106 414
Salg i perioden (til bokført verdi)	- 17 628	- 17 628	- 13 265	- 13 265
Verdiendring ført over utvidet resultat	- 13 725	- 13 725	15 089	15 089
Utgående balanse	476 068	476 067	435 022	15 089
Gevinst eller tap for perioden inkludert i resultatet for eiendeler eiet på balansedagen	0	0	0	0

NOTE 28 VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL AMORTISERT KOST ELLER KOSTPRIS

Morbank <i>(Hele tusen kroner)</i>	2014		2013	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
EIENDELER				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	132 546	132 546	251 325	251 325
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 159 645	1 159 645	908 976	908 976
Netto utlån til og fordringer på kunder:				
Utlån	14 434 607	14 434 607	13 465 752	13 465 752
Verdipapirer, utlån og fordringer	0	0	250 000	250 432
Sum finansielle eiendeler	15 726 798	15 726 798	14 818 768	14 819 200
FORPLIKTELSER				
Gjeld til kredittinstitusjoner	197 938	197 938	300 605	300 605
Innlån statsforvaltningen vedr bytteordning OMF	0	0	207 478	207 478
Innskudd fra og gjeld til kunder	11 703 311	11 702 391	10 987 864	10 987 864
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 567 411	3 604 719	3 777 159	3 812 819
Ansvarlig lånekapital	150 210	150 733	400 235	406 131
Fondsobligasjoner	314 920	351 487	342 201	371 187
Sum finansielle forpliktelser	15 933 790	16 007 268	16 015 542	16 086 084
Konsern <i>(Hele tusen kroner)</i>				
EIENDELER				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	132 546	132 546	251 325	251 325
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 159 645	1 159 645	851 691	851 691
Netto utlån til og fordringer på kunder:				
Utlån	14 319 760	14 319 760	13 341 859	13 341 859
Verdipapirer, utlån og fordringer	0	0	250 000	250 432
Sum finansielle eiendeler	15 611 951	15 611 951	14 694 875	14 695 307
FORPLIKTELSER				
Gjeld til kredittinstitusjoner	197 938	197 938	300 605	300 605
Innlån statsforvaltningen vedr bytteordning OMF	0	0	207 478	207 478
Innskudd fra og gjeld til kunder	11 687 669	11 687 669	10 968 239	10 968 239
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 567 411	3 604 719	3 777 159	3 812 819
Ansvarlig lånekapital	150 210	150 733	400 235	406 131
Fondsobligasjoner	314 920	351 487	342 201	371 187
Sum finansielle forpliktelser	15 918 148	15 992 546	15 995 917	16 066 459

NOTE 28 VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL AMORTISERT KOST ELLER KOSTPRIS (forts.)

Prinsipper som ligger til grunn for å fastsette virkelig verdi på finansielle instrumenter:

Utlån

Fastrente utlån er etter IFRS bokført til neddiskontert nåverdi av kontantstrøm, og bokført verdi er derav lik virkelig verdi. Flytende utlån er bokført til amortisert kost. Utlån er videre korrigert for individuelle og gruppevis nedskrivninger, samt tillagt påløpte renter. Dette anses som beste tilnærming til virkelig verdi.

Verdipapirer

Verdipapirene er i utgangspunktet verdsatt til virkelig verdi. Som virkelig verdi på beholdning av obligasjoner

og sertifikater er benyttet markedskurser pr. 31.12 tillagt påløpt rente. Sertifikater og obligasjoner er bestemt bokført til virkelig verdi over resultatet.

Derivater

Derivater består av renteswapper, valutaterminkontrakter og instrumenter forbundet med strukturerte produkter.

Derivatene er i sin helhet bokført til virkelig verdi over resultatet basert på kurser fastsatt av uavhengig part.

Innskudd

For innskudd med kort rentebinding er bokført verdi tilnærmet lik virkelig verdi. Innskudd med avkastningskrav

er balanseført til virkelig verdi med utgangspunkt i renteswappen på det strukturerte produktet.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Fastrente obligasjonslån er bokført til virkelig verdi basert på markedskurser pr. 31.12 tillagt påløpt rente.

Obligasjonslån med flytende rente er bokført i balansen til amortisert kost. I balansen er påløpte rentekostnader på gjeld bokført til amortisert kost klassifisert sammen med obligasjonsgjelden. Obligasjonslån ved flytende rente er i oppstillingen ovenfor vurdert til virkelig verdi fastsatt av uavhengig part.

NOTE 29 SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor

Morbank			Konsern	
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013
		Stat		
209 000	0	- pålydende	0	209 000
207 809	0	- virkelig verdi	0	207 809
		Annen offentlig utsteder		
45 000	15 000	- pålydende	15 000	45 000
45 134	15 066	- virkelig verdi	15 066	45 134
		Finansielle foretak		
1 304 924	1 226 573	- pålydende	1 226 573	1 304 924
1 315 993	1 248 823	- virkelig verdi	1 248 823	1 315 993
		Ikke-finansielle foretak		
0	0	- pålydende	0	0
0	0	- virkelig verdi	0	0
3 644	3 077	Påløpte renter	3 077	3 644
1 558 924	1 241 573	Sum rentepapirer, pålydende verdi	1 241 573	1 558 924
1 572 580	1 266 966	Sum rentepapirer, bokført verdi	1 266 966	1 572 580

NOTE 30 FINANSIELLE DERIVATER

Generell beskrivelse:

Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Dersom "dirty price" på derivatet viser en nettogevinst blir derivatet ført som eiendel og tilsvarende. Dersom "dirty price" på derivatet viser netto tap blir derivatet ført som gjeld.

Alle beløp er like for morbank og konsern.

Fra og med 2013 skal banken opplyse om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettoføring ihht. IAS 32.42, samt hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på. Begge ihht. IFRS 7.13 A-F.

I den finansielle oppstillingen har banken ingen finansielle instrumenter som bokføres netto.

Mot kunder i person- og bedriftsmarkedet anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse.

Mot finansielle institusjoner vil banken fremover inngå standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler. Grunnet liten eksponering har ikke banken inngått tilleggsavtale om sikkerhetsstillelse (CSA) mot motparter, men dette kan bli aktuelt dersom kontraktsvolumet øker.

Morbank og Konsern Til virkelig verdi over resultatet	(Hele tusen kroner)			(Hele tusen kroner)		
	2014		2013			
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer				27 183	520	
Valutaterminer				27 060		643
Sum valutainstrumenter					520	643
Renteinstrumenter						
Renteswapper fastrente utlån	32 850	2 647		34 650	2 977	
Renteswapper fastrente utlån	615 350	0	14 868	733 150		11 282
Renteswapper fastrente obl. lån	0	0		300 000	342	
Valutarenteswap obligasjoner	33 149	2 291	4 153	34 389	3 734	7 462
Påløpte renter renteswapper		4 371	8 529		17 136	792
Sum renteinstrumenter		9 309	27 550		24 189	19 536
Renteinstrumenter sikring						
Renteswapper, nettoeffekt	230 000	17 249	13 244	280 000	12 075	4 986
Sum renteinstrumenter sikring		17 249	13 244		12 075	4 986
Sum valuta- og renteinstrumenter						
Sum valutainstrumenter		0	0		520	643
Sum renteinstrumenter		26 558	40 794		36 263	24 522
Sum valuta- og renteinstrumenter		26 558	40 794		36 783	25 165

Konsernet har gjennomført en verdi-sikring av fastrenteinnlån med en balanseverdi på kr. 230 mill. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og sikringsforretningen. Kr. 50 mill av

konsernets sikringsbokførte gjeld har forfalt i 2014.

Banken utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og sikringsinstrumentet er sikringseffektivt. Totalt er 3 lån sikringsbokført pr. 31.12.14. Samtlige lån er fullt ut sik-

ringseffektive da løpetiden og rentesatsen på fastrenteinnlånet og fastrentebenet i sikringsinstrumentet er identisk. Det forventes at sikringen vil være effektiv også i fremtiden.

NOTE 31 AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINTERESSER

Aksjer og andeler

Morbank			Konsern		
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013	
		Til virkelig verdi over resultat			
0	0	- Børsnoterte	0	0	
0	0	- Unoterte	0	0	
		Tilgjengelig for salg			
10 638	2 633	- Børsnoterte	2 633	10 638	
435 021	475 497	- Unoterte	475 497	435 021	
387 219	478 129	Sum aksjer og andeler	478 129	387 219	
10 638	2 633	Herav børsnoterte selskaper	2 633	10 638	
435 021	475 497	Herav unoterte selskaper	475 497	435 021	

Morbank og Konsern

Spesifikasjon av aksjer og andeler:	Prinsipp *)	Eierandel %	Vår beholdning (antall)	Anskaffelseskost	Markedsverdi	Bokført verdi
Børsnoterte selskaper:						
Visa Inc.	TFS	0,00 %	9 014	4 124	2 633	2 633
Unoterte selskaper:						
SpareBank 1 Boligkreditt AS	TFS	4,10 %	2 260 849	339 418	341 213	341 213
SpareBank 1 Næringskreditt AS	TFS	1,86 %	277 072	34 634	33 758	33 758
SpareBank 1 Kredittkort AS	TFS	5,81 %	149 159	46 198	46 198	46 198
SamSpar Bankinvest II	TFS	15,35 %	127185	36 581	45 479	45 479
Øvrige aksjer	TFS			8 625	8 849	8 849
Sum morbank og konsern				469 580	478 129	478 129

*) FVO (Fair Value Option) - til virkelig verdi over resultatet, TFS - Tilgjengelig for salg til virkelig verdi ført over utvidet resultat. Aksjer som ikke kan måles pålitelig vurderes til kostpris som tilnærming til virkelig verdi etter IAS 39.46

Konsern/Morbank

(i hele tusen kroner)

	2014	2013
Inngående balanse	445 659	336 066
Investeringer i perioden	72 399	65 971
Omklassifisering av aksjer fra FKV til TFS	0	40 443
Salg i perioden (til bokført verdi)	- 26 203	- 13 028
Verdiendring ført over utvidet resultat	- 13 725	16 207
Utgående balanse	478 129	445 659

Andre immaterielle eiendeler består av kjøpte kunderettigheter i forbindelse fusjon med Halden Sparebank og avskrives over 8 år.

NOTE 32 ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER

Morbank			Konsern	
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013
		Andre immaterielle eiendeler		
30 178	30 178	Anskaffelsekost 01.01	30 178	30 178
0	0	Tilgang	0	0
0	0	Avgang	0	0
30 178	30 178	Anskaffelsekost 31.12	30 178	30 178
4 505	8 398	Akkumulerte avskrivninger 01.01	8 398	4 505
		Avgang akkumulerte avskrivninger		
3 893	3 893	Årets avskrivninger	3 893	3 893
8 398	12 291	Akkumulerte avskrivninger 31.12	12 291	8 398
21 780	17 887	Andre immaterielle eiendeler 31.12	17 887	21 780

Andre immaterielle eiendeler består av kjøpte kunderettigheter i forbindelse fusjon med Halden Sparebank og avskrives over 8 år.

NOTE 33 EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

Morbank 2014				Totalt (Hele tusen kroner)	Konsern 2014			
Bygning og annen fast eiendom	Påkostning leide bygninger	Maskiner, inventar og transp midl	Totalt		Bygning og annen fast eiendom	Påkostning leide bygninger	Maskiner, inventar og transp midl	Totalt
98 899	35 630	68 656	203 186	Anskaffelseskost/regulert verdi pr 1.1.2014	196 687	47 235	76 355	320 277
0	0	825	825	Tilgang	566	0	1 003	1 569
-6 667	-3 543	- 447	-10 657	Avgang	-6 667	-3 543	- 447	-10 657
0	0	0	0	Verdiregulering	-4 416	0	0	-4 416
92 232	32 087	69 034	193 354	Anskaffelseskost/regulert verdi pr 31.12.2014	186 170	43 692	76 911	306 773
-20 968	-21 922	-56 838	-99 728	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2014	-43 638	-21 932	-63 324	-128 894
-3 159	-2 569	-4 800	-10 528	Årets avskrivning	-5 826	-2 570	-5 459	-13 854
0	0	0	0	Akkumulert avskrivning årets avgang	-6 495	0	0	-6 495
0	0	0	0	Årets nedskrivning	0	0	0	0
-24 126	-24 491	-61 638	-110 256	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2014	-55 959	-24 502	-68 782	-149 243
64 731	7 595	10 770	83 097	Balanseført verdi per 31.12.2014	130 211	19 191	8 129	157 530
61 356				Balanseført verdi ved historisk kost	112 910			
3 375				Verdireguleringsreserve pr 31.12.2014	17 301			
113 000				Virkelig verdi pr. 31.12.2014	144 000			

Morbank 2013				Totalt (Hele tusen kroner)	Konsern 2013			
Bygning og annen fast eiendom	Påkostning leide bygninger	Maskiner, inventar og transp midl	Totalt		Bygning og annen fast eiendom	Påkostning leide bygninger	Maskiner, inventar og transp midl	Totalt
88 363	35 295	66 276	189 935	Anskaffelseskost/regulert verdi pr 1.1.2013	175 206	46 900	73 305	295 411
10 536	335	3 235	14 106	Tilgang	10 959	335	3 919	15 213
0	0	- 855	- 855	Avgang	0	0	- 868	- 868
0	0	0	0	Verdiregulering	10 522	0	0	10 522
98 899	35 630	68 656	203 186	Anskaffelseskost/regulert verdi pr 31.12.2013	196 687	47 235	76 355	320 277
-18 469	-19 038	-51 734	-89 241	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2013	-36 935	-19 048	-57 480	-113 464
-2 499	-2 884	-5 104	-10 487	Årets avskrivning	-6 703	-2 884	-5 844	-15 431
0	0	0	0	Akkumulert avskrivning årets avgang	0	0	0	0
-20 968	-21 922	-56 838	-99 728	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2013	-43 638	-21 932	-63 324	-128 894
77 932	13 708	11 818	103 458	Balanseført verdi per 31.12.2013	153 048	25 302	13 032	191 383
74 425				Balanseført verdi ved historisk kost	111 703			
5 900				Verdireguleringsreserve pr 31.12.2013	46 183			
78 219				Virkelig verdi pr. 31.12.2013	153 953			

NOTE 33 EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR (forts.)

Merknad: Virkelig verdi egne bygg er basert på verdivurdering ved utgangen av 2014. Verdivurderingsreserven på egne bygg er gjennværende merverdi på oppregulerte bygninger ved overgang til IFRS i 2005.

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Bruttoverdi av fullt ut avskrevne eiendeler fortsatt i bruk

Bruttoverdien av anleggsmidler som er fullt ut avskrevet og fortsatt i bruk anses å være uvesentlig.

Uutnyttede driftsmidler

Alle driftsmidler benyttes av konsernet.

Omvurderinger

Banken foretar ikke løpende omvurderinger av anleggsmidler. I forbindelse med første gangs implementering av IFRS ble bygninger omvurdert med til sammen kr 4,8 mill. på morselskapet og kr 38,1 mill. på konsern. Basis for omvurderingen var uavhengige takster. Det er foretatt verdivurdering av samtlige bygninger pr. 31.12.13. Banken foretar ikke løpende omvurderinger av anleggsmidler som benyttes i egen virksomhet. Investeringseiendom verdireguleres og av-

skrives ikke, men endringer i markedsverdien føres over resultatet. Procentsats for ordinære avskrivninger er 10-33 prosent for maskiner, inventar og transportmidler, og 2-4 prosent for bankbygg og annen fast eiendom.

Forpliktelser

Banken, eller andre selskaper i konsernet, har ikke inngått bindende avtaler om å anskaffe anleggsmidler.

Investerings eiendommer konsern

2014 (Hele tusen kroner)	Inngående balanse 1.1.2014	Tilgang/ avgang	Verdi- regulering i 2014	Akkumulert verdi- regulering	Utgående balanse 31.12.2014	Anskaffelseskost	Leie- inntekter	Drifts- kostnader	Utleid andel pr 31.12.2014
Svaebakken 4 bygg/ tomt***	1 900	- 900	0	415	1 000	585	-	-	-
Svaebakken 2 tomt	2 000	0	0	1 100	2 000	900	-	-	-
Kongensgt. 21, utleid andel	18 900	0	2 400	16 417	21 300	4 883	1 343	470	100 %
Sarpsborgv- eien 2*	0	1 217	1 283	1 283	2 500	1 217	-	-	0 %
Vestlia 1, bygning**	14 369	3 631	- 8 099	- 1 451	13 969	15 419	945	190	33 %
Vestlia 1, tomt	1 031	0	0	831	1 031	200	-	-	-
Vestlia 1, ubebygd	0	0	0	0	0	0	-	-	-
Midtveien, utleid andel	1 611	0	0	731	1 611	880	90	64	100 %
	39 811	3 948	- 4 416	20 676	43 411	24 085	2 378	724	

* Eiendommen endret bruk i desember 2014 fra egen bruk til investerings eiendom. Eiendommen er lagt ut for salg.

** Eiendommen endret bruk i desember 2014 fra delvis egen bruk til 100% investerings eiendom. Eiendommen er lagt ut for salg.

*** Bygget på eiendommen er revet i 2014. Opparbeiding av parkeringsplasser er iverksatt.

NOTE 33 EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR (forts.)

Investerings eiendommer konsern

"2013 (i hele tusen kroner)"	Inngående balanse 1.1.2013	Tilgang/ avgang	Verdi- regulering i 2013	Akkumulert verdi- regulering	Utgående balanse 31.12.2013	Anskaff- elseskost	Leie- inntekter	Drifts- kostnader	Utleid andel pr 31.12.2013
Svaebakken 4 bygg/tomt	1 805	0	95	415	1 900	1 740	0	202	0 %
Svaebakken 2 tomt	1 753	0	247	1 100	2 000	900	0	0	0 %
Kongensgt 21, utleid andel	10 312	0	8 588	14 017	18 900	11 001	1 429	684	100 %
Vestlia 1, bygning	7 992	0	6 377	6 648	14 369	9 899	981	415	100 %
Vestlia 1, tomt	1 031	0	0	831	1 031	200	0	0	0 %
Vestlia 1, ubebygd	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
Midtveien, utleid andel	6 084	0	- 4 473	731	1 611	1 078	68	50	100 %
	28 977	0	10 834	23 742	39 811	24 819	2 478	1 351	

Morbanken hadde ikke investerings eiendommer ved utgangen av 2014 eller 2013.

NOTE 34 ANDRE EIENDELER

Morbank			Konsern	
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013
1 567	1 500	Opptjente ikke mottatte inntekter	1 500	1 567
0	0	Netto klientmidler og utlegg	15 609	13 767
13 918	8 462	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	9 182	15 150
788	522	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	522	1 743
1 363	3 413	Øvrige debitorer	3 413	1 569
122 614	8 007	Boligkreditt	8 007	122 364
16 274	18 529	Annet	19 278	16 454
156 525	40 434	Sum andre eiendeler	57 511	172 615

NOTE 35 INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER

Morbank			Konsern	
2013	2014	Innskudd fra og gjeld til kunder	2014	2013
10 588 670	11 322 348	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	11 306 706	10 569 045
401 024	380 963	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	380 963	401 024
10 989 694	11 703 311	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	11 687 669	10 970 069
2,47 %	2,24 %	Gjennomsnittlig rente	2,24 %	2,46 %
0,75 %	0,15 %	Andel fastrenteinnskudd av totale innskudd	0,15 %	0,75 %
2013	2014	Innskudd fordelt på sektor og næring	2014	2013
663 250	800 070	Offentlig sektor	800 070	663 250
386 032	421 402	Finansiering og forsikringsvirksomhet	421 402	386 032
120 705	120 758	Primærnæringen	120 758	120 705
140 787	146 265	Industri	146 265	140 787
300 242	296 553	Bygg- og anleggsvirksomhet	296 553	300 242
297 128	285 904	Varehandel	285 904	297 128
34 200	38 688	Hotell og restaurantdrift	38 688	34 200
84 438	82 224	Transport	82 224	84 438
507 870	523 870	Omsetning/drift eiendommer	508 228	488 245
320 973	377 721	Forretningsmessig tjenesteyting	377 721	320 973
676 822	602 636	Sosial og privat tjenesteyting	602 636	676 822
3 532 448	3 696 092	Sum næring	3 680 450	3 512 822
7 457 247	8 007 219	Lønnstakere o.l.	8 007 219	7 457 247
10 989 694	11 703 311	Sum innskudd	11 687 669	10 970 069
Utland er lagt under personmarked i oppstillingen over.				
2013	2014	Innskudd fordelt på geografiske områder	2014	2013
6 814 519	7 478 238	Østfold	7 462 596	6 794 893
1 078 129	1 141 073	Akershus	1 141 073	1 078 130
2 962 203	2 931 673	Landet for øvrig	2 931 673	2 962 204
134 843	152 327	Utlandet	152 327	134 843
10 989 694	11 703 311	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	11 687 669	10 970 069

NOTE 36 GJELD VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Morbank			Konsern	
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013
		Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak		
0	0	- pålydende verdi	0	0
0	0	- virkelig verdi	0	0
		Obligasjonsgjeld		
4 017 000	3 555 500	- pålydende verdi	3 555 500	4 017 000
4 021 767	3 558 773	- virkelig verdi	3 558 773	4 021 767
22 123	8 638	- påløpte renter	8 638	22 123
4 017 000	3 555 500	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	3 555 500	4 017 000
4 043 890	3 567 411	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi inkludert påløpte renter	3 567 411	4 043 890
-	-	Gjennomsnittlig rente sertifikater	-	-
2,91 %	2,70 %	Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld	2,70 %	2,91 %
2013	2014	Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt	2014	2013
607 000	0	Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2014	0	607 000
1 135 000	780 500	Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2015	780 500	1 135 000
800 000	800 000	Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2016	800 000	800 000
600 000	600 000	Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2017	600 000	600 000
875 000	875 000	Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2018	875 000	875 000
0	500 000	Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2019	500 000	0
4 017 000	3 555 500	Sum verdipapirgjeld, pålydende verdi	3 555 500	4 017 000

Morbank og konsern

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2014	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.2013
Sertifikatgjeld, pålydende verdi	0	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld, pålydende verdi	3 555 500	500 000	- 961 500	0	4 017 000
Verdijusteringer	3 273	0	0	- 1 494	4 767
Opptjente renter	8 638	0	0	- 13 485	22 123
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 567 411	500 000	- 961 500	- 14 979	4 043 890

NOTE 37 ANNEN GJELD OG FORPLIKTELSE

Morbank			Konsern	
2013	2014	Annent gjeld og balanseført forpliktelse (Hele tusen kroner)	2014	2013
6 710	5 320	Pensjonsforpliktelser (note 24)	5 320	6 710
0	0	Garantiavsetninger	0	0
20 626	22 511	Andre avsetninger	22 511	20 760
19 635	19 842	Påløpte feriepenge/Margintrekk/Skattetrekk	26 821	23 106
21 339	23 085	Leverandørgjeld	23 085	23 429
25 012	49 084	Annet(note37)	39 369	29 561
93 322	119 842	Sum annen gjeld og balanseført forpliktelse	117 107	103 565
		Avsetninger gavekonto		
24 014	20 235	Avsetning per 1.1	20 235	24 014
- 3 779	- 1 653	Brukt i løpet av året	- 1 653	- 3 779
20 235	18 582	Sum avsetninger gavekonto	18 582	20 235
		Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)		
148 248	360 950	Betalingsgarantier	241 235	80 939
66 599	74 444	Kontraktsgarantier	74 444	66 599
85 942	23 638	Annet garantiansvar	23 638	14 736
300 789	459 032	Sum stilte garantier	339 317	162 274
		Andre forpliktelser ikke balanseført		
718 259	856 552	Ubenyttede kreditter	856 552	718 259
107 186	21 877	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	21 877	107 186
825 446	878 430	Sum andre forpliktelser	878 430	825 446
1 239 792	1 475 886	Totale forpliktelser	1 353 436	1 111 520
		Pantstillelser		
213 000	0	Pantstillelse Verdipapirer	0	213 000
207 478	0	Tilhørende forpliktelse pantsatte verdipapirer	0	207 478

Forpliktende avtaler om anskaffelser av eiendom, anlegg og utstyr

Per 31.12.2014 hadde banken og dets datterselskaper ikke inngått noen forpliktende avtaler.

Pågående rettstvister

Per 31.12.2014 er konsernet ikke involvert i pågående rettstvister.

Operasjonelle leasingbetalinger

Morbank			Konsern	
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013
1 571	835	Innen 1 år	1 228	1 935
2 866	707	Mellom 1 - 5 år	1 072	3 378
0	0	Etter 5 år	0	0
4 438	1 542	Sum minimum leasingbetaling	2 300	5 312

NOTE 38 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONSLÅN

For beskrivelse av ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner og hvordan de påvirker kapitaldekningen, henvises til note 2 Regnskapsprinsipper.

Morbank			Konsern	
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013
		Tidsbegrenset ansvarlig lån:		
150 000	150 000	FRN ansvarlig obligasjonslån 2013/2023 med innløsningsrett for utsteder.	150 000	150 000
200 000	0	2019 3mnd Nibor + 5,75. Call opsjon 2014	0	200 000
50 000	0	2019 fastrente 8,5% (swappet til 3 mnd Nibor + 4,5%) Call opsjon 2014	0	50 000
2 397	517	Påløpt renter	517	2 397
235	- 307	Over-/underkurs/markedsverdi	- 307	235
402 632	150 210	Sum tidsbegrenset	150 210	402 632
		Fondsobligasjonslån:		
150 000	150 000	FRN evigvarende fondsobligasjon med innløsningsrett for utsteder	150 000	150 000
130 000	130 000	Fastrente 11% (swappet til 3 mnd Nibor + 6,50). Call opsjon 2019	130 000	130 000
25 000	25 000	Fastrente 10,5% (swappet til 3 mnd Nibor + 6,6%) Call opsjon 2019	25 000	25 000
35 000	0	3 mnd Nibor + 2,35%. Call opsjon 22.09.2014	0	35 000
6 349	6 295	Påløpte renter	6 295	6 349
2 201	3 625	Over-/underkurs/markedsverdi	3 625	2 201
348 550	314 920	Sum fondsobligasjonslån	314 920	348 550
751 182	465 130	Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	465 130	751 182
3,73 %	3,85 %	Gj.sn rente tidsbegrenset ansv. lånekapital 150 mill	3,85 %	3,73 %
7,48 %	7,69 %	Gj.sn rente tidsbegrenset ansv. lånekapital 200 mill	7,69 %	7,48 %
6,24 %	6,18 %	Gj.sn rente tidsbegrenset ansv. lånekapital 50 mill	6,18 %	6,24 %
5,31 %	5,41 %	Gjennomsnittlig rente fondsobligasjon 150 mill	5,41 %	5,31 %
8,63 %	8,79 %	Gjennomsnittlig rente fondsobligasjon 130 mill	8,79 %	8,63 %
8,31 %	8,41 %	Gjennomsnittlig rente fondsobligasjon 25 mill	8,41 %	8,31 %
6,12 %	5,61 %	Gjennomsnittlig rente fondsobligasjon 35 mill	5,61 %	6,12 %

* Fondsobligasjon og ansvarlig lån med fast rente er gjort om til flytende rente ved bruk av rentebytteavtale.

NOTE 38 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONSLÅN (forts.)

Morbank og konsern

Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	31.12.2014	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.2013
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	150 000	0	- 250 000	0	400 000
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	0	0	0	0	0
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	305 000	0	- 35 000	0	340 000
Verdijusteringer	3 318	0	0	882	2 436
Påløpte renter	6 812	0	0	- 1 934	8 746
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	465 130	0	- 285 000	- 1 052	751 182

Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	31.12.2013	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.2012
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	400 000	150 000			250 000
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	0				0
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	340 000	150 000			190 000
Verdijusteringer	2 436			- 869	3 305
Påløpte renter	8 746			2 196	6 550
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	751 182	300 000	0	1 327	449 855

Rygge-Vaaler Sparebank emiterte i 2009 kr. 130 mill kr i fondsobligasjon med ubegrenset løpetid og innløsningsrett for utsteder. Ved fusjonen med Halden ble fondsobligasjonene pålydende 25 mill kjøpt. I 2013 har SpareBank 1 Østfold Akershus emitert 150 mill i ansvarlig lån og 150 mill i fondsobligasjon.

NOTE 39 INVESTERINGER I EIERINTERESSER

Morbankens aksjer i datterselskaper

(Hele tusen kroner)

	Forretnings- kontor	Selskapets aksjekapital	Eiendeler i prosent	Antall aksjer	Kostpris	Bokført verdi
2014						
EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS	Rygge	217 700	100 %	2 177	29 071	24 493
Nekor Gårdselskap AS	Moss	300 000	100 %	3 000	4 200	4 200
Fasett Eiendom AS (Virksomhet holdt for salg)	Moss	600 000	100 %	600	34 535	0
Sum aksjer i datterselskaper 2013					67 806	28 693

(Hele tusen kroner)

	Forretnings- kontor	Selskapets aksjekapital	Eiendeler i prosent	Antall aksjer	Kostpris	Bokført verdi
2013						
EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS	Rygge	217 700	100 %	2 177	29 071	24 493
Nekor Gårdselskap AS	Moss	300 000	100 %	3 000	4 200	4 200
Fasett Eiendom AS (Virksomhet holdt for salg)	Moss	600 000	100 %	600	34 535	0
Sum aksjer i datterselskaper 2013					67 806	28 693

NOTE 39 INVESTERINGER I EIERINTERESSER (forts.)

Morbankens aksjer i felleskontrollert virksomhet 2014*(Hele tusen kroner)*

	Forretnings- kontor	Selskapets aksjekapital	Eiendeler i prosent	Antall aksjer	Kostpris	Bokført verdi
Samarbeidende Sparebanker AS	Oslo	337 356	15,59 %	138 274	148 500	148 500
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	Oslo	9 197	12,61 %	1 366	16 118	16 118
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	Oslo	-	15,44 %	-	3 596	3 596
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet					168 214	168 214

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet 2014*(Hele tusen kroner)*

	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat
Samarbeidende Sparebanker AS	294 890	90 104	55 390	3 132	52 257
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	80 372	29	7 140	97	7 043
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	0	0	0	0	0
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet	375 262	90 133	62 530	3 230	59 300

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet 2013*(Hele tusen kroner)*

	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat
Samarbeidende Sparebanker AS	191 960	7 368	43 724	12 789	30 935
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	90 745	29	7 516	28	7 488
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS*	-	-	3 133	0	3 133
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	0	0	0	0	0
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet	282 706	7 396	54 374	12 818	41 556

Felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden. Konsernet har goodwill ved kjøp av aksjer i Samarbeidende Sparebanker AS som utgjør 53,8 mill ved utgangen av 2014.

Morbank			Konsern	
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
279 160	243 181	Per 01.01.	333 263	358 827
2 371	0	Tilgang	0	2 371
- 38 351	0	Avgang	0	- 53 160
0	- 74 968	Ek-endringer	- 78 114	2 495
0	0	Resultatandel	59 300	41 556
0	0	Utbetalt utbytte	-25 696	- 17 617
243 181	168 214	Balanseført verdi 31.12	288 754	333 263

Inntekter fra investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Morbank			Konsern	
2013	2014	<i>(Hele tusen kroner)</i>	2014	2013
0	0	Res.andel fra Sam.arb Sparebanker AS	52 257	30 935
0	0	Res.andel fra Sam.arb Sparebanker Bankinvest AS	7 043	7 488
0	-	Res.andel fra Sam.arb Sparebanker Bankinvest II AS*	-	3 133
0	0	Korreksjon utbytte tidl. år	0	0
13 136	20 983	Utbytte fra Sam.arb Sparebanker AS	0	0
2 389	4 713	Utbytte fra Sam.arb Sparebanker Bankinvest AS	0	0
2 092	-	Utbytte fra Sam.arb Sparebanker Bankinvest II AS	-	0
17 617	25 696	Sum inntekter	59 300	41 556

Samspar Bankinvest II AS ble i 2013 reklassifisert til tilgjengelig for salg.

NOTE 39 INVESTERINGER I EIERINTERESSER (forts.)

Spesifikasjon av årets endring på konsern

(Hele tusen kroner)

	Tilgang	Avgang	EK-endring	Utbetalt utbytte
Samarbeidende Sparebanker AS	0	0	- 65 438	20 983
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	0	0	- 12 706	4 713
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	0	0	0	0
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet	0	0	- 78 144	25 696

Fordringer og gjeld til felleskontrollerte virksomheter

(Hele tusen kroner)

	Lån	Innskudd	Ansvarlig lån
Samarbeidende Sparebanker AS	85 894	0	5 325
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	23 165	0	0
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	0	0	0
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet	108 759	0	5 325

NOTE 40

Det er ikke foretatt oppkjøp av virksomheter eller andre former for virksomhetssammenslutning i 2013 og 2014.

NOTE 41 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE SELSKAPER

Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper. Bankens mellomværende med ansatte og medlemmer av styret vises i note 8 og 22.

Lån (i hele tusen kroner)	Datterselskaper		TS, FKV og andre nærstående	
	2014	2013	2014	2013
Lån utestående pr 1.1.	123 892	135 935	5 325	5 325
Eiendeler klassifisert som holdt for salg (lån)	0	0	0	0
Lån innvilget i perioden / Innfusjonert	0	0	92 891	0
Tilbakebetaling	9 046	12 043	0	0
Utestående lån per 31.12.	114 846	123 892	98 216	5 325
Innskudd (i hele tusen kroner)				
Innskudd per 1.1.	19 625	15 824	0	0
Netto endring	- 3 983	3 801	0	0
Innskudd per 31.12.	15 642	19 625	0	0
Renteinntekter	5 471	8 720	885	0
Tap ved utlån	0	0	0	0
Nedskrivning aksjer i datterselskap	16 133	11 364	0	0
Eiendeler klassifisert som holdt for salg (lån)	0	0	0	0
Rentekostnader	637	602	0	0
Valutahandel	0	0	0	0
Provisjonsinntekt	0	0	0	0
Utstedte garantier og kausjonsansvar	119 715	138 515	0	0

Leiekostnader fakturert fra datterselskapet Nekor Gårdselskap AS til øvrige konsernselskap i 2014 utgjorde kr 17 501 TNOK. Dette inkluderer 4 000 TNOK knyttet til avslutning av leieavtale for kontraktens opprinnelige utløpsdato. Tilsvarende tall for 2013 var kr 10 742 TNOK.

Alle lån til nærstående parter er bokført i morbanken.

NOTE 42 EIERANDELSKAPITAL- OG EIERSTRUKTUR (forts.)

Egenkapitalbevisiere

Det var 835 egenkapitalsbevisiere pr. 31.12.2014. De største var:

	Antall	% av totalt antall grunnfonds-bevis
1 SPAREBANKSTIFTELSEN ØSTFOLD AKERSH	4 896 465	52,72 %
2 SPAREBANKSTIFTELSEN HALDEN	2 919 334	31,43 %
3 VERDIPAPIRFONDET EIKA UTBYTTE	111 631	1,20 %
4 MP PENSJON PK	92 300	0,99 %
5 PARETO AS	69 169	0,74 %
6 BERGEN KOMMUNALE PENSJONSKASSE	50 000	0,54 %
7 HARALD ESPEDAL AS	46 669	0,50 %
8 WIMOH INVEST AS	35 100	0,38 %
9 MERRILL LYNCH PROF. CLEARING CORP	31 316	0,34 %
10 SOLE INVEST AS	30 000	0,32 %
11 WIKBORG TORD GEIR	27 600	0,30 %
12 RWA INVEST AS	27 000	0,29 %
13 SPARESKILLINGSBANKEN	25 000	0,27 %
14 FORSVARETS PERSONELLSERVICE	24 700	0,27 %
15 BYGG HJEM OG HOBBY AS	24 000	0,26 %
16 SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS	23 500	0,25 %
17 SPAREBANKEN VESTFOLD	21 777	0,23 %
18 NORSK UTBYTTEKAPITAL AS	21 078	0,23 %
19 ALLUMGÅRDEN	18 074	0,19 %
20 HAUGALAND KRAFT PENSJONSKASSE	17 762	0,19 %
Sum 20 største	8 512 475	91,65 %
Øvrige egenkapitalbevisiere	775 924	8,35 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr. 100)	9 288 399	100,00 %

NOTE 42 EIERANDELSKAPITAL- OG EIERSTRUKTUR (forts.)

Egenkapitalbevisiere

Det var 905 egenkapitalsbevisiere pr. 31.12.2014. De største var:

	Antall	% av totalt antall grunnfonds-bevis
1 SPAREBANKSTIFTELSEN ØSTFOLD AKERSH	4 896 465	52,72 %
2 SPAREBANKSTIFTELSEN HALDEN	2 919 334	31,43 %
3 OVIDIA INVEST AS	130 000	1,40 %
4 VERDIPAPIRFONDET EIKA UTBYTTE	90 543	0,97 %
5 MP PENSJON PK	42 300	0,46 %
6 FRANK MOHN A/S	35 100	0,38 %
7 BYGG HJEM OG HOBBY AS	34 300	0,37 %
8 SPAREBANK 1 SR-BANK PENSJONSKASSE	30 157	0,32 %
9 SPAREBANK 1 MARKETS AS MARKET-MAKING	27 700	0,30 %
10 WIKBORG TORD GEIR	27 600	0,30 %
11 RWA INVEST AS	27 000	0,29 %
12 HARALD ESPEDAL AS	26 669	0,29 %
13 SPARESKILLINGSBANKEN	25 000	0,27 %
14 FORSVARETS PERSONELLSERVICE	24 700	0,27 %
15 SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS	23 500	0,25 %
16 SPAREBANKEN VESTFOLD	21 777	0,23 %
17 SANNVEST AS NIL	19 000	0,20 %
18 ALLUMGÅRDEN	18 074	0,19 %
19 HAUGALAND KRAFT PENSJONSKASSE	17 762	0,19 %
20 NÆSS JUST BIRGER	17 500	0,19 %
Sum 20 største	8 454 481	91,02 %
Øvrige egenkapitalbevisiere	833 918	8,98 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr. 100)	9 288 399	100,00 %

Spredning av egenkapitalbevis pr. 31.12.2014

Intervall	Antall eiere	%	Antall Ek-bevis	%
10001-	32	3,83 %	8 666 038	93,30 %
5001-10000	18	2,16 %	129 651	1,40 %
1001-5000	111	13,29 %	259 923	2,80 %
201-1000	321	38,44 %	187 387	2,02 %
0-200	353	42,28 %	45 400	0,49 %
	835	100,00 %	9 288 399	100,00 %

NOTE 42 EIERANDELSKAPITAL- OG EIERSTRUKTUR (forts.)

Spredning av egenkapitalbevis pr. 31.12.2014

Kommune	Antall eiere	%	Antall Ek-bevis	%
Fredrikstad	42	5,03 %	23 622	0,25 %
Moss	104	12,46 %	5 062 478	54,50 %
Rygge	88	10,54 %	72 234	0,78 %
Råde	32	3,83 %	15 800	0,17 %
Vestby	32	3,83 %	19 400	0,21 %
Våler	52	6,23 %	44 017	0,47 %
Halden	7	0,84 %	2 930 057	31,55 %
Sarpsborg	7	0,84 %	4 900	0,05 %
Sum	364	43,59 %	8 172 508	87,99 %
Oslo	89	10,66 %	497 921	5,36 %
Øvrige	382	45,75 %	617 970	6,65 %
Totalt	835	100,00 %	9 288 399	100,00 %

Nøkkeltall Egenkapitalbevis morbank

Nøkkeltall (i hele tusen kroner)	2014	2013	2012	2011	2010
Børskurs per egenkapitalbevis	117,00	89,00	68,50	77,50	101,00
Antall utstedte EKB (i hele tall)	9 288 399	9 288 399	9 288 399	9 288 399	1 472 600
Egenkapitalbeviskapital	928 840	928 840	928 840	928 840	147 260
Børsverdi	1 086 743	826 668	636 255	719 851	148 733
Utjevningfond	386 050	267 553	164 956	93 279	20 142
Overkursfond	147 575	147 575	147 575	147 575	5 249
Utbytte per egenkapitalbevis	4,40	3,30	4,10	2,00	7,33
Direkte avkastning ¹⁾	3,8 %	3,7 %	6,0 %	2,6 %	7,3 %
Effektiv avkastning ²⁾	36,4 %	34,7 %	-6,3 %	-22,3 %	7,3 %
Bokført verdi per egenkapitalbevis ³⁾	157,45	144,69	133,65	126,85	110,91
Resultat per egenkapitalbevis ⁴⁾	21,80	17,01	13,58	35,93	14,66
P/E (børskurs/resultat per bevis)	5,37	5,23	5,04	7,18	6,89
P/B etter utdeling (børskurs/bokført EK per bevis)	0,74	0,62	0,51	0,57	0,91
Utdelingsforhold ⁵⁾	25,0 %	25,0 %	35,0 %	20,0 %	50,0 %
Egenkapitalbevisprosent ⁶⁾	92,10 %	92,10 %	92,10 %	92,07 %	20,29 %

NOTE 42 EIERANDELSKAPITAL- OG EIERSTRUKTUR (forts.)

Resultat pr egenkapitalbevis:	Morbank		Konsern	
	2014	2013	2014	2013
Morbank:				
Gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis	9 288 399	9 288 399	9 288 399	9 288 399
Gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis, utvannet	9 288 399	9 288 399	9 288 399	9 288 399
Årsresultat	179 476	132 600	219 850	171 584
Årsresultat fra videreført virksomhet	179 476	132 600	218 000	171 486
Totalresultat	162 625	165 548	199 347	191 117
Egenkapitaleiernes andel av årsresultat	165 297	122 125	202 481	158 029
Egenkapitaleiernes andel av årsresultat fra videreført virksomhet	165 297	122 125	200 778	157 939
Egenkapitaleiernes andel av totalresultat	149 778	152 470	183 598	176 019
Pr egenkapitalbevis, årsresultat/utvannet årsresultat	17,80	13,15	21,80	17,01
Pr egenkapitalbevis, årsresultat/utvannet årsresultat fra videreført virksomhet	17,80	13,15	21,62	17,00
Pr egenkapitalbevis, totalresultat/utvannet totalresultat	16,13	13,28	19,77	17,24

1) Utbytte i prosent av børskurs ved årets slutt.

2) Kursstigning gjennom året pluss utbetalt utbytte i prosent av børskurs ved årets begynnelse.

3) Egenkapitalbeviskapitalen, utjevningsfondet og overkursfondet dividert på antall utestående egenkapitalbevis.

4) Egenkapitalbevisenes andel av konsernets resultat etter skatt.

5) Utbytte per bevis i prosent av fortjeneste per bevis (korrigert for overføringer til fond for urealiserte gevinster).

6) Bokført EK til egenkapitalbeviserne i prosent av morbankens EK ved utgangen av året.

NOTE 43 UTBYTTE/KONSERNBIDRAG FRA DATTERSELSKAPER

Utbytte/konsernbidrag (i hele tusen kroner)	2014	2013
Mottatt konsernbidrag fra:		
EiendomsMegler 1 Østfold Akershus AS (100 %)	7 000	-
Nekor Gårdselskap AS (100 %)	0	-
Sum utbytte/konsernbidrag	7 000	-

NOTE 44 EIENDELER KLASSIFISERT SOM HOLDT FOR SALG OG VIRKSOMHET UNDER AVHENDELSE

Resultat fra virksomhet under avhendelse og virkningen av ny måling av eiendeler klassifisert som holdt for salg	Resultat 2014	Resultat 2013
Sum driftsinntekter	22 073	19 066
Sum driftskostnader	21 078	25 429
Driftsresultat	995	- 6 363
Resultat av finansposter	1 539	2 663
Resultat før skattekostnad	2 534	- 3 700
Skattekostnad	- 684	- 3 798
Ordinært resultat	1 850	98
	Balanse pr 31.12.14	Balanse pr 31.12.13
Anleggsmidler	82 297	90 600
Utsatt skattefordel	0	0
Omløpsmidler	6 741	3 534
Sum Eiendeler	89 038	94 134
Langsiktig gjeld	0	3 000
Utsatt skatt	2 709	3 952
Kortsiktig gjeld	4 263	4 818
Sum gjeld	6 972	11 770
Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg	82 066	82 364
	0	
Kontantstrøm	2014	2013
Kontantstrøm fra drift	- 3 317	2 204
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	0	1 740
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	2 417	- 3 831
Netto kontantstrøm virksomhet og anleggsmidler holdt for salg	- 900	113
Likvider 31.12	1 734	2 634

NOTE 45

Styret eller bankens ledelse er ikke kjent med hendelser etter 31. desember 2014 som er egnet til å påvirke det fremlagte årsregnskapet.

Til representantskapet i SpareBank 1 Østfold Akershus

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 Østfold Akershus som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, endringer i egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus' finansielle stilling per 31. desember 2014 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar

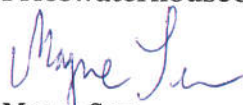
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon" mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 4. mars 2015

PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Magne Sem', written in a cursive style.

Magne Sem

Statsautorisert revisor

Erklæring fra styret og administrerende direktør

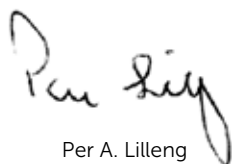
Styret og administrerende direktør har i dag behandlet og fastsatt årsregnskapet og årsberetningen for SpareBank 1 Østfold Akershus og konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus per 31. desember 2014 inklusive sammendratte sammenligningstall pr 31. desember 2013.

Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning er årsregnskapet for 2014 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernets eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat som helhet pr. 31. desember 2014 og 31. desember 2013.

Årsberetningen gir en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet. Beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt beskrivelsen av nærstående vesentlige transaksjoner, gir en rettviseende oversikt.

Moss, 4. mars 2015

I styret for SpareBank 1 Østfold Akershus

Per A. Lilleng
Styreleder

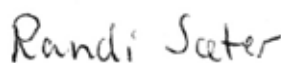
Håkon Magne Knudsen
Nestleder

Einar Andreas Brevig

Tom Grip

Randi Sæter

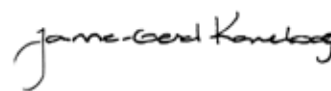
Tormod Johan Melnæs

Thorleif Hersleth

Tove Mangård

Janne-Gerd Kanebog
Ansattes repr.

Arild Bjørn Hansen
Adm. direktør

Kontrollkomiteens beretning

Kontrollkomiteen har ført tilsyn med SpareBank 1 Østfold Akershus og konsernet i henhold til lov og instruks fastsatt av representantskapet.

Kontrollkomiteen har i forbindelse med årsavslutningen for regnskapsåret 2014 gjennomgått årsberetningen, årsregnskapet og revisors beretning for SpareBank 1 Østfold Akershus. I tilknytning til dette har vi også gjennomgått årsregnskapene for bankens datterselskaper. Vi vil anbefale at det fremlagte regnskap fastsettes som bankens og konsernets regnskap. Vi anbefaler at styrets forslag til disponering av årets overskudd godkjennes. Styrets vurdering av bankens økonomiske stilling slik den fremgår av årsberetningen, finnes dekkende.

Moss, den 4. mars 2015

Øivind Paulshus

Geir Hovland

Jon Heli Gudbrandsen

Arne Bergmål

Ledelse og miljø

Eierstyring, selskapsledelse og samfunnsansvar

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Østfold Akershus Omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre kundenes, egenkapitalbeveiseiernes, medarbeidernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken.

Konsernets prinsipper for god virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning, og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir nådd og realisert.

SpareBank 1 Østfold Akershus følger Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (corporate governance). Anbefalingen bygger på prinsippet om og «følge» eller «å forklare eventuelle avvik» og nedenfor beskrives sentrale forhold knyttet til SpareBank 1 Østfold Akershus sin eierstyring og selskapsledelse. Det er kun kommentert mindre avvik relatert til anbefalingens pkt. 7 og 14.

REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLI-DEELSE OG SELSKAPETS VIRKSOMHET

(anbefalingens pkt. 1 og 2)

SpareBank 1 Østfold Akershus har som formål å forvalte på en trygg måte de midler som den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Banken kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med gjeldende lovgivning.

Bankens strategi er basert på visjonen om å være den trygge og anbefalte banken i sitt markedsområde, basert på et godt forankret verdigrunnlag – Nær og Dyktig. Det er utarbeidet etiske regler basert på konsernets verdigrunnlag. Alle ansatte i konsernet er godt kjent med disse retningslinjer og

organisasjonen er preget av høy etisk standard. Etiske regler er revidert og godkjent av styret.

Styret har vedtatt at Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse skal følges – så langt den passer for en sparebank med egenkapitalbevis. Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse finnes på bankens hjemmeside.

REDEGJØRELSE FOR SAMFUNNSANSVAR

MENNESKERETTIGHETER

Konsernet opererer kun i Norge, følger norsk lov og ivaretar menneskerettighetene gjennom generelt fokus på etikk og overholdelse av lovkrav.

ARBEIDSTAKERRETTIGHETER & SOSIALE FORHOLD

Arbeidstakeres rettigheter er regulert gjennom tariffavtaler, interne retningslinjer og samarbeid gjennom faste møter med tillitsvalgte og verneombud. Det er etablert elektronisk personalhåndbok, HMS-håndbok og lederhåndbok som til enhver tid er oppdatert på gjeldende lover og retningslinjer. Det vises til ytterligere omtale i styrets årsberetning.

BIDRAG TIL SAMFUNNET GJENNOM GAVER

Som sparebank har vi alltid satt av deler av overskuddet og bidratt med pengegaver til allmennyttige formåder der vi er til stede. I dag er det 5 områdestyret i tillegg til bankens eget styre, som beslutter tildelinger av gaver.

Vi har som mål å bidra til lokal verdiskapning og tilrettelegge for at Østfold og Akershus Syd er et attraktivt område å bo i og drive næringsvirksomhet. Dette gjør vi bl.a. ved å støtte ulike formål som bidrar til et tryggere, gladere og bedre lokalsam-

funn for menneskene som bor der. I 2014 delte vi ut 5 millioner kroner til gode formål i vårt område, og vil fortsette dette arbeidet i årene som kommer.

For å sikre rettferdig og åpen prosess rundt tildeling, har vi lagt søknadene synlig for alle på www.vierderduer.no. Det er også her man går inn for å søke om gavemidler og engasjere andre i din sak.

Da Sparebankstiftelsen Halden og Østfold Akershus ble opprettet 1. november 2011, tok de over det meste av eierskapet i banken og deler nå oppdraget om å forvalte verdien som er bygget opp gjennom generasjoner, samt gi tilbake til samfunnet.

BIDRAG TIL SAMFUNNET GJENNOM KOMPETANSEOVERFØRING

Vi har i dag 10 bankkontorer med tilhørende eiendomsmeglervirksomhet som dekker hele Østfold og søndre del av Akershus. Vi har et nært forhold til lokalsamfunnet og deler av vår kompetanse på forespørsel gjennom bl.a. undervisning om privatøkonomi og engasjement i Ungt Entreprenørskap. Her er vi engasjert både som bankforbindelse, rådgiver, mentorer og dommere.

Vi tilbyr kunder, og ikke-kunder hjelp og kompetanseheving rundt egen økonomi gjennom rådgivning. Det er en del av vårt samfunnsoppdrag som bank. Som eiendomsmegler tilbyr vi hjelp til en trygg og god bolighandel. Vi er åpne når media henvender seg og strekker oss langt for å by på vår kompetanse.

MILJØ

SpareBank 1 Østfold Akershus er en miljøbevisst bedrift. Vår virksomhet påvirker miljøet i liten grad utover strøm, oppvarming, trykksaker og transport av ansatte. Vi har av denne grunn ingen generelle retningslinjer

eller krav til bruk av energi, men prioriterer miljøvennlige løsninger.

Konsernet eier og drifter 9 eiendommer. Eiendommen Kongensgate 21 i Moss er tilknyttet fjernvarme og fjernkjøling, levert av Statkraft AS. Bygget på Vestlia 1 i Våler, har en vesentlig del av energien fra eget jordvarmeanlegg. For øvrig benyttes elektrisitet for oppvarming. Konsernets større eiendommer er alle forskriftsmessig energimerket.

Konsernet har rutiner for kredittvurdering som krever at eventuell risiko knyttet til forurensing av det ytre miljø skal vurderes. Miljørelatert risiko skal vurderes på lik linje med andre risikoforhold. Sentralt i denne vurderingen er kundens holdning og økonomiske evne til å kunne etterleve miljøkrav som er og vil bli pålagt. Banken skal ikke finansiere prosjekter som ikke har nødvendig godkjenning fra offentlige miljøvernmyndigheter.

KORRUPSJON

Konsernets etikkregler skal bidra til bevisstgjøring og etterlevelse av den etiske standard som kreves.

Våre etiske regler for ansatte og til-litsvalgte inneholder korrupsjons-bekjempelse gjennom fokus på gaver, andre fordeler eller koblinger til seg selv eller nærstående i forhold til ansettelsesforhold eller verv. Korrupsjon og økonomisk kriminalitet har fokus i risikoanalyser for å forebygge interne misligheter og gjennom antihvitvaskingsarbeidet. Konsernetretningslinjer for mislighold og uregelmessigheter er implementert.

Etikk og bekjempelse av korrupsjon og økonomisk kriminalitet er tema på samlinger for ledere og ansatte. Etiske dilemmaer blir også forankret gjennom AFR-sertifiseringen av våre rådgivere. Registrerte tilfeller av forsøk på korrupsjon skal rapporteres i egen hendelsesdatabase og benyttes som anonymiserte case i forbindelse med opplæring og kunnskapsdeling.

Det er etablert egen varslingsplakat med rapporteringslinjer i tillegg til omtale av varsling i våre etiske retningslinjer.

Det er ikke registrert brudd på retningslinjene knyttet til korrupsjon.

HVITVASKING

Det er etablert retningslinjer og rutiner for å hindre økonomisk kriminalitet, hvitvasking og terrorfinansiering. Kampen mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking er en kontinuerlig prosess der forankring, forståelse og etterlevelse er nøkkelen for å lykkes. Det jobbes systematisk med opplæring i form av temamøter på alle nivåer i organisasjonen. Samtlige ansatte skal gjennomføre e-læringsmodul i antihvitvaskingsarbeid. Det er årlig revisjon av risikoanalyse knyttet til antihvitvasking.

FORHOLDET TIL EGENKAPITALBEVISEIERE

(anbefalingens pkt. 3, 4 og 5)

Nåværende egenkapitalbeviskapital i banken er NOK 928 839 000 fordelt på 9 288 399 hvert pålydende NOK 100. Egenkapitalbevisene er registrert i VPS og notert ved Oslo Børs.

Styret vurderer til enhver tid konsernets behov for tilstrekkelig egenkapital relatert til konsernets mål, strategi og risikoprofil. Styret har utarbeidet fø-

ringer for bankens utbyttepolitikk. Bankens Representantskap fastsetter det årlige utbyttet basert på forslag fra styret.

Banken forholder seg til finansierings- virksomhetslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebanker med egenkapitalbevis.

Nærmere informasjon om bankens egenkapitalbevis fremkommer i note 42. Utbyttepolitikk fremgår av styrets beretning.

LOVPÅLAGTE STYRINGSORGANER – SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

(anbefalingens pkt. 6,7,8,og 9)

STYRINGSPROSESSER

Styring og kontroll foregår gjennom forskjellige prosesser, hvor de forskjellige organene i banken enten alene eller sammen med andre er involvert. Representantskapets styring og kontroll av virksomheten skjer gjennom ordinære og ekstraordinære møter og sentrale beslutningsprosesser knyttet til behandling av årsregnskapet og disponeringer som følge av dette, valg av medlemmer til styret, kontrollkomiteen og valgkomité, samt eventuelle endringer av bankens vedtekter. Styret i banken gir

forslag til årsregnskap og forslag til utbytte overfor Representantskapet. Kontrollkomiteen avgir en uttalelse om styrets forslag til årsregnskap og disponeringen av samme til Representantskapet.

Styring og kontroll på det operative plan skjer gjennom administrerende direktør og de ansvarlige innenfor bankens definerte forretningsområder.

Den finansielle rapportering til egenkapitalbeviserne og andre interessenter skjer ved at disse mottar finansiell informasjon gjennom bankens kvartalsrapporter. Informasjon gjøres tilgjengelig for alle som er interessert, blant annet på bankens hjemmesider.

Bankens styrings- og kontrollorganer har hver sine oppgaver og formål, der de ulike organenes roller og ansvar på øverste nivå er definert gjennom lovgivning, forskrifter og vedtekter.

REPRESENTANTSKAPET

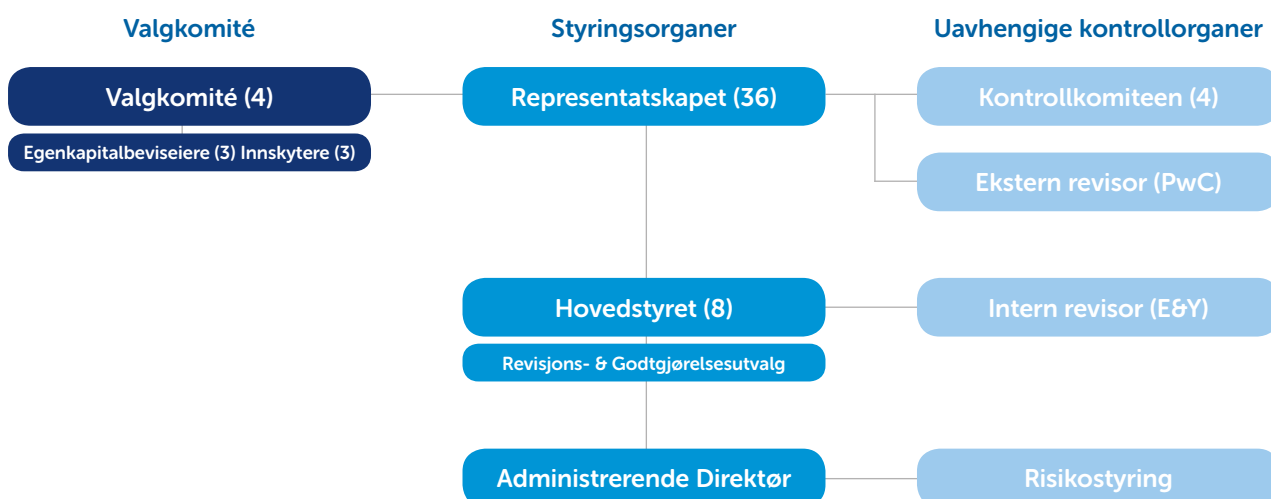
Representantskapet er bankens øverste organ og skal se til at banken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og Representantskapets vedtak. Representantskapet fastsetter regnskapet samt velger medlemmene til styret, lokalstyrer, kontrollkomité og valgkomité. Videre vedtar Representantskapet

godtgjørelse til bankens tillitsvalgte og valgte revisor.

Representantskapet i SpareBank 1 Østfold Akershus har 36 medlemmer hvorav 14 representerer egenkapitalbeviserne. 2 representanter velges blant innskyterne i hvert av følgende 5 områder (til sammen 10 representanter): Område 1 – (Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås, Aurskog Høland), Område 2 – (Moss, Rygge, Råde, Våler), Område 3 – (Fredrikstad, Hvaler), Område 4 – (Halden, Sarpsborg, Aremark, Rakkestad), Område 5 – (Askim, Hobøl, Spydeberg, Skiptvet, Eidsberg, Trøgstad, Marker, Rømskog). Østfold Fylkesting velger 2 representanter og Akershus Fylkesting velger 1 representant. Ansatte velger 8 representanter.

Det avholdes årlig et valgmøte for egenkapitalbevisere hvor representanter til Representantskapet velges. Dette møtet benyttes også til å oppdatere egenkapitalbeviserne på konsernets finansielle stilling og fremtidsutsikter.

Innkalling skjer ved brev til eierne av registrerte egenkapitalbevis senest 14 dager før møtet. Hvert egenkapitalbevis gir rett til en stemme. Alle egenkapitalbevisere kan delta på møtet og det er anledning til å stemme med fullmakt. Det er innført stemmerettsbegrensning på 30 %.

VALGKOMITÉER

SpareBank 1 Østfold Akershus har 3 valgkomiteer:

1. Representantskapet velger valgkomité blant Representantskapets medlemmer bestående av 4 medlemmer og 4 personlige varamedlemmer. Valgkomiteen skal ha representanter fra alle grupper i Representantskapet. Ingen styremedlemmer eller representanter fra ledelsen er medlem av valgkomiteen. Valgkomiteen skal forberede valg til leder og nestleder i Representantskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til styret og lokalstyrene, leder og nestleder og øvrige medlemmer til kontrollkomiteen, leder og nestleder og øvrige medlemmer til valgkomiteen. I tillegg skal valgkomiteen foreslå godtgjørelse til Representantskapet, styret, kontrollkomiteen og valgkomiteen.
2. Egenkapitalbeviservalgsmøtet velger egen valgkomité bestående av 3 medlemmer og 3 varamedlemmer.
3. Bankens valgbare innskytere velger en valgkomité bestående av 3 medlemmer og 3 varamedlemmer. Denne valgkomiteen skal forberede innskyternes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet.

Avvik fra anbefalingen pkt. 7. Alle medlemmer av valgkomiteen velges blant de grupper som er representert i Representantskapet. Det er ikke vurdert å utvide komiteene med et medlem som ikke er medlem av Representantskapet.

STYRET OG LOKALSTYRER

Styret i banken velges av Representantskapet og består av 8-9 medlemmer og 8-9 varamedlemmer, inkludert ansattes representanter. Administrerende direktør er ikke medlem av styret, men har møte- og talerett.

Ingen av styremedlemmene valgt av Representantskapet har noen ansettelsesforhold eller oppdragstakerforhold til konsernet utover sine verv som tillitsvalgte. Oversikt over medlemmer av styret finnes under Tillitsvalgte i tillegg til på bankens hjemmeside www.sparebank1.no/søa

Alle 5 områder (se under Representantskapet) skal være representert i styret.

Styret i SpareBank 1 Østfold Akershus tilfredsstillende kravene til uavhengighet som følger av Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

I tillegg til styret har SpareBank 1 Østfold Akershus valgt å etablere lokalstyrer knyttet til hvert enkelt av de 5 definerte områdene. Lokalstyrene består av 3-6 medlemmer og 2 varamedlemmer. Lokalstyrets leder for de forskjellige områdene skal samtidig være medlem av bankens styre. Områdebanksjef har møteplikt og talerett i lokalstyret. Lokalstyrene er primært rådgivende organ for sine respektive områder.

STYRETS ARBEID

I 2014 ble det holdt 11 ordinære styremøter og ett ekstraordinært styremøte. Styret fastsetter årlig møte- og arbeidsplaner for sitt arbeid. Agendaen for det enkelte styremøte fastsettes av styrets leder i samarbeid med administrerende direktør. Det legges vekt på at styremøtene skal være godt forberedt og at alle medlemmene skal kunne delta i beslutningsprosessen.

Styret har det overordnede ansvar for forvaltning og organisering av banken i tråd med lover, vedtekter og forskrifter. I tillegg skal styret fastsette instruksjoner for den daglige ledelse, strategi, budsjett, markeds- og organisasjonsmessige mål. Styret er ansvarlig for at de midler banken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Av dette følger at styret også har plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand

for betryggende kontroll. Styremedlemmer skal utøve forsvarlig skjønn ved utøvelse av sitt ansvar og oppgaver.

EKSTERN REVISOR

Ekstern revisors hovedoppgave er å vurdere hvorvidt bankens årsregnskap er gitt i samsvar med lov og forskrifter. Videre skal ekstern revisor vurdere om formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll. Ekstern revisor velges av Representantskapet. Bankens revisor er PricewaterhouseCoopers AS.

REVISJONSUTVALG

I tråd med Norsk Anbefalings pkt 9 er det etablert revisjonsutvalg i SpareBank 1 Østfold Akershus. Utvalget velges av og blant styrets medlemmer og vil samlet ha den kompetanse som er nødvendig for å ivareta sine oppgaver. Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret.

RISIKOSTYRING OG INTERN KONTROLL

(anbefalingens pkt. 10 og 15)

Risikostyring i SpareBank 1 Østfold Akershus støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Bankens overordnede mål og strategiske veivalg gjøres gjennom regelmessige strategiprosesser, hvor bankens styre er involvert.

Banken har engasjert Ernst & Young AS som intern revisor.

Utfyllende informasjon om risikostyring og intern kontroll i SpareBank 1 Østfold Akershus fremkommer i styrets beretning og i note 6.

KONTROLLKOMITÉ

Kontrollkomiteen i SpareBank 1 Østfold Akershus er lovpålagt og består av 4 medlemmer med personlige vara-medlemmer som velges av Representantskapet. Valgperioden er 2 år.

Kontrollkomiteen er uavhengig av styret og administrasjonen og skal påse at SpareBank 1 Østfold Akershus virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, retningslinjer fastsatt av Representantskapet samt pålegg fra Finanstilsynet.

GODTGJØRELSE TIL STYRET OG LEDENDE ANSATTE

Medlemmer av styret og lokalstyrene mottar en årlig godtgjørelse som

fastsettes av bankens Representantskap, etter innstilling fra Valgkomiteen. Styremedlemmers honorar er ikke knyttet til bankens resultat eller lignende. Ingen av styrets medlemmer valgt av Representantskapet har oppgaver for konsernet utover styrevervet.

Fastsetting av lønn og annen godtgjørelse til administrerende direktør foretas av styret. Det er etablert eget Godtgjørelsesutvalg som underutvalg til styret. Nærmere informasjon om kompensasjon og lønn for ledende ansatte fremgår av note 22.

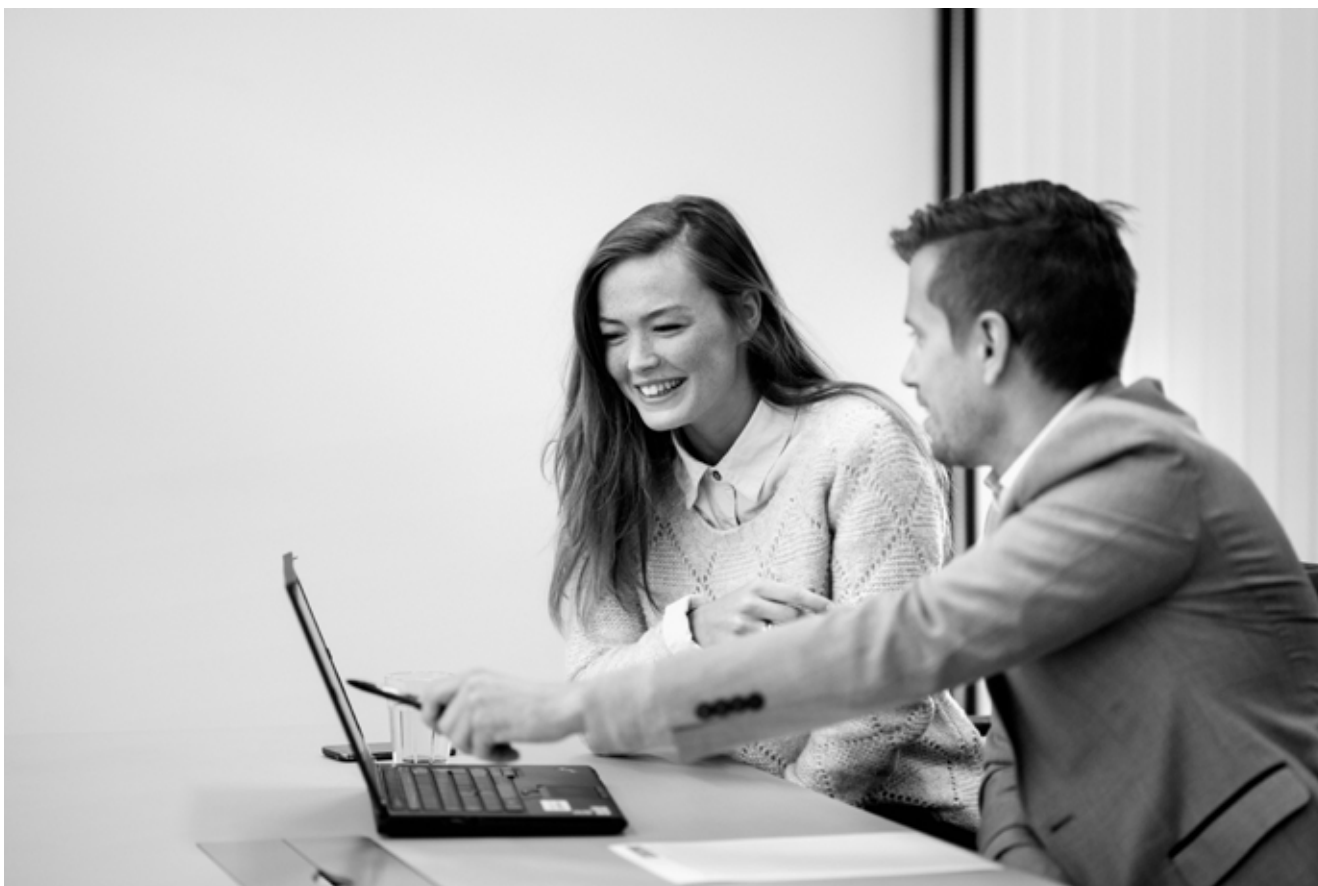
INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Korrekt, tidsriktig og effektiv kommunikasjon om konsernets utvikling og resultater skaper tillit og troverdighet

overfor investormarkedet og øvrige interessegrupper som ønsker å følge bankens utvikling. All rapportering er basert på åpenhet og likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet. Bankens finanskalender er tilgjengelig på bankens hjemmesider. Her vil i tillegg all informasjon vedrørende resultater og børsmeldinger være tilgjengelig til enhver tid.

SELSKAPSOVERTAGELSE

Eierstrukturen i en Sparebank er lovregulert. Ved erverv av egenkapitalbevis som medfører eierskap utover 10 % av egenkapitalbeviskapital må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet. En oversikt over de 20 største egenkapitalbevisene i SpareBank 1 Østfold Akershus, samt annen relevant informasjon finnes i note 22 og 42.

Vi deler gjerne med engasjerte ildsjeler!

I motsetning til forretningsbankene som gir alt utbytte til aksjonærene, gir vi som sparebank deler av vårt overskudd tilbake til lokalsamfunnet. I mer enn 175 år har vi bidratt til allmenntilgitt formål i vårt nabolag. I 2014 delte vi ut nesten 5 millioner kroner i rene gavemidler (ikke inkludert sponsoravtaler). Dette var i tillegg til pengene som våre eiere, Sparebankstiftelsen Halden og Sparebankstiftelsen Østfold Akershus delte ut basert på utbytte fra oss.

Vi støtter tiltak innenfor disse områdene:

Idrett og friluftsliv

En aktiv oppvekst er en viktig byggestein for et langt og sunt liv. Vi støtter lokale lag og foreninger som åpner for positive aktiviteter og friluftstilbud, spesielt for barn og unge.

Kunst og kultur

Kunst setter farge på lokalsamfunnet, og er med på å skape glede og engasjement. Vi vil tilrettelegge for at mange skal være med på å formidle, og nyte kultur i nærmiljøet.

Utdanning og forskning

Forskning og utdanning driver samfunnet videre, og bidrar til verdiskap-

ning og næringsutvikling. Vi ønsker å bygge opp under kunnskapsformidling og læring for kommende generasjoner.

By- og stedsutvikling

En felles historie gir oss identitet og danner en plattform for videre utvikling. Når vi vet hvor vi kommer fra,

er det lettere å se hvor vi vil. Vi støtter tiltak som formidler lokalhistorie, og som bidrar til et bærekraftig lokalsamfunn i årene som kommer.

Vi støtter formål som bidrar til et tryggere, gladere, og bedre lokalsamfunn for mange, i våre nabolag. Du kan søke om støtte til noe du brenner for på vierderduer.no

Idealister skaper gode overskuddsamfunn

SpareBank 1 støtter de som bruker tid og krefter på å skape et levende og trivelig lokalsamfunn. At folk trives der de bor gjør det både lettere og mer meningsfylt for oss å være tilstede som bank. Sammen får vi ting til å skje.

TILLITSVALGTE I SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERHUS

INNSKYTERVALGTE:

Område 1. Aurskog-Høland, Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby og Ås

Åge Grønneberg
Lars Erik Nygård
Varamedlem: *Per Rolf Kristian Killingsmo*
Randi Bough Holst

Område 2. Moss, Rygge, Råde og Våler

Arild Ruver Andersen
Inger-Lise Skartlien
Varamedlem: *Elin Langaker*
Thor Sanderød

Område 3. Fredrikstad og Hvaler

Jon Erik Pedersen
Geir Dege
Varamedlem: *Christian Fredrik Rybom*
Peter T. Hansen

Område 4. Halden, Sarpsborg, Aremark og Rakkestad

Gunn Mona Ekornes
Pål Scott Hagen
Varamedlem: *Jan Moen*
Lona Goplen

Område 5. Askim, Hobøl, Spydeberg, Skiptvet, Eidsberg, Trøgstad, Marker og Rømskog

Elisabeth Torskenæs Krusinski
Jarle Huseby
Varamedlem: *Knut Olav Herland*
Tryggve Forfang

FYLKESKOMMUNEVALGTE:

Østfold fylkeskommune

Lars R. Pedersen Due
Monica Gåsvatn
Varamedlem: *Kari-Mette Fjell*
Gretha Thuen

Akershus fylkeskommune

Malin Stensønes
Varamedlem: *Finn Tellsgård*

EGENKAPITALBEVISEIERVALGTE:

Per Stubstad Wiik
Tom Edgar Kristiansen
Geir Normann Johanssen
Bjørn Elvestad
Svein E. Andreassen

Hans-Olav Bjerketvedt
Tollef Myrvang Jensen
Carine Engen
Erling H. Nord-Varhaug
Kjell Hagen

Liv Monica Lundberg
Willy-Roar Rahm
Ragnhild Sophie Lundebj Grimstad
Just Erik Næss

Varamedlemmer:

*Arne Martinsen
Finn Einar Christophersen
Kjell Aanerød
Irene Hvalgård Bakke
Henrik Andreassen*

*Thor Einar Ombustvedt
Charles Skyum
Thorfinn Hansen
Margareth Gjersøe
Jan Flesjø*

*Knut M. Berg
Rune Jørgensen
Kjell Kåsin
Trond C. Kvale*

VALGT AV DE ANSATTE:

Mette K. Upsaker
Mona S. Magnussen
Øivind Funderud
Jan Egil Ellingsen
Gro Hagard Jensen
Elisabeth Snerlebakken
Erik Pedersen
Trine Hansen
Lise S. Gulbrandsen
Varamedlemmer:
Per Ivar Snarberg
Tone Enholm
Torbjørn Furulund
Odd Erik Evensen
Jim Gangsøy
Line Karlgren
Karin Haglo
Beate Kildebo
Rune Markussen

STYRET:

Per A. Lilleng, leder
Håkon Magne Knudsen, nestleder
Einar Andreas Brevig
Trond Anstensrud (til 10/4-2014)
Thorleif Hersleth (fra 10/4-2014)
Tom Ragnar Pettersen Grip
Randi Sæter
Tormod Melnæs
Tove Mangård
Janne-Gerd Kanebog (ansattes representant)

Varamedlemmer:

Lise Arvesen
Ellen Vanem Bjerregaard
Bente Tandberg
Espen Glomsrød
Tone Lilleng Fjærvold
Elin C. Hagen Tafjord
Knut Ulsrød (ansattes vararepresentant)

REVISJONSUTVALGET:

Tormod Melnæs, leder
Thorleif Hersleth
Tom R. Grip

LOKALSTYRER:

Område 1. Aurskog-Høland, Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby og Ås

Einar Andreas Brevig, leder
Lise Arvesen, nestleder
Tom A. Ludvigsen
Leif Tomter
Varamedlemmer: Gro Tandberg / Ragnhild Lervik Johansen

Område 2. Moss, Rygge, Råde og Våler

Thorleif Hersleth, leder
Ellen Vanem Bjerregaard, nestleder
Solveig Kristiansen Strømnes
Grete Ehlers Arnesen
Varamedlemmer: Anita Fredheim / Thomas Hanssen Meyer

Område 3. Fredrikstad og Hvaler

Tom Ragnar Pettersen Grip, leder
Bente Tandberg, nestleder
Ragnar Kjønigsen,
Tore Sand
Varamedlemmer: Ireen Eriksen / Bjørn Gulbrandsen

Område 4. Halden, Sarpsborg, Aremark og Rakkestad

Randi Sæter, leder
Espen Glomsrød, nestleder
Hanne Lerche Raadal
Lena Karlsen
Varamedlemmer: Ida Marie Næss Bjørgul / Odd Riise

Område 5. Askim, Hobøl, Spydeberg, Skiptvet, Eidsberg, Trøgstad, Marker og Rømskog

Tormod Melnæs, leder
Tone Lilleng Fjærvold, nestleder
Geir Frydenlund
Sven Åge Myrvang
Varamedlemmer: Torill Haugerud Volden / Christian Granli

KONTROLLKOMITEEN:

Øivind Paulshus, leder
Geir Hovland, nestleder og jurist
Jon Heli Gudbrandsen
Arne Bergmål

Varamedlemmer:
Alf Torgersen
Peter T. Hansen
Helge S. Gasser
Gunnar Aanstad

SpareBank Østfold · Akershus

Postboks 130, 1501 Moss
Kongensgate 21, 1530 Moss
Telefon: 05700
Telefaks: 69245710
Email: epost@sparebank1.no